SPRAWOZDANIE XIV.

(XXXI).

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM IV.

IM. H. SIENKIEWICZA

W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1931/1932.

TREŚĆ:

1. Jan Leśniak: Analiza starożytnych.
2. Część urzędowa — przez dyrektora.

W KRAKOWIE — 1932.
NAKŁADEM KOMITETU RODZICIELSKIEGO.

SPRAWOZDANIE XIV.

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM IV.

W KRAKOWIE.

SPRAWOZDANIE XIV.

(XXXI).

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM IV.

IM. H. SIENKIEWICZA

W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1931/1932.

Biblioteka Jagiellońska
1003046769

TREŚĆ:

1. Jan Leśniak: Analiza starożytnych.
2. Część urzędowa — przez dyrektora.

W KRAKOWIE — 1932.
NAKŁADEM KOMITETU RODZICIELSKIEGO.

4

400130
II
31[44] (1931/32)

DRUKARNIA „GŁOSU NARODU“ W KRAKOWIE.

Akc. Nr: 179/
A. 32

JAN LEŚNIAK.

ANALIZA STAROŻYTNYCH.

Referat wygłoszony na pierwszem posiedzeniu ogniska matematycznego dnia 19. XII. 1931.

Zanim przejdę do omówienia pewnej metody rozumowania, którą nazywać będziemy analizą starożytnych, pozwolą Państwo, że rozważania rozpocznę od bardzo prostego przykładu. Mamy za zadanie rozwiązać równanie:

$$\frac{1}{x} + x^2 \overset{?}{=} 3x + \frac{1}{x} \qquad (1)$$

Spróbujmy rozwiązać równanie (1), posługując się metodą równań równoważnych.

Stosując twierdzenie o przenoszeniu wyrażeń (funkcyj), otrzymujemy równanie:

$$x^2 - 3x \overset{?}{=} \frac{1}{x} - \frac{1}{x},$$

które jest równoważne równaniu (1).

Zastępując wyrażenie $x^2 - 3x$ wyrażeniem równoważnem $(x-3).x$ i redukując $\frac{1}{x} - \frac{1}{x}$, dostajemy równanie:

$$(x-3).x \overset{?}{=} 0,$$

które jest równoważne, jak się sądzi zazwyczaj, równaniu (1).

Łatwo zauważyć, że równanie:

$$(x-3).x \overset{?}{=} 0$$

posiada dwa i tylko dwa pierwiastki, a mianowicie: 3 i 0; wobec tego równanie (1) powinno posiadać dwa i tylko dwa pierwiastki: 3 i 0. Liczba 3 spełnia równanie (1), ale 0 nie może być pierwiastkiem równania (1); **widocznie popełniliśmy błąd.** Nie trudno dostrzec, że nie wolno było zastąpić wyrażenia $\frac{1}{x} - \frac{1}{x}$ zerem tak, jak to uczyniliśmy.

Posługując się metodą równań równoważnych, niejednokrotnie zmuszeni jesteśmy zastępować pewne wyrażenia

(funkcje) wyrażeniami (funkcjami) równoważnemi. W każdym takim wypadku musimy zwracać uwagę na pola (obszary określoności) wyrażeń, a badanie pól staje się często rzeczą wielce kłopotliwą. Nie można przeto się dziwić, że pojawiły się usiłowania, aby ominąć wspomnianą trudność, jaką napotykamy przy rozwiązywaniu równań. Wielką zasługę położył tutaj Prof. U. J. Dr. W. Wilkosz, gdyż, o ile mi wiadomo, pierwszy starał się w sposób systematyczny wprowadzić do szkoły średniej inną metodę, służącą do rozwiązywania równań, a sprawniejszą od metody równoważnościowej.

Weźmy jeszcze raz pod uwagę równanie (1):

$$\frac{1}{x} + x^2 \overset{?}{=} 3x + \frac{1}{x} \qquad (1)$$

i postawmy hipotezę, że równanie (1) posiada pierwiastki (jeden lub więcej). Oznaczmy dowolny z istniejących pierwiastków literą a. Podstawiając w miejsce x w równaniu (1) liczbę a, otrzymujemy r ó w n o ś ć (a nie równanie):

$$\frac{1}{a} + a^2 = 3a + \frac{1}{a}.$$

Stosując znane twierdzenia do ostatniej równości, otrzymujemy:

$$(a - 3) \,.\, a = 0. \text{ [1]}$$

Stąd $a = 3$ lub $a = 0$.

Rezultat dotychczasowego rozumowania opiewa zatem: jeżeli równanie (1) posiada pierwiastki, to pierwiastkami m o g ą b y ć jedynie liczby 3 i 0 (żadne inne liczby!). Czy liczby 3 i 0 są pierwiastkami równania (1), możemy się przekonać o tem w ten sposób, że wstawimy kolejno 3 i 0 w równanie (1) i zbadamy, czy równanie (1) przejdzie w zdanie prawdziwe. Podstawiając 3 w równanie (1), otrzymujemy zdanie prawdziwe, natomiast podstawiając 0, nie otrzymujemy zdania prawdziwego. Wobec tego liczba 3 jest, liczba 0 nie jest pierwiastkiem równania (1). Metoda rozumowania, którą powyżej zastosowaliśmy, nosi nazwę analizy, inaczej analizy geometrycznej lub jeszcze inaczej analizy starożytnych (analysis antiquorum).

Jakkolwiek terminologja posiada w matematyce znaczenie drugorzędne, to jednak, zdaniem mojem, najwłaściwszą nazwą byłaby nazwa analiza starożytnych. Termin „analiza“ posiada bowiem w obecnym stanie nauki inne znaczenie w matematyce, a mianowicie oznacza pewną gałąź matematyki nazywaną inaczej rachunkiem różniczkowym i całkowym. Nie wydaje mi

---

[1]) $\frac{1}{a} - \frac{1}{a} = 0$, ponieważ z hipotezy wynika, że $\frac{1}{a}$ musi posiadać sens i być liczbą.

się również właściwem, by ową metodę rozumowania nazywać analizą geometryczną, a to z tego powodu, że posługujemy się nią nietylko wyłącznie w geometrji, ale także w algebrze, jak to widzieliśmy przy rozwiązywaniu równania o jednej niewiadomej. Ponieważ historycy matematyki przypisują wynalezienie owej metody szkole platońskiej czy nawet samemu Platonowi, wobec tego nazwa „analiza starożytnych“ zdaje się być odpowiednią.

Gdy chodzi o literaturę dotyczącą analizy starożytnych, to jest ona wcale obszerna, i tak:

1) J. Sleszyński: Teorja dowodu. T. I. (rozdział X).
2) S. Dickstein: Pojęcia i metody matematyki. T. I.

Z obcych książek podam:

3) H. Hankel: Zur Geschichte der Mathematik in Altertum und Mittelalter.
4) M. Cantor: Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. T. I.
5) O. Hölder: Die mathematische Methode.
6) J. M. C. Duhamel: Des méthodes dans les sciences de raisonnement.

Krótkie wzmianki możemy znaleźć również w podręcznikach szkolnych, i tak w geometrji elementarnej A. Łomnickiego znajdujemy paragraf pod tytułem: „Wyjaśnienie analizy geometrycznej“; w geometrji W. Wójtowicza omawia autor w § 154 analizę geometryczną. I w innych podręcznikach geometrji znajdujemy wzmianki w rozdziałach dotyczących konstrukcyj. W podręcznikach szkolnych arytmetyki i algebry, poza jednym, a mianowicie poza Algebrą elementarną T. Gutkowskiego i W. Wilkosza, nie spotkałem się z rozważaniem tej metody przez autorów.

Przechodząc do szczegółów historycznych, przypomnę, że wynalezienie metody analizy starożytnych przypisujemy za Cantorem samemu Platonowi. Znane są bowiem zapiski Diogenesa Laërtiusa i Proklusa, którzy zgodnie stwierdzają, że Platon wynalazł nową metodę rozumowania, bardzo przydatną dla rozumowań geometrycznych, i podał ją do wiadomości Leodamasowi z Tasos. Szkoła platońska, zajmując się problemami matematycznemi, nie miała na względzie wyłącznie teoretycznych rozważań, ale także i praktyczne. Platon bowiem głosił zasadę, że ten człowiek, który zna matematykę, okazuje się zdolnym do prędkiego pojęcia i głębokiego zrozumienia innych nauk. Oczywiście chodziło mu nie tyle o wiadomości materjalne z zakresu matematyki, jak o formalne, to jest o wyćwiczenie w rozumowaniu. W tym duchu interpretują historycy powiedzenie Platona: „Niech nikt, kto nie zna geometrji, nie wchodzi pod mój dach“. Autorytetowi Platona,

zdaniem Hankela, zawdzięczamy fakt, że matematyka we wszystkich niemal szkołach stanowiła i stanowi osobny przedmiot nauczania.

Użyłem zwrotu, że wynalezienie analizy starożytnych przypisuje się Platonowi, jednak, jak Hankel powiada, słowa „wynalazł“ nie powinno się brać w dosłownem znaczeniu. Platon pierwszy zwrócił uwagę na metodę analizy starożytnych, wyodrębnił ją z pośród innych znanych sposobów rozumowania i w tem znaczeniu mówimy o Platonie jako o wynalazcy analizy starożytnych.

Znaną była analiza starożytnych Euklidesowi, który charakteryzuje ją w ten sposób: „w analizie rzecz szukana uzasadnia się zapomocą kolejnych wniosków prowadzących do prawdy uznanej“. Określenie analizy starożytnych Euklidesa nie jest, jak widzimy, dostatecznie jasne.

Zdajmy sobie sprawę z analizy starożytnych z punktu widzenia naukowego. Analiza starożytnych znajduje zastosowanie przy dowodzie prawdziwości zdań warunkowych (twierdzeń) i przy rozwiązywaniu problemów geometrycznych i algebraicznych.

Jeżeli mamy udowodnić prawdziwość pewnego zdania warunkowego, to sprawa ogranicza się do wykluczenia ewentualności, by poprzednik był zdaniem prawdziwem a następnik fałszywem, albo innemi słowy do uzasadnienia, że z prawdziwego poprzednika wynika prawdziwy następnik. Posługując się analizą starożytnych, wyciągamy wnioski z następnika, o którym nie wiemy, czy jest zdaniem prawdziwem czy fałszywem. Jeżeli natrafimy na wniosek, o którym wiemy, że jest prawdziwy, to nic na razie nie możemy powiedzieć o prawdziwości czy fałszywości następnika. Starajmy się jednak rozumowanie odwrócić (wychodząc z wniosku, o którym wiemy, iż jest prawdziwy). O ileby nam się odwrócenie powiodło, to mamy tem samem dowód naszego twierdzenia. Wyżej wskazany sposób rozumowania nazywamy analizą starożytnych w zastosowaniu do dowodzenia twierdzeń. Takie odwracanie nie zawsze musi się nam udać, oczywiście analiza starożytnych może znaleźć zastosowanie w tych tylko przypadkach, kiedy odwrócenie daje się uskutecznić. Jeżeli natomiast zaszłaby ta ewentualność, że, wychodząc z następnika, otrzymamy zdanie fałszywe, to nasze twierdzenie jest fałszywe i tu wkraczamy w inną metodę rozumowania, zwaną reductio ad absurdum, silnie związaną z analizą starożytnych. [2])

Uprzytomnijmy sobie, jaką zasadniczą zaletę posiada metoda analizy starożytnych. Otóż zyskujemy w niej punkt

---

[2]) Zobacz: Parametr T. II. zeszyt 4—5. A. Hoborski. Dowód niewprost, a szkoła średnia.

wyjścia, punkt zaczepienia przy dowodzie rozważanego twierdzenia, co jest rzeczą niejednokrotnie bardzo trudną, a tak ważną we wszelkich rozumowaniach dedukcyjnych.

O wiele większe znaczenie dla celów szkoły średniej posiada analiza starożytnych przy rozwiązywaniu problemów, wskazuje bowiem metodyczną drogę prowadzącą do rozwiązania. Jeżeli mamy za zadanie z pewnych danych skonstruować figurę, czyniącą zadość pewnym warunkom, to postępujemy w ten sposób: założenia i związki między elementami danemi a szukanemi przekształcamy tak, że figura rozpada się na kilka części składowych, których konstrukcja jest nam poprzednio znana. Aby jednak taka transformacja była możliwa, musimy hipotetycznie założyć, że szukana figura jest już znaleziona, że wogóle istnieje. Wkraczamy najwyraźniej na drogę rozumowania analizy starożytnych.

Jeżeli chodzi o rozwiązywanie równań, układów równań, czy też nierówności narzuconych (funkcyjnych), to zadanie nasze polega na wyznaczeniu wszystkich takich elementów, które spełniają pewien warunek zdaniowy (funkcję propozycjonalną) φ, to znaczy po podstawieniu obracają warunek zdaniowy φ w zdanie prawdziwe.

Oznaczmy szukany zbiór elementów przez A. Postępując według analizy starożytnych:

I. Stawiamy hipotezę, że istnieją elementy spełniające warunek φ. Niech „z" będzie jednym z elementów spełniających φ, co zapisujemy w sposób następujący: φ (z).

II. Ze zdania φ (z) wyciągamy łańcuch wniosków:

$$\varphi(z) \supset \varphi_1(z)\ ^{3)}$$
$$\varphi_1(z) \supset \varphi_2(z)$$
$$- - - - - -$$
$$- - - - - -$$
$$- - - - - -$$
$$\varphi_n(z) \supset \psi(z).$$

Może się zdarzyć, że z tego, iż zachodzi ψ (z), wiemy już jakim jest element z. Wobec tego potrafimy wyznaczyć ogół wszystkich takich elementów, które spełniają warunek ψ; oznaczmy ten zbiór przez B. Z przeprowadzonego rozumowania wynika, że zbiór A zawiera się w zbiorze B.

III. Odrzucamy (przez zwykłe podstawianie poszczególnych elementów w warunek zdaniowy φ) elementy należące do zbioru B (to znaczy spełniające warunek ψ), a nie należące do zbioru A (t. zn. nie spełniające warunku φ).

Rozwiązaniem zagadnienia są więc te i tylko te elementy zbioru B, które spełniły φ. Zysk całego rozumowania leży

---

[3]) Symbol $\supset$ jest znakiem wynikania.

więc w tem, że odpada konieczność podstawiania we ♀ wszystkich możliwych elementów z pola, a podstawiamy wyłącznie elementy ze zbioru B (często nawet identycznego ze zbiorem A).

Nie będę w tej chwili bliżej i szczegółowiej objaśniał zastosowania analizy starożytnych do rozwiązywania zadań geometrycznych czy też algebraicznych, gdyż te zagadnienia będą przedmiotem lekcyj szkolnych, które zobaczymy. [4])

Wspomnę, że analiza starożytnych znajduje również zastosowanie w matematyce wyższej. Przykłady można znaleźć w książce: O. Hölder, Die mathematische Methode, którą wyżej cytowałem.

Zamiarem moim było zwrócić uwagę na tę metodę rozumowania zwłaszcza, że nie wyobrażam sobie naukowo poprawnego rozwiązywania układów równań w szkole średniej bez korzystania z tej metody. Operowanie bowiem równoważnościami, jakkolwiek teoretycznie możliwe, to jednak praktycznie z powodu małej ilości czasu jest na terenie szkolnym, mojem zdaniem, omal nie do przeprowadzenia. Nadto jestem przekonany, że metoda analizy starożytnych nie będzie przedstawiała trudności dla uczniów, skoro należycie przygotujemy sobie grunt na drodze intuicyjnej. Nie należy jednak z tego, co powiedziałem, wysnuć wniosku, że wogóle nic nie powinno się mówić w szkole średniej o metodzie równoważnościowej.

Kończąc nadmienię, że Duhamel używa nazwy „analiza“ w innem znaczeniu, aniżeli podałem, a mianowicie w znaczeniu redukcji. Jakkolwiek redukcja znajduje zastosowanie w nauce matematyki szkolnej np. w teorji granic, to jednak ta sprawa nie wchodzi w nasze dzisiejsze rozważania.

PROTOKÓŁ Z LEKCJI POKAZOWEJ,

przeprowadzonej w kl. V a gimn. IV. dnia 19. XII. 1931.

N a u c z y c i e l. Co nazywamy równaniem o dwóch niewiadomych x, y?

U c z e ń. Równaniem o dwóch niewiadomych x, y nazywamy pytanie postaci: $f(x, y) \stackrel{?}{=} g(x, y)$, [5]) gdzie f i g są funkcjami dwóch zmiennych.

N. A co to jest funkcja dwóch zmiennych?

U. Funkcja dwóch zmiennych jest to przepis (sposób postępowania) tego rodzaju, że każdej parze liczb ze zbioru,

---

[4]) Jedna z tych lekcyj została przedstawiona poniżej.

[5]) Czyta: f (x, y) kiedy równe g (x, y), co ma oznaczać w skróceniu dla jakich par liczbowych podstawionych za (x, y) jednocześnie w f i g, otrzymane liczby są sobie równe?

zwanego polem funkcji, jest na mocy tego przepisu przyporządkowana jedna ściśle określona liczba.

N. Cośmy robili na ostatnich lekcjach z równaniami o dwóch niewiadomych?

U. Kreśliliśmy obrazy tych równań.

N. Napiszmy wyrażenie:

$$x - y \overset{?}{=} -1 \quad (1)$$

Czy wyrażenie (1) możemy uważać za równanie o dwóch niewiadomych?

U. Tak, ponieważ wyrażenie $x - y$ możemy uważać za funkcję dwóch zmiennych o przepisie: od pierwszej liczby pary liczbowej odjąć drugą liczbę tejże pary; liczba -1, w myśl zawartej umowy, może być również uważana za funkcję dwóch zmiennych o przepisie: każdej parze liczbowej przypisujemy liczbę -1.

N. Jakie pola mają obie rozważane funkcje?

U. Ze względu na to, że pola nie były z góry podane, obowiązuje umowa: polem jest zbiór wszystkich par liczbowych, do których da się zastosować przepis funkcyjny. Obie funkcje mają jako pola zbiory wszelkich możliwych par liczbowych.

N. Proszę nakreślić obraz równania (1).

U. Tworzę tabelkę o dwóch kolumnach. Liczby kolumny pierwszej będę oznaczał przez $\bar{x}$, kolumny drugiej przez $\bar{y}$ Liczby $\bar{x}$ obieram dowolnie, $\bar{y}$, zaś dobieram tak, by para $(\bar{x}, \bar{y})$ spełniała nasze równanie.

$\bar{x}$	$\bar{y}$
0	1
$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{2}$
-1	0
2	3
-2	-1

Następnie kreślę układ współrzędnych Kartezjusza i naznaczam punkty A, B, C, D i E, które są obrazami par: $(0, 1)$, $(\frac{1}{2}, \frac{3}{2})$, $(-1, 0)$, $(2, 3)$ i $(-2, -1)$.

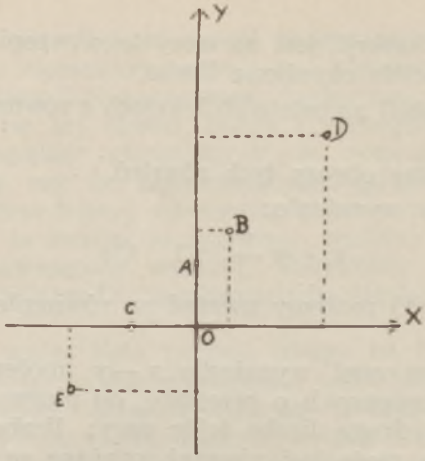

N. Cóż się stanie z naszem równaniem, jeżeli wstawimy w nie współrzędne punktu A?

U. Równanie w tym przypadku przejdzie w równość p r a w d z i w ą, podobnie będzie, jeślibyśmy wstawili w nasze równanie współrzędne innego nakreślonego punktu.

N. Jaki będzie obraz naszego równania?

U. Do obrazu na pewno należeć będą punkty A, B, C, D i E, ale nietylko te, ponieważ obrazem równania o dwóch niewiadomych jest zbiór wszystkich takich i tylko takich punktów, których współrzędne spełniają dane równanie. Nie mogąc nakreślić wszystkich takich punktów i uwzględniając tę okoliczność, że wszystkie dotychczas nakreślone punkty leżą na jednej prostej, przyjmiemy, że obrazem równania (1) będzie prosta wyznaczona przez punkty A i B.

N. Nakreślmy obraz innego równania:

$$2x + y \overset{?}{=} 4 \qquad (2)$$

w tym samym układzie współrzędnych.

U. Postępować będziemy podobnie jak poprzednio.

x	y
0	4
−1	6
2	0
3	−2

A′ (0, 4), B′ (—1, 6), C′ (2, 0) i D′ (3, —2).

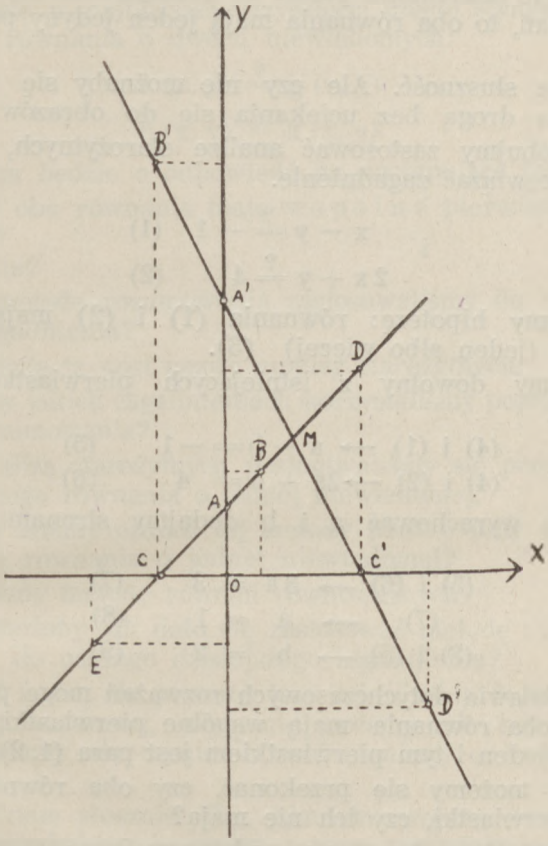

Punkty A′, B′, C′ i D′ leżą na jednej prostej, i znów przyjmiemy, że obrazem równania $2x + y \overset{?}{=} 4$, jest prosta wyznaczona przez punkty A′ i B′.

N. Jak na rysunku widzimy, obrazy obu równań mają punkt wspólny M. Oznaczmy współrzędne punktu M przez x_M i y_M. Cóż się stanie z równaniem (1) po wstawieniu w nie pary (x_M, y_M)?

U. Równanie (1) przejdzie wtedy w równość prawdziwą.

N. A co otrzymamy, wstawiając współrzędne punktu M w równanie (2)?

U. Także równanie (2) stanie się zdaniem prawdziwem.

N. Czy mógłbyś odpowiedzieć na pytania następujące: czy oba równania mają wspólne pierwiastki[6]), i jeżeli mają, to ile?

U. Jeżeli nakreślone proste są rzeczywiście obrazami naszych równań, to oba równania mają jeden jedyny pierwiastek wspólny.

N. Masz słuszność. Ale czy nie możnaby się przekonać o tem inną drogą bez uciekania się do obrazów równań?

U. Spróbujmy zastosować analizę starożytnych, może się nam uda rozwiązać zagadnienie.

$$\text{i} \quad \begin{aligned} x - y &\overset{?}{=} -1 \quad (1) \\ 2x + y &\overset{?}{=} 4 \quad (2) \end{aligned}$$

Postawmy hipotezę: równania (1) i (2) mają wspólne pierwiastki (jeden albo więcej) (3).

Oznaczmy dowolny z istniejących pierwiastków przez (a, b) (4).

$$(4) \text{ i } (1) \longrightarrow a - b = -1 \quad (5)$$
$$(4) \text{ i } (2) \longrightarrow 2a + b = 4 \quad (6)$$

N. Aby wyrachować a i b dodajmy stronami równości (5) i (6).

U.
$$(5) \text{ i } (6) \longrightarrow 3a = 3 \quad (7)$$
$$(7) \longrightarrow a = 1 \quad (8)$$
$$(8) \text{ i } (5) \longrightarrow b = 2 \quad (9)$$

Na podstawie dotychczasowych rozważań mogę powiedzieć, że, jeżeli oba równania mają wspólne pierwiastki, to mogą mieć tylko jeden i tym pierwiastkiem jest para (1, 2).

N. Jak możemy się przekonać, czy oba równania mają wspólne pierwiastki, czy ich nie mają?

U. Sprawdźmy, to znaczy podstawmy parę (1, 2) w równania (1) i (2) i zbadajmy, czy oba równania przejdą w zdania prawdziwe. Otrzymujemy:

$1 - 2 = -1$ zdanie prawdziwe,
$2 + 2 = 4$ zdanie prawdziwe.

Zatem równania (1) i (2) mają jeden jedyny wspólny pierwiastek.

N. Jakie było zagadnienie?

U. Dane były dwa równania o dwóch niewiadomych. Należało odpowiedzieć na dwa pytania: czy oba równania mają wspólne pierwiastki i ewentualnie ile?

---

[6]) Pierwiastkiem równania o dwóch niewiadomych nazywamy każdą parę liczbową, która wstawiona w równanie obraca je w zdanie prawdziwe.

N. Odpowiedzieliśmy na postawione pytania, a nawet więcej, bo podaliśmy pierwiastek.

Z zagadnieniem tego rodzaju, jakie mieliśmy przez chwilą, będziemy się w najbliższej przyszłości często spotykali. Mając dane dwa równania o dwóch niewiadomych:

$$f(x, y) \overset{?}{=} g(x, y)$$

i

$$h(x, y) \overset{?}{=} k(x, y)$$

chodzić nam będzie o odpowiedź na następujące trzy pytania:

1) czy oba równania mają wspólne pierwiastki?

2) ile?

3) jakie?

Jaką metodę rozumowania zastosowaliśmy do rozwiązania takiego zagadnienia?

U. Metoda ta nosi nazwę analizy starożytnych.

N. Przy jakich zagadnieniach korzystaliśmy poprzednio z tej metody rozumowania?

U. Analizą starożytnych posługiwaliśmy się przy rozwiązywaniu jednego równania o jednej niewiadomej.

N. Czy znamy oprócz tej metody jeszcze inny sposób rozwiązywania równania o jednej niewiadomej?

U. Znamy metodę równań równoważnych.

N. A możeby tak dało się zastosować metodę równań równoważnych do naszego dzisiejszego zagadnienia?

U. Być może, ale poznane tam twierdzenia dotyczą równań o jednej niewiadomej, więc nie możemy ich tutaj stosować, ponieważ mamy do czynienia z równaniami o dwóch niewiadomych.

N. Całkiem słusznie. Czy, zdaniem twojem, dwa równania o dwóch niewiadomych muszą zawsze posiadać jeden jedyny wspólny pierwiastek?

U. Jestem przekonany, że nie zawsze. Gdyby bowiem obrazami obu równań były proste równoległe, to wtedy równania nie posiadałyby wogóle wspólnych pierwiastków.

N. Czy wobec tego można twierdzić, że dwa równania o dwóch niewiadomych albo mają jeden wspólny pierwiastek albo wogóle nie posiadają wspólnych pierwiastków?

U. Sądzę, że i tego nie można twierdzić, gdyż mieliśmy przykłady, iż obrazami równań o dwóch niewiadomych były nietylko proste, ale linje krzywe, które mogą mieć np. dwa lub więcej punktów wspólnych.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

I. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO
PRZY KOŃCU ROKU SZKOLNEGO.

a) Profesorowie i nauczyciele mający stałą posadę:

1. **Kukliński Antoni**, dr. fil., dyrektor, przewodniczący Komisji do przeprowadzania uzupełniających egz. dojrz., oraz Komisji do przeprowadzania egzaminów nadzwyczajnych z klas sześciu i uprawniających do odbycia skróconej służby wojskowej, uczył propedeutyki fil. w kl. VIII a b; tygodniowo godzin 6.

2. **Dziurzyński Adam**, profesor, członek Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów na Wyższym Kursie Nauczycielskim w Krakowie (mianowany na lata 1931 — 1932, 1932 — 1933 i 1933 — 34 rozp. Kur. O. S. Kr. z 27. lipca 1931 r. Nr. I. K. N. 4312), zawiadowca zbiorów przyrodniczych i pracowni biologicznej, uczył do 31. października przyrody w kl. I, II, IV a i V a — tygodniowo godzin 12; na podstawie rozp. Min. W. R. i O. P. z 4-go czerwca 1930 r. Nr. II — 12700/31 i Kur. O. S. Krak. z 27. czerwca 1931 r. L. II — 6632/31. Od 1. listopada aż do końca roku szkolnego udzielał tego samego przedmiotu w kl. I, II, IV a b, V a b; tygodniowo godzin 20.

3. **Fijoł Kazimierz**, profesor, zawiadowca zbiorów fizykalnych i pracowni fizycznej, opiekun Kółka fizycznego młodzieży, wychowawca kl. VIII b, uczył fizyki w kl. VI a b, VIII a b; tygodniowo godzin 20.

4. **Gibas Mirosław**, dr. fil., profesor, wychowawca kl. III a, uczył matematyki w kl. III a b, VI a b, VII a, VIII b; tygodniowo godzin 20.

5. **Jodłowski Józef**, nauczyciel, członek Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów na W. K. N. w Krakowie (mianowany na lata 1931/32 — 1933/34 rozp. Kur. O. S. Krakowskiego z 27. lipca 1931 r. Nr. I. K. N. 4312), wychowawca k. V b, uczył do 15. października matematyki w kl. IV b, V b,

VII b, VIII a i fizyki w kl. III b; tygodniowo godzin 23. Po tym terminie udzielał aż do końca roku szk. tychsamych przedmiotów w tychsamych klasach lecz w zmniejszonej liczbie godzin do 12. (Fiz. w kl. III b godz. 7.).

6. **Kowalczyk Wawrzyniec**, nauczyciel, sekretarz Rady Pedagogicznej, zawiadowca zbiorów przyrządów do gier i zabaw na wolnem powietrzu, opiekun hufca szkolnego, Kółka młodzieży L. O. P. P. oraz Koła sportowego, wychowawca k. II, uczył języka polskiego w kl. II i prowadził ćwiczenia cielesne wraz z grami i zabawami w kl. I, II, IV a, VII a, VIII a b.; tygodniowo godzin 26.

7. **Krobicki Kazimierz**, profesor, zawiadowca polskiej bibljoteki uczniów dla klas wyższych, wychowawca kl. IV a, uczył języka polskiego w kl. IV a, V a, VI a, VII a, VIII b; historji w kl. I; tygodniowo godzin 22.

8. **Kupczyński Mieczysław**, profesor, opiekun orkiestr gimnazjalnych: dętej i smyczkowej oraz Kółka historycznego, wychowawca kl. VI a, uczył do 30. września historji w kl. V a, VI a, VII a, VII b, VIII a w normalnym wymiarze; tygodniowo godzin 21. Od 1-go października objął nadto historję w kl. VIII b, nie zwiększając ogólnej liczby godzin nauczania przez zmniejszenie liczby godzin w kl. V a i VII a b. Od 1-go lutego na mocy rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 5-go stycznia 1932 r. Nr. II — 14438 przez przywrócenie normalnej liczby godzin we wspomnianych wyżej klasach wzrósł wymiar Jego zajęć do 24 godzin tygodniowo.

9. **Leszko Ludwik**, nauczyciel, wykładowca na Studjum Wychowania Fizycznego U. J., kierownik Przystani szkolnej K. O. S. Kr., opiekun Kółka Krajoznawczego, zawiadowca zbiorów do nauki rysunków i pracy ręcznej, uczył rysunków i pracy ręcznej w kl. I, II, III a b; tygodniowo godzin 25.

10. **Leszkowa Marja Aniela**, dr. fil., profesor (rozp. Kur. O. S. Krak. z 7. kwietnia 1932 r. Nr. B. P. 2905), opiekunka Kółka Ligi Morskiej i Kolonjalnej, zawiadowczyni zbiorów do nauki geografji, wychowawczyni kl. IV b, uczyła geografji w kl. I, II, III a b, IV a b, V a b, VI a b i historji w kl. IV b; tygodniowo godzin 23.

11. **Leśniak Jan**, nauczyciel, prowadził w Uniwersytecie Jagiellońskim wykłady zlecone oraz ćwiczenia z matematyki elementarnej, a na Studjum Pedagogicznem U. J. wykłady z zakresu dydaktyki matematyki; członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich z zakresu dydaktyki matematyki i programów; kierownik Ogniska matematycznego, zawiadowca zbiorów do nauczania tego przedmiotu,

uczył do 5-go lutego matematyki w kl. II, IV a, V a; tygodniowo godzin 12. Po tym czasie, otrzymawszy dalsze zniżenie obowiązującego wymiaru godzin, uczył do końca roku szkolnego matematyki w kl. IV a i V a; tygodniowo godzin 8.

12. **Łukasik Stanisław**, dr. fil., profesor (rozp. Kur. O. S. Krak. z 24-go października 1931 r. Nr. II — 11801), lektor języka rumuńskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim, zawiadowca francuskiej bibljoteki uczniów, wychowawca kl. V a, bawił przez miesiąc wrzesień na urlopie. Od 1-go października po dzień 31-go stycznia uczył języka francuskiego w kl. I. (zmniejszona liczba godzin do trzech), II, III, V a, VI a i VII a; tygodniowo godzin. 21. Od 1-go lutego na mocy rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 5. stycznia 1932 Nr. II — 14438 przywrócono kl. I przepisaną liczbę godzin nauczania, wobec czego wzrósł wymiar jego zajęć do 23 godzin tygodniowo.

13. **Michoński Stefan**, profesor, przedstawiciel Rady Pedagog. w Tow. Kol. Wak. w Porębie W., zawiadowca niemieckiej bibljoteki uczniów, wychowawca kl. VII b, uczył języka niemieckiego w kl. IV a, V b, VI b, VII b, VIII b. W czasie od 1. września do 15. października i od 1. lutego do końca roku szkolnego w normalnym wymiarze godzin, t. j. w 20 godzinach tygodniowo. W czasie zaś od 16. października do 31. stycznia w liczbie 19 godzin tygodniowo, ponieważ w kl. IV. zmniejszono obowiązującą liczbę godzin nauczania o jedną godzinę.

14. **Niemiec Rudolf**, profesor, członek Komisji do przeprowadzania uzup. dojrzałości z języka łacińskiego, zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej, opiekun czytelni uczniów i pracowni humanistycznej, przedstawiciel Rady Pedagogicznej w Zarządzie Komitetu Rodzicielskiego, wychowawca klasy VIII a, uczył języka łacińskiego w kl. IV a, VI a, VII b, VIII a; tygodniowo godzin 20.

15. **Piasecki Józef**, profesor, kierownik prywatnego gimnazjum żeńskiego im. H. Kaplińskiej, bawił przez cały rok na urlopie.

16. **Plezia Jakób**, profesor, zawiadowca zbiorów archeologicznych, wychowawca klasy VII a, uczył języka łacińskiego w kl. V a, VI b, VII a, VIII b; tygodniowo godzin 19.

17. **Ks. Rychlicki Józef**, dr. św. teol. i fil., profesor, exhortator młodzieży wyższego gimnazjum, zawiadowca zbioru książek szkolnych dla ubogiej młodzieży, opiekun Bratniej Pomocy Uczniów i Sodalicji Marjańskiej, kierownik antykwarni szkolnej, uczył religji rzymsko-katolickiej w kl. I, II, III a, IV a, V a, VI a b, VII a b, VIII a b; tygodniowo godzin 22.

18. **Wygrzywalski Ludwik**, profesor, uczył od 1-go listopada matematyki w kl. I, fizyki w kl. VII a b; tygodniowo godzin 14. Uzupełniał nadto etat w Państw. Gimnazjum VI. im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie.

19. **Znamirowski Adam**, profesor, zawiadowca polskiej bibljoteki uczniów dla klas niższych, wychowawca kl. VI b, uczył języka polskiego w kl. III b, IV b, V b, VI b, VII b i historji w klasie II; tygodniowo godzin 22.

b) Nauczyciele tymczasowi:

20. **Jasieńska Sabina**, nauczycielka, opiekunka Kółka romanistycznego, wychowawczyni klasy III b, uczyła języka francuskiego w kl. IV a, VIII a, języka niemieckiego w kl. III a, III b; tygodniowo godzin 14. Uzupełniała nadto etat w Państwowych Gimnazjach I i V w Krakowie.

c) Profesorowie i nauczyciele innych zakładów, uzupełniający etat w tutejszym zakładzie:

21. **Chrzanowska Zofja**, nauczycielka tymczasowa Państwowego Gimnazjum V., uczyła fizyki w kl. III a; tygodniowo godzin 9.

22. **Czapliński Władysław**, dr. fil., nauczyciel tymczasowy Państw. Gimnazjum V-go, uczył we wrześniu historji w kl. IV a, VI b; tygodniowo godzin 7. Od 1. października objął naukę tego samego przedmiotu jeszcze w kl. V b, ucząc tylko po 3 godziny w kl. V i VI. Wobec tego wymiar jego zajęć tygodniowo wynosił godzin 9. W II. półroczu na mocy rozporządzenia Kur. O. S. Krak. z dnia 5-go stycznia 1932, Nr. II — 14438 przywrócono pełną liczbę godzin nauczania tego przedmiotu, wobec czego w tym czasie udzielał nauki w wymiarze 11 godzin tygodniowo.

23. **Lederer Józef**, profesor Państw. Gimnazjum III., uczył na podstawie rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 1-go października 1931 r. Nr. II — 11080 od 1. października do końca I-go półrocza języka niemieckiego w kl. I, IV b; tygodniowo godzin 8. W II. zaś półroczu na mocy wspomnianego wyżej rozporządzenia Kuratorjum (poz. 22); tygodniowo godzin 9.

24. **Lęcznar Franciszek**, nauczyciel Państw. Gimnazjum III-go, uczył na podstawie rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 5. lutego 1932 r. Nr. II — 893 w II. półroczu matematyki w kl. II; tygodniowo godzin 4.

25. **Lisowska Jadwiga**, nauczycielka Państw. Gimnazjum VII, uczyła śpiewu w kl. I, II, III a b; tygodniowo godzin 6.

26. **Ks. Michalski Marjan**, Dr św. teol. i filoz., nauczyciel tymczasowy Państw. Gimnazjum VII, exhortator młodzieży klas niższych, uczył religji rzymsko-katolickiej w kl. III b, IV b i V b; tygodniowo godzin 6.
27. **Niedziela Władysław**, profesor Państw. Gimnazjum II-go, uczył na podstawie rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 24-go października 1931 r. Nr. II — 12284 od 1. listopada języka łacińskiego w kl. IV b, V b; tygodniowo godzin 11.
28. **Perlmutter Mojżesz**, dr. fil., udzielał nauki religji mojżeszowej we wszystkich klasach zakładu.

d) Nauczyciele kontraktowi:

29. **Kropaczek Stefan**, dr. fil., wychowawca kl. I, uczył języka polskiego w kl. I, III a, VIII a; tygodniowo godzin 12.
30. **Lubowiecki Jakób**, (zatw. umowy rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 11-go września 1931 r. Nr. II — 9884/31) prowadził ćwiczenia cielesne w kl. III a b, IV b, V a b, VI a b, VII b; w miesiącu wrześniu w wymiarze 19, a od 1-go października w wymiarze 16 godzin tygodniowo.
31. **Zakrzewski Wacław**, dr. med., pełnił obowiązki lekarza szkolnego w wymiarze 5 godzin tygodniowo.

e) Nauczyciele, którzy chwilowo pełnili obowiązki w tutejszym zakładzie:

1. **Gostkowski Rajmund**, dr. fil., profesor Państw. Gimnazjum II-go, uczył we wrześniu języka łacińskiego w kl. IV b, V b; tygodniowo godzin 11.
2. **Górczany Zofja**, dr. fil., nauczycielka Państw. Gimnazjum VIII-go, uczyła w czasie od 1. do 15. września języka niemieckiego w kl. I i IV b; tygodniowo godzin 9.
3. **Skarżeński Jan**, naucz. kontr. (zatw. umowy rozp. Kur. O. S. Krak. z 11. września 1931 r. Nr. II — 9904/31) uczył przez wrzesień i październik matematyki w kl. I-szej; tygodniowo godzin 4.
4. **Swaryczewski Antoni**, dr. fil., naucz. kontr., (zatw. umowy rozp. Kur. O. S. Krak. z 16. września 1931 Nr. II — 9905/31) uczył przez wrzesień i październik fizyki w kl. VII a b; tygodniowo godzin 12.
5. **Zerndt Jan**, dr. fil., nauczyciel Państw. Gimnazjum II, uczył przez wrzesień i październik przyrodoznawstwa w kl. IV b, i V b; tygodniowo godzin 8, (rozp. Kur. O. S. Krakowskiego Nr. II — 9558/31).

f) Nauczyciele odbywający praktykę przedegzaminacyjną za zezwoleniem Kuratorjum O. S. Krakowskiego:

1. **Dachówna Marja**, mgr. fil., odbywała w II. półroczu praktykę z nauczania języka francuskiego pod kierownictwem Pani Sabiny Jasieńskiej na podstawie zezwolenia Kurat. O. S. Krak. z dnia 2. lutego 1932 r., Nr. II — 14785/31).
2. **Passowicz Kazimierz**, mgr. fil., odbywał od 1-go kwietnia 1932 r. praktykę z nauczania przyrodoznawstwa pod kierownictwem P. Prof. Adama Dziurzyńskiego na podstawie zezwolenia Kur. O. S. Krak. z dnia 19. kwietnia 1932 r. L. II — 3517/32.

Sekretarka:

1. **Marja Dwornikowa** (zatw. umowy rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 12. lutego 1932 r. Nr. II — 14298/31).

II. ZMIANY I RUCH W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM

W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO 1931/32.

a) Do Grona przybyli:

1. **Krobicki Kazimierz**, przeniesiony do tutejszego zakładu z Państw. Gimnazjum w Wadowicach rozp. Kur. O. S. Krak. z dnia 20-go lipca 1931 r. Nr. II — 8195/31.
2. **Dr Kropaczek Stefan**, mianowany nauczycielem kontraktowym z ważnością od 1-go września 1931 r. rozp. Kur. O. S. Krakowskiego z 11. września 1931 r. Nr. II — 9882/31.
3. **Wygrzywalski Ludwik**, przeniesiony do tutejszego zakładu Z Państw. Gimnazjum III. w Krakowie rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z 13. października 1931 r. Nr. II — 11584/31.
4. **Dr Zakrzewski Wacław**, mianowany kontraktowym lekarzem szkolnym z ważnością od 1. listopada 1931 r. na podstawie umowy zawartej na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 23. listopada 1931 r. Nr. O — 3327/31.
5. **Znamirowski Adam**, przeniesiony do tutejszego zakładu z Państw. Gimnazjum w Dębicy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 20. lipca 1931 r. Nr. II — 8212/31.

b) Z Grona ubyli:

1. **Dąbrowski Mieczysław**, profesor, po dwumiesięcznym urlopie, jaki otrzymał na czas od 1. września po koniec października 1931 r. na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 25. września 1931 r. Nr. II — 10890, został przenie-

siony w stan spoczynku z dniem 31. października 1931 r. rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 20. października 1931, Nr. 12129/31.

2. **Dr Dürr Jan**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony na mocy rozporzadzenia Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 21-go lipca 1931 r. Nr. II — 7625/31.
3. **Ks. Dr Florkowski Eugenjusz**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 21-go lipca 1931 r. Nr. II — 7625/31.
4. **Dr Klęsk Adolf**, kontraktowy lekarz szkolny, zwolniony z dniem 31-go października 1931 r. na mocy rozp. Kurat. O. S. Krakowskiego z dnia 5-go lipca 1931 r. Nr. O — 1986.
5. **Koch Władysław**, profesor, po dwumiesięcznym urlopie (od 1-go września do końca października), jaki otrzymał na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 21-go września 1931 r. Nr. II — 10648/31, został przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31-go października 1931 r. rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 20-go października 1931 r. Nr. 11618/31.
6. **Dr Kubijowicz Włodzimierz**, nauczyciel tymczasowy, przeniesiony z tutejszego zakładu do Państw. Gimnazjum VIII. w Krakowie rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 20-go lipca 1931 r. Nr. II — 8196.
7. **Dr Kraft Kamil**, profesor, po dwumiesięcznym urlopie (od 1-go września do końca października), jaki otrzymał na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 11-go września 1931 r. Nr. II — 10129/31, został przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31-go października 1931 roku rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 20-go października 1931 r. Nr. II — 11792/31.
8. **Ks. Macheta Władysław**, profesor, po dwumiesięcznym urlopie (od 1-go września do końca października 1931 r.), jaki otrzymał na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 30-go sierpnia 1931 r. Nr. II — 9440/31, został przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31-go października 1931 r. rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 3-go października 1931 r. Nr. II — 10780/31.
9. **Mirochna Józef**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony.
10. **Dr Momot Jan**, profesor, przeniesiony z tutejszego zakładu do Państw. Gimnazjum VIII w Krakowie rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 2. grudnia 1931 r. Nr. II — 13819.
11. **Dr Pelczar Marjan**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony na mocy rozp. Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 21-go lipca 1931, Nr. II — 7625/31.

12. **Skarżeński Jan**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony z dniem 31-go października 1931 r. rozporządzeniem Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 1-go października 1931 r. Nr. 11332/31.
13. **Dr Swaryczewski Antoni**, nauczyciel kontraktowy, zwolniony z dniem 31-go października 1931 r. rozporządzeniem Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 1-go października 1931 r. Nr. 11332/31.

c) Uzyskali urlop lub zniżkę godzin:

1. **Leśniak Jan**, nauczyciel, jako kierownik ogniska matematycznego (mianowany rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28-go września 1931 r. Nr. II 20545/31, a Kuratorjum Okręgu Szk. Krak. Nr. II. 11364/31 z dnia 6-go października 1931 r. Dz. U. Nr. 9/31), korzystał w I-szem półroczu ze zniżenia obowiązkowego wymiaru godzin do godzin 12. W II-giem półroczu otrzymał dalsze zniżenie do godzin 8, celem umożliwienia mu prowadzenia wykładów z zakresu dydaktyki matematyki na Studjum Pedagogicznem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozp. Kuratorjum O. S. Krakowskiego (bez daty), Nr. II — 1133/32.
2. **Dr Łukasik Stanisław**, profesor, otrzymał na przeciąg miesiąca września urlop w celach naukowych rozp. Kurat. O. S. Krak. z dnia 4-go sierpnia 1931 r. Nr. II — 8028.
3. **Piasecki Józef**, profesor, uzyskał urlop bezpłatny na przeciąg roku szkolnego 1931 — 1932, celem umożliwienia mu kierowania prywatnem gimnazjum żeńskiem im. H. Kaplińskiej w Krakowie. Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 8-go lipca 1931 r. Nr. II — 12759/31 i Kuratorjum O. S. Krak. z dnia 3-go sierpnia 1931 r. Nr. II — 8034/31.

III. POMIESZCZENIE ZAKŁADU I SŁUŻBA
Z KOŃCEM ROKU SZKOLNEGO.

a) Pomieszczenie:

Zgodnie z ustalonym w ubiegłym roku szkolnym programem (patrz sprawozdanie z r. 1930 — 1931, str. 18) Dyrekcja przystąpiła w roku sprawozdawczym do zorganizowania dwóch nowych placówek, t. j. ogniska matematycznego i pracowni humanistycznej, a zreorganizowania pracowni przyrodniczej. W tym celu Dyrekcja była zmuszona przeprowadzić pewne zmiany w rozmieszczeniu, zarówno sal szkolnych, jak i dotychczas istniejących pracowni. Pracownię przyrodniczą przenie-

PRACOWNIA PRZYRODNICZA.

siono już w czasie wakacyj z półpiętrza budynku, położonego przy ul. Krupniczej L. 4, na piętro I., oddając jej dwie duże sale, jeden mniejszy pokój i jeden gabinet. Jedną salę przeznaczono na muzeum, połączone z gabinetem Profesora przyrody i z salą przeznaczoną na właściwą pracownię. Pokój czwarty obrócono na hodowlę zarówno roślin jak i ptaków, płazów, gadów i ssaków. Konieczny remont przeprowadzono w dwóch etapach. W czasie świąt Bożego Narodzenia, korzystając z subwencji Komitetu Rodzicielskiego (2000 zł.), poszerzono przedewszystkiem okna, położono nową podłogę, postawiono ściankę francuską, oddzielającą pracownię od podręcznego pokoju hodowlanego i przeprowadzono instalację wodociągową. W czasie świąt Wielkanocnych kosztem zakładu (taksy administracyjne), zaprowadzono instalację elektryczną, zaciemnienie okien, przeprowadzono remont malarski i sprawiono nowe zupełnie urządzenie wnętrza przez zakupienie odpowiedniej ilości stolików, stołków, szaf, ekranu i innych sprzętów.

W tem miejscu niech mi wolno będzie złożyć serdeczne podziękowanie Zarządowi Komitetu Rodzicielskiego za udzielenie wydatnej pomocy finansowej, Panu Profesorowi Adamowi Dziurzyńskiemu za współpracę przy opracowywaniu planu i za nadzwyczaj żmudną i trzy razy powtarzaną pracę przy porządkowaniu muzeum i urządzaniu samej pracowni i Panu Inżynierowi Kazimierzowi Baranowskiemu za zupełnie bezinteresowne sporządzenie planu przebudowy jak i nadzór nad wykonywaniem robót.

Przez przeniesienie pracowni przyrodniczej, opróżniły się na półpiętrzu dwa pokoje i jeden gabinet. W gabinecie pomieszczono t. zw. ognisko matematyczne, które w przeważnej części urządzono z subwencji przyznanej przez Ministerstwo W. R. i O. P., a tylko w drobnej części przyczyniła się do kosztów jego urządzenia Dyrekcja.

Gabinet, mieszczący ognisko matematyczne, ma bezpośrednie połączenie z bibljoteką nauczycielską i uczniów i z drugim opróżnionym po dawnej pracowni przyrodniczej pokojem, w którym Dyrekcja przy finansowem poparciu Komitetu Rodzicielskiego (1.000 zł.) urządziła pracownię humanistyczną. Przeniesiono do niej szafę ze słownikami, encyklopedjami, leksykonami i dawną czytelnię uczniów. Pracownia ta, pozostająca pod szczególną opieką Pana Profesora Rudolfa Niemca, nie mogła jeszcze całkowicie spełnić swego zadania, ponieważ zabrakło już funduszów na sprawienie odpowiedniej ilości potrzebnych książek, rycin, atlasów, obrazów, a co najważniejsze drugiego epidiaskopu, który w naszych warunkach okazał się nieodzownym. Dyrekcja żywi jednak głębokie przekonanie, że pracownia ta, wskutek sprężystego kierownictwa Pana Prof. Niemca, przy

finansowem poparciu Komitetu Rodzicielskiego i przy subwencji, jaką spodziewa się zakład otrzymać z Ministerstwa W. R. i O. P. w przyszłym roku szkolnym w znacznej mierze przyczyni się do zrealizowania planów wprowadzenia nowych metod nauczania wszystkich przedmiotów humanistycznych.

Urządzenie ogniska matematycznego i wspomnianych dwóch pracowni pociągnęło za sobą jeszcze dwie zmiany, a mianowicie przeniesienie mieszkania tercjanów z I. piętra na półpiętrze i skasowania sali rysunkowej, którą zamieniono na zwykłą salę szkolną.

W roku sprawozdawczym miała Dyrekcja przystąpić jeszcze do urządzenia pracowni geograficznej, ale musiała od zamiaru tego odstąpić zarówno z powodu braku funduszów, jak i wolnego miejsca. Być może, że uda się jej to uskutecznić w przyszłym roku szkolnym.

b) Służba zakładu:

1. **Dziama Wasyl**, starszy woźny (XIII b).
2. **Woźniak Stanisław**, starszy woźny (XIII a).
3. **Pawłowski Władysław** (kontraktowy sługa szkolny (XVI a).
4. **Zabiegaj Albin**, kontraktowy sługa szkolny (XVI a).

IV. NAUKA.

a) Początek i koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1931/32 rozpoczęto dnia 1. września 1931 r. uroczystem nabożeństwem, celebrowanem przez Księży Prefektów Państw. Gimnazjum IV. i VIII. Wzięli w niem udział uczniowie i profesorzy obu zakładów oraz Rodzice.

Uroczyste nabożeństwo na zakończenie roku szkolnego odprawiono dnia 27. czerwca 1932 r. Po wysłuchaniu Mszy św. i odśpiewaniu hymnów „Te Deum“ i „Boże, coś Polskę“, młodzież powróciła do zakładu, gdzie w obecności Rodziców Panowie wychowawcy klasowi po odpowiednich przemówieniach wręczyli uczniom chlubnie uzdolnionym pamiątkowe dżetony, a wszystkim świadectwa. Po ich rozdaniu przeprowadzono wpisy na rok następny.

b) Program nauki.

Naukę obowiązkową prowadzono według programu przepisanego dla gimnazjów typu humanistycznego. W pierwszem półroczu ze względów budżetowych zmniejszono nieco obowią-

zujący wymiar godzin nauczania w pewnych klasach i przedmiotach. W półroczu drugiem przywrócono normalny wymiar godzin.

Z przedmiotów nadobowiązkowych prowadzono naukę języka niemieckiego (Prof. Stefan Michoński), w 2 oddziałach dla uczniów pobierających obowiązkowo naukę języka francuskiego i naukę gry na skrzypcach pod kierunkiem Pana Jana Gracy. Ze względów oszczędnościowych zaniechano nauki stenografji i rysunków w klasach wyższych.

c) Ćwiczenia praktyczne w pracowniach szkolnych i wycieczki naukowe.

W roku sprawozdawczym czynne były dwie pracownie: fizyczna i przyrodnicza, w których uczniowie podzieleni na grupy, przeprowadzili pod okiem nauczycieli cały szereg ćwiczeń. W pracowni fizycznej, odpowiednio wyposażonej wskutek dotacji Min. W. R. i O. P., wyczerpano prawie cały program ćwiczeń, zakreślony planami szkolnemi. W pracowni przyrodniczej, świeżo w tym roku urządzonej, mimo pewnych braków w sprzęcie laboratoryjnym, potrafiono przerobić wszystkie ważniejsze ćwiczenia.

Nie zaniedbywano też wycieczek naukowych, które miały na celu zaznajomić uczniów z zabytkami Krakowa, z florą i fauną najbliższych okolic, z najważniejszemi zjawiskami geograficznemi i z urządzeniami i pracą w fabrykach i zakładach przemysłowych.

Krótki przegląd ćwiczeń rozpoczniemy od fizyki.

1. Ćwiczeniami w pracowni fizycznej.

W pracowni fizycznej w b. r. szkolnym były zatrudniane kl. III a b, VI a b, VII a b i VIII a b. Ze względu na szczupły zapas kompletów (po 7 sztuk na 13 stolików), nie dało się prowadzić wszystkich ćwiczeń metodą równego frontu.

Z klasami III a i b przerobiono następujące ćwiczenia:

Pomiary długości, powierzchni, objętości. Suwak milimetrowy i śruba mikrometryczna.

Waga sprężynowa. Zasada wagi dźwigniowej. Konstrukcja prostej wagi. Badanie rzetelności wagi własnej roboty.

Ciężar właściwy ciał stałych. Połysk, przeźroczystość, barwa ciał. Zapach, smak, dźwięk. Granit i jego składniki. Skala trwałości. Gleba i jej składniki. Rozpuszczalność ciał. Sól kuchenna. Wapień i gips.

Własności cieczy. Ciężar właściwy cieczy (piknometr). Prawo Archimedesa. Pływanie ciał. Oznaczanie ciężaru właściwego cieczy na podstawie prawa Archimedesa. Konstrukcja areometru i oznaczanie przy jego pomocy gęstości cieczy.

Własności powietrza. Ciężar właściwy powietrza (przy pomocy żarówki). Własności powietrza c. d. Pompy. Palenie się świecy. Sucha destylacja drzewa i węgla. Gaz świetlny. Tlen i azot. Tlenki. Węgiel i dwutlenek węgla. Wodór. Kwasy, zasady, sole. Ważniejsze rudy metalowe.

Rozszerzalność ciał pod wpływem ciepła. Konstrukcja termoskopu powietrznego. Termometr. Konstrukcja kalorymetru. Pojęcie ilości ciepła. Ciepło właściwe. Topnięcie i krzepnięcie. Parowanie, wrzenie, skraplanie. Rozpuszczanie się ciał. Przenoszenie się ciepła przez konwekcję, przewodnictwo, promieniowanie. Zamiana ciepła na pracę.

Magnes. Elektryczność statyczna. Prąd elektryczny. Ogniwo. Działanie magnetyczne prądu. Galwanoskop. Działanie cieplne prądu. Oświetlenie elektryczne. Działanie chemiczne prądu. Elektroanaliza. Elektromagnes i jego zastosowanie. Dzwonek elektryczny i telegraf. Motor elektryczny i dynamomaszyna.

W klasach VI ab prowadzono ćwiczenia według planu zeszłorocznego (patrz sprawozdanie str. 22), a nadto ćwiczono na nowych przyrządach sprawionych do prawa Boyle'a, a na nowych kompletach kalorymetrycznych mierzono ciepło właściwe różnych ciał i ciepło parowania. Wilgotność mierzono na jednym nowym hygrometrze.

W klasach VII a b w pierwszem półroczu przeprowadzili uczniowie cały szereg doświadczeń z chemji, pozostających w związku z materjałem naukowym, określonym programem szkolnym na tę klasę.

W drugiem półroczu przeprowadzili szereg doświadczeń z wahadłem, badali warunki tworzenia się i własności ruchu drgającego harmonicznego, zapoznali się ze zjawiskami resonancji, z powstawaniem fal głosowych stojących (Kundt), robili doświadczenia z uginaniem się fal na powierzchni wody i t. d.

Z nauki o promieniowaniu, przerobiono przy pomocy nowo nabytych kompletów do optyki (Spindlera i Hoyera) wiele doświadczeń dotyczących fotometrji, praw odbicia i załamania się promieni, tworzenia się obrazów w zwierciadłach i soczewkach, badali prawa rozszczepienia, poznali budowę najważniejszych przyrządów optycznych i t. d. Przy pomocy siatek dyfrakcyjnych badano długość fal świetlnych.

W klasach VIII a b oprócz ćwiczeń prowadzonych w roku zeszłym demonstrowano na kilku nowych przyrządach z działu elektronowego.

PRACOWNIA PRZYRODNICZA.

2. Ćwiczenia w pracowni biologicznej.

Rok szkolny 1931/32 stanowił ważny etap w rozwoju pracowni biologicznej. Skutkiem przeniesienia jej z nieodpowiedniego lokalu o pół piętra wyżej do sali obecnej i połączenia jej z muzeum szkolnem oraz skutkiem przeprowadzenia zasadniczych zmian adaptycyjnych i w urządzeniu, nabrała ona wyglądu europejskiego i okazała się w praktyce wykonaną pod każdym względem wzorowo i celowo.

Zaprowadzenie systemu stolikowego, umożliwienie natychmiastowej przemiany sali w ciemnię dla wyświetleń, umocowanie stałe ekranu na ścianie spotkało się z zasłużonem zadowoleniem młodzieży i rodziców. Można było obserwować wielokrotnie radość wśród chłopców z możliwości przebywania w lokalu nieprzypominającym w niczem dawnych ciemnych i dusznych sal szkolnych.

Urządzenie pracowni, zwiedzanej przez szereg sił nauczycielskich Krakowa, częściowo posłużyło, a jeszcze w najbliższych latach posłuży jako wzór dla innych zakładów.

Przemiana, jaka dokonała się w ciągu roku szkolnego, wymagała ogromnych wysiłków tak ze strony kierownictwa zakładu, jakoteż i kierownika pracowni, dążącego do tego, aby mimo nieodzownych przeróbek nie unieruchomić warsztatu pracy. To też stwierdzić należy, że nie ucierpiał na tem ani tok pracy laboratoryjnej, ani nawet nie zniszczały hodowle, narażone z natury swojej na zniszczenie zwłaszcza przy ciągłych przenoszeniach w najnieodpowiedniejszym dla nich czasie.

Hodowle nietylko nie ucierpiały, ale uległy w pewnych kierunkach rozszerzeniu, a to przez wprowadzenie terrarjów, któremi poprzednio zakład nie dysponował. Dużą zasługę w ich utrzymaniu, powiększeniu, a także częściowo w uzupełnieniu najkonieczniejszych przyborów wycieczkowych i pracowniaych, w finansowaniu kosztowniejszych ćwiczeń anatomicznych ma Komitet rodzicielski, który i w tym roku przyznał pracowni biologicznej odpowiednią subwencję. To też ze strony kierownictwa pracowni należy mu się jak najgorętsze podziękowanie. Hodowle, przeznaczone do obserwacyj, utrudnionyh w naturze, spełniły w tym roku doskonale swoje zadanie.

Wystawione w klatce schodowej na oknie ogromne akwarjum, z przedmiotu ozdobnego raczej stało się przedmiotem licznych obserwacyj na przerwach i tematem prac domowych młodszej młodzieży. W przerwach gromadziła się młodzież tłumnie w pokojach przeznaczonych na hodowle i prowadziła chętnie i dobrowolnie obserwacje przyrodnicze, rezygnując z innego rodzaju wytchnienia. Jako nowość niestosowaną dotychczas w pracowni biologicznej zakładu naszego, wprowadzono dział książek dla młodzieży o treści przyrodniczej. Dział ten jest

jeszcze narazie skromny, istnieje jednak nadzieja, że będzie w nowym roku szkolnym powiększony, a to w związku z zamierzoną w naszym zakładzie organizacją ogniska przyrodniczego. Tem samem zwiększy się możność należytego wykorzystania książki przyrodniczej przez młodzież.

Z pracowni korzystali uczniowie klas niższych i wyższych, jednakże klasy IV i V miały ćwiczenia prowadzone systematycznie, a praca laboratoryjna przeważała nad lekcjami teoretycznemi.

Uczniowie klasy IV, podzieleni na dwie grupy, zapoznali się z życiem i budową ciała rośliny plechowej i tkankowej. Materjałem były glony jedno i wielokomórkowe, z tkankowych roślin przeważnie zielibło (chlorophytum), w mniejszym natomiast zakresie trzykrotka i inne. Budowę anatomiczną tych roślin, jakoteż szereg zjawisk życiowych, poznano na ćwiczeniach mikroskopowych i makroskopowych, na preparatach wykonanych własnoręcznie przez uczniów. Z ćwiczeń fizjologicznych wymienić należy krążenie zarodzi, osmozę, plasmolizę, badanie własności i wykrywanie materjałów zapasowych i barwników roślinnych. W czasie nauki zoologji zapoznano uczniów z budową komórki zwierzęcej tak na materjale żywym jakoteż i utrwalonym; z budową tkanki nabłonkowej, łącznej, mięśniowej (na materjale świeżym), z krwią i jej krążeniem, z organizacją kręgowca (sekcja żaby). Badano budowę i życie pierwotniaków, mszywiołów, skorupiaków, owadów i mięczaków.

W klasie V-tej, podzielonej na dwie grupy, zapoznano się podczas ćwiczeń na 4 szkieletach, przeznaczonych do składania i na piątym zmontowanym, z budową szkieletu człowieka, a porównawczo z zębami człowieka i ssaków. Z ćwiczeń sekcyjnych wymienić należy sekcję królika, mózgu, ćwiczenia z ucha, sekcję gałki ocznej i serca, z mikroskopowych prócz badania licznych preparatów anatomicznych stałych, obejmujących system nerwowy i przewód pokarmowy, badano świeżą tkankę mięśniową, krew i krążenie krwi.

I w tym roku także nie można było przeprowadzić dostatecznej ilości ćwiczeń fizjologicznych, a to z powodu braku dostatecznej ilości szkła i potrzebnego sprzętu laboratoryjnego. Istnieje jednak głęboko uzasadniona nadzieja, że brak ten będzie usunięty w ciągu nowego roku szkolnego.

Mówiąc o znaczeniu i roli pracowni biologicznej naszego zakładu, niepodobna pominąć milczeniem chętnego zgłaszania się do pracy w niej młodzieży U. J. W tym roku, jak i w latach poprzednich odbywały praktykę uczenice prof. B. Dyakowskiego ze Studjum Pedagogicznego U. J., a przez ostatnie trzy miesiące magister nauk przyrodniczych p. Passowicz.

POKÓJ Z HODOWLAMI

3. Wycieczki szkolne.

Jak to we wstępie do niniejszego rozdziału wspomniałem, zakład nasz odbywał w ciągu całego roku szkolnego bliższe i dalsze wycieczki z uczniami. Można podzielić je zasadniczo na pięć grup: wycieczki pozostające w związku z nauką fizyki, wycieczki przyrodnicze, geograficzne i mające stanowić punkt wyjścia przy nauczaniu innych przedmiotów. Grupę piątą stanowią wycieczki rozrywkowe.

Wycieczki fizyczne odbywały klasy III a, VI ab, VII ab i VIII ab pod przewodnictwem Panów Profesorów: Kazimierza Fijoła, Ludwika Wygrzywalskiego i Pani Zofji Chrzanowskiej.

Klasa III a zaznajomiła się z wyrobem świec w fabryce P. A. Rothego, z wyrobem mydła w fabryce Śmiechowskiego, z wyrobem wody sodowej w fabryce Zdrowie, z wyrobem czekolady w fabryce Sucharda, z urządzeniem chłodni i słodowni w browarze Götza. Zwiedzono przytem jedną odlewnię żelaza.

Klasy VI a b poznały fabrykę maszyn i mostów Zieleniewskiego, młyny i łuszczarnię w Dąbiu, oraz wodociąg miejski na Bielanach. Klasa VI a zwiedziła nadto fabrykę obuwia „Ada“ w Dąbiu i wystawę przeciwgazowo-lotniczą.

Klasy VII a b poznały dokładnie chemiczne urządzenia Krakowskiej Gazowni miejskiej.

Klasy ósme odbyły trzy wycieczki. Pierwszą była wycieczka do elektrowni miejskiej. Drugą wycieczkę przeznaczono na poznanie urządzeń technicznych Głównej Poczty w Krakowie, gdzie dzięki uprzejmości Zarządu poznano szczegółoo automatyczną centralę telefoniczną systemu Ericsona, która w podziw wprawiła zwiedzających. Niemniej interesującym był oddział telegraficzny, gdzie poznano najnowsze urządzenia. W trzeciej wycieczce, urządzonej do pocztowej radjostacji na Dębnikach, poznali zwiedzający sposób nadawania radjotelegramów aparaturą Poulsena, która wykorzystuje drgania łuku elektrycznego.

Wycieczki przyrodnicze odbywały pod kierunkiem Profesora Dziurzyńskiego klasy I, II, III i IV. Przedewszystkiem zwiedzono wystawę entomologiczną. Z nastaniem wiosny zorganizowano wycieczkę złożoną z uczniów klas kilku do Krzeszowic, celem zbadania życia w lesie i bagnie. Nadto klasa I-sza była w Lesie Wolskim, gdzie uczniowie zapoznali się z kwitnącemi na wiosnę roślinami lasu i ich stosunkiem do owadów. Klasa II pojechała do Bolechowic dla badania różnych form wśród owadów i dla zbadania związku między budową rośliny, a miejscem jej występowania. (Zadania obserwacyjne przeprowadzono na mniszku lekarskim). Wreszcie odbyto wycieczkę zbiorową do stawów w pobliżu Wisły, celem zebrania materjału dla hodowli i ćwiczeń szkolnych.

Pani Dr Aniela Leszkowa zorganizowała ośm wycieczek w bliższe i dalsze okolice Krakowa. I tak uczniowie klasy I-szej uczyli się mierzenia odległości i rysunku w podziałce w Parku Krakowskim. Zwiedziwszy wzgórze wawelskie, zapoznawali się z jego wyniosłości z położeniem Krakowa. Zdejmowali plan śródmieścia oraz zbadali na pewnym odcinku dolinę rzeki Wisły i ujście Rudawy. Klasa II zaznajamiała się z topografją Krakowa z Kopca Kościuszki. Klasy III a b poznały jurę krakowską na wycieczce do Bolechowic, a klasa IV b badała ją na wycieczce do doliny Bętkowskiej.

Profesorowie języków polskiego i nowożytnych, jakoteż i Panowie historycy bardzo często odbywali normalne lekcje, prowadząc uczniów jużto na Wawel, jużto do Sukiennic i Barbakanu i czyniąc te zabytki osnową lekcji. Z klasą II-gą zwiedził nadto P. Prof. Kowalczyk: muzea: Narodowe, XX. Czartoryskich i Etnograficzne.

Na pograniczu wycieczek naukowych i rozrywkowych wspomnieć należy o wycieczce kilkudniowej Kółka Krajoznawczego do Warszawy pod przewodnictwem Pana Prof. L. Leszki.

Z wycieczek rozrywkowych wymienić należy wycieczkę klasy I-szej do Krzeszowic i Tenczynka (Prof. Kowalczyk), kl. II, III a, III b, IV a do Skały Kmity (Prof. Kowalczyk), kl. V a do Czerny (Prof. Dr Łukasik), kl. VI b do Grodkowic i Niepołomic (Prof. A. Znamirowski), kl. VII a wycieczkę turystyczną: Kraków — Zabierzów — Bolechowice — Kobylany (Pr. J. Plezia) i trzechdniową wycieczkę kl. VII b do Okocimia (zwiedzanie zakładów przemysłowych) Czchowa, Melsztyna, Zakliczyna i Ciężkowic (Prof. St. Michoński).

Nie wspominam tu o wycieczkach różnych organizacyj szkolnych (kółko Krajoznawcze, harcerze i t. p.), bo wzmianką o nich znajdzie czytelnik w rozdziale omawiającym tegoroczną ich działalność.

d) Wykaz tematów wypracowań piśmiennych w językach nowożytnych.

1. Język polski.

Klasa IV a.

1. Jakie sceny z Iljady utkwiły mi najsilniej w pamięci? (szk.)
2. Skrzetuski i Chmielnicki jako przedstawiciele dwóch światów w „Ogniem i Mieczem“ (szk.).
3. Jakie książki najbardziej mi się podobają i dlaczego? (szk.)
4. Przyjemności zimy. (szk.).
5. a) Obrazek z życia szkolnego — lub:

WYCIECZKA PRZYRODNICZA DO BOLECHOWIC.

b) Opisze jedno z ciekawszych zdarzeń w mojem życiu — do wyboru (szk.).
6. Dlaczego kochamy przyrodę? (szk.).
7. Wspomnienia z wycieczki (szk.).
8. Nastroje przedwakacyjne (szk.).

Klasa IV B.

1. Opowiem jakieś zabawne zdarzenie z mego życia (szk.).
2. Jakich uczuć doznałem w czasie choroby mojej albo kogoś z bliskich? (dom.).
3. Planty i ogrody krakowskie (szk.).
4. Czy lubię widowiska? (dom.).
5. Do jakiego rodzaju lektury mam szczególne zamiłowanie? (szkolne).
6. Wycieczka, przygoda (dom.).
7. Powitanie wiosny (dom.).
8. Jak mieszkam? (szk.).
9. Idea koleżeństwa (dom.).
10. Dekoracja klasy (szk.).

Klasa V a.

1. Świat baśni w „Odyssei“ (szk.).
2. Życie w Soplicowie (szk.).
3. Obrazy przyrody w „Panu Tadeuszu“ (dom.).
4. Wpływ wiosny na człowieka (szk.).
5. Wspomnienia z lat dziecinnych (szk.).
6. Moje zamiłowania (szk.).
7. Znaczenie wycieczek (szk.).
8. Rozkosze lata (szk.).

Klasa V b.

1. Doznane w życiu wzruszenie lęku (szk.).
2. Moje marzenia (szk.).
3. Okolice Krakowa (dom.).
4. Postępek z mojego życia, który mi się upamiętnił (szk.).
5. Charakterystyka współucznia (szk.).

6. Postać Jacka Soplicy (szk.).
7. Nasza flora (dom.).
8. Koń dawniej, a dziś (szk.).

Klasa VI a.

1. Wartość literatury narodowej (szk.).
2. Zainteresowanie dzisiejszej młodzieży (szk.).
3. Konflikt tragiczny w „Antygonie“ (szk.).
4. W wirze wielkiego miasta (dom.).
5. „Wylądowaliśmy szczęśliwie. Szczegóły w liście. Zygmunt“. (szkolne).
6. W czem leży bogactwo Polski? (szk.).
7. Nowsze wynalazki ludzkości (szk.).
8. Rozwinąć myśl: „Razem młodzi przyjaciele! W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele!“ (szk.).

Klasa VI b.

1. Moje ustosunkowanie do muzyki (szk.).
2. W jakim kierunku idą moje zamiłowania. (szk.).
3. Malarstwo, rzeźba, architektura (dom.).
4. Czyn etyczny, idea poświęcenia (szk.).
5. Interesujący szczegół z prywatnej lektury (szk.).
6. Sztuka panowania nad sobą (szk.).
7. Radjo (dom.).
8. Indywidualizm (szk.).

Klasa VII a.

1. Wpływ rozbiorów na literaturę polską (szk.).
2. Przyczyny kultu wielkich jednostek i rocznic narodowych (szkolne).
3. Kartka z mojego pamiętnika (szk.).
4. Kraków — miasto pamiątek (dom.).
5. Piękno wiosny (szk.).
6. Stanowczość i odwaga w życiu (szk.).
7. Uroki podróży (szk.).
8. Uzasadnić potrzebę nauki (szk.).

Klasa VII b.

1. Dialog:
   a) Zagadnienie sportu.
   b) Kino a teatr.
   c) Świat maszyn a świat przyrody (szk.).
2. Piękno Krakowa (szk.).
3. Znaczenie ubioru w życiu człowieka (ujęcie nowelistyczne) (domowe).
4. Wpływ literatury na życie (szk.).
5. Rozum a uczucie (szk.).
6. Natura a sztuka (szk.).
7. Romantyzm w życiu i literaturze (dom.).
8. Zmysł praktyczny.

Klasa VIII a.

1. Henryk i Pankracy (charakterystyka porównawcza).
2. „Nieboska Komedja" jako obrona religji i chwały przeszłości (szkolne dwugodzinne).

1. Na czem zasadza się potęga i znaczenie narodu?
2. Która epoka dziejów budzi we mnie najwyższe zainteresowanie i dlaczego? (domowe).

1. Irydjon w walce z Rzymem.
2. Walka z pesymizmem i triumf optymizmu w twórczości Krasińskiego (szkolne, dwugodzinne).

1. Ideały społeczne i narodowe w powieści polskiej po 1863 r.
2. Konflikt jednostki z otoczeniem w ujęciu romantyków i pozywistów (szkolne, dwugodzinne).

Klasa VIII b.

1. a) Zadania obywatela w państwie — lub:
   b) Wpływ Tówiańskiego na Słowackiego — do wyboru (szkolne).
2. Źródła Irydjonowej mocy i słabości. (Próba syntezy). — (szkolne).
3. Geneza i rozwój pozytywizmu polskiego — (szk.).

2. Język francuski.

Klasa IV a.

1. Racontez comment on construit une maison.
2. Formez des phrases avec les mots appris dans les trois dernières leçons.

3. Décrivez un magasin de nouveautés (d'après l'image).
4. Dictée.
5. La mine de houille. (D'après l'image).
6. Décrivez un port de mer sous forme de lettre à un ami.
7. Racontez le passage d'un regiment vu par la fenêtre.
8. Mettre en prose la fable de La Fontaine: „Le Corbeau et le Renard".

Klasa V a.

1. Racontez le voyage le plus long que vous ayez fait!
2. Au Quartier-Latin.
3. Racontez en forme de lettre une histoire comique!
4. Le roi d'Yvetot.
5. Racontez un film qui vous a intéressé!
6. Deux sièges de Paris.
7. Au quartier des expositions universelles.
8. L'emploi du subjonctif: huit phrases.
9. La ville pendant un orage.

Klasa VI a.

1. Décrivez une des provinces polonaises!
2. Les civilisations anciennes sur le sol de France.
3. L'esprit des Gascons et des Provençaux.
4. La mission politique de Jeanne d'Arc.
5. La caractéristique d'un personnage comique.
6. Une excursion dans le bassin houiller.
7. La défense du fort de Vaux.

Klasa VII a.

1. La formation du peuple français.
2. La poésie épique au moyen-âge.
3. Décrivez un spectacle vu au théâtre!
4. Les origines de la Renaissance française.
5. La vie de société en France.
6. La satire sociale dans les comédies de Molière.

Klasa VIII a.

1. Caractérisez le héros d'une de vos lectures.
2. Les rapports franço-polonais depuis les rois électifs jusqu'aux rois modernes.
3. Comment et à quelle époque se manfeste en France l'intérêt porté aux classes ouvrières.
4. Quelles sont les écoles littéraires en France après le romantisme.
5. Centumes de Pâques en Pologne.

3. Język niemiecki.

Klasa IV a.

1. Meine Betrachtungen während der Ferien.
2. Mein zweites Frühstück.
3. In welcher Form liefern uns die Tiere unsere Kleidung?
4. Welche Handwerker benötigt der Landmann bei seiner Wirtschaft?
6. Was sah der Kornhändler von dem Baume? (Simeliberg).
7. Memorirtes.
8. Über die Verkehrsmittel.

Klasa IV b.

W myśl programu ministr., odpowiedzi na pytania, opisy obrazów przy pomocy krótkiego planu, podanego w formie pytań; próby streszczeń przy pomocy planu.

1. Der Bäcker (Beschreibung eines Bildes).
2. Bei den Holzhackern (Beschreibung eines Bildes).
3. Hänsel und Gretel im Walde.
4. Wie retteten sich Hänsel und Gretel?
5. Die Schneiderwerkstatt (Beschreibung eines Bildes).
6. Der ehrliche Tischler.
7. Anton und Bruno im Wartezimmer des Arztes.
8. Welchen Vorfall hatte Till Eulenspiegel in einer Herberge?
9. Mit welchem Gefühle ende ich das Schuljahr?

Klasa V b.

1. Die Gegend meiner Ferien.
2. Warum sehen wir in Hermesbur das Vorbild eines Helden?
3. Die Erlebnisse des Tannenbaumes auf dem Dachboden.

4. Die Strafe des Königs Watzmann für seine Taten.
5. Welche Sehenswürdigkeiten sind in jeder Stadt zu suchen?
6. Was wussten die alten Wiener von Donaunixen zu erzählen?
7. Welches Ereignis hat mich in meinem Leben erschüttert?
8. Welche Vorstellung knüpfen die Bewohner der Hütte an das Felsenbildnis?

Klasa VI b.

1. Der Einfluss des Gebirgsklimas auf die Beschäftigung der Einwohner.
2. Die Schönheit des Herbstes.
3. Das schlafende Heer in meiner Lektüre.
4. Charakterzüge Ernst Abbes.
5. Der Mäuseturm in der Sage.
6. Volkstümliche Motive in der Ballade: Die Wallfahrt nach Kerlaar.
7. Worin kann die Waschfrau allen Menschen als Muster dienen?
8. Wie verbringe ich gewöhnlich meine Ferien der Feiertage?

Klasa VII b.

1. Die Spuren der göttlichen Kräfte bei germanischen Helden.
2. Die Klöster als Kulturstätten des Mittelalters.
3. Hagens Freue und Untreue.
4. Der Grund des zweiten Sprunges des Knappen ins Meer.
5. Die Rolle und Stellung des Sängers im Mittelalter.
6. Warum beraubt Gessler den Tell der Freiheit?
7. Der Zusammenhang und der Einfluss der sozialen und politischen Verhältnisse auf den Baustil.

Klasa VIII b.

1. Wie zeige ich meine Bildung in meinem künftigen Leben?
2. Welche Umstände erleichterten die Erkennung der Geschwister (Goethe: Iphigenie au Tauris)?
3. Die Napoleonischen Kriege in Polen und in Deutschland.
4. Das Mittelalterliche und Romantische in der Novelle von Eichendorff: „Aus dem Leben eines Taugenichts“.

e) Wykaz obowiązkowej lektury uzupełniającej, dobrowolnych referatów uczniowskich i cyfrowe zestawienie lektury dobrowolnej.

1. Język polski.

a) Obowiązkowa lektura uzupełniająca:

Kl. II: Henryk Sienkiewicz: „Stary sługa“, „Bartek Zwycięzca“; M. Konopnicka: „W winiarskim forcie“; E. Amicis: „Serce“; A. Prus: „Kamizelka“. M. Rodziewiczówna: „Lato leśnych ludzi“.

Kl. III a: H. Sienkiewicz: „W pustyni i w puszczy“; B. Prus: „Anielka“; M. Konopnicka: „Niemczaki“.

Kl. III b: M. Konopnicka: „Nasza szkapa“; Orzeszkowa: „Babunia“; Prus: „Omyłka“, „Grzechy dzieciństwa“, „Z legend starego Egiptu“, „Kamizelka“; Sienkiewicz: „Bartek Zwycięzca“, „Jamioł“, „Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela“; Amicis: „Serce“.

Kl. IV a: Prus: „Placówka“; Walter Scott: „Rob-Roy“; Kraszewski: „Stara baśń“.

Kl. IV b: Syrokomla: „Urodzony Jan Dęboróg“; Pol: „Pieśni Janusza“ (wyb.); Prus: „Placówka“, „Nowele“ (wyb.). Konopnicka: „Nowele“ (wyb.); Orzeszkowa: „Nowele“ (wyb.); Kraszewski: „Stara baśń“; Sienkiewicz: „Potop“; Dygasiński: „W puszczy“; Kubala: „Bitwa pod Beresteczkiem“; Łoziński: „Życie polskie w dawnych wiekach“; Walter Scott: „Wawerley“.

Kl. V a: Żeromski: „Syzyfowe prace“; Kaczkowski: „Bitwa o chorążankę“; Kraszewski: „Dziecię starego miasta“.

Kl. V b: Mickiewicz: „Reduta Ordona“, „Farys“; Słowacki: „Jan Bielecki“, „Ojciec Zadżumionych“; Korzeniowski: „Kollokacja“; Kraszewski: „Dziecię starego miasta“; Konopnicka: „Nowele“ (wyb.); Orzeszkowa: „Nowele“ (wyb.); Prus: „Placówka“, „Nowele“ (wyb.); Sienkiewicz: „Pan Wołodyjowski“, „Krzyżacy“; Żeromski: „Syzyfowe prace“; Dickens: „Dawid Copperfield“; Chlebowski: „Kołacze Szymonowicza pod względem artystycznym“; Chrzanowski: „Za co powinniśmy kochać Pana Tadeusza?“; Plutarch: „Żywoty sławnych mężów“.

Kl. VI a: Sofokles: „Antygona“; Trzycieski: „Żywot Reja“; Krasicki: „Doświadczyński I“; Zabłocki: „Fircyk w zalotach“; Nemcewicz: „Powrót posła“; Feliński: „Barbara Radziwiłłówna“.

Kl. VI b: A. Trzycieski: „Żywot M. Reja“; I. Chrzanowski: „O kazaniach sejmowych Skargi“; B. Chlebowski: „Jan Chryzostom Pasek i jego pamiętniki“; H. Rzewuski: „Listopad“; J. Kraszewski: „Powrót do gniazda“; E. Orzeszkowa: „Nad Niemnem“; H. Sienkiewicz: „Krzyżacy“; Prus: „Nowele“ (wyb.); Wł. Łoziński: „Życie polskie w dawnych wiekach“ (wyj.); Fr. Zabłocki: „Sarmatyzm“; Al. Fredro: „Dożywocie“; J. Słowacki: „Balladyna“; Szekspir: „Makbet“; Byron: „Pożegnanie Czajld Harolda“.

Kl. VII a: Brodziński: „O klasyczności i romantyczności“ (wyb.); Wyspiański: „Warszawianka“, „Wesele“; Żeromski: „Ludzie bezdomni“.

Kl. VII b: K. Brodziński: O klasyczności (wyb.); J. Chrzanowski: „Chleb macierzysty Ody do młodości“, „O komedjach Fredry“ (wyb.); H. Mościcki: „Wilno i Warszawa w Dziadach Mickiewicza“; J. Kleiner: „J. Słowacki“ (wyb.); Adam Mickiewicz: „Żeglarz“, „Grażyna“, „Dziadów“ część I-sza, „Rozmowa wieczorna“, „Rozum i wiara“, „Do matki Polki“, „Reduta Ordona“, Wyjątki z wykładów o literaturach słowiańskich; B. Zaleski: „Rusałki, dumki“; A. Malczewski: „Marja“; Mochnacki: Rozprawa; J. Słowacki: „Godzina myśli“, „Balladyna“, „W Szwajcarji“, „Ojciec zadżumionych“, „Wyjątki z listów“, „Król Duch“ (wyjątki), Wybór liryk; Szekspir: „Hamlet“; Byron: „Giaur“; Kalderon: „Książę Niezłomny“; Dante: Boska Komedja (wyb.); Ajschylos: „Prometeusz“.

Kl. VIII a: Z. Krasiński: „Psalm miłości“; K. Ujejski: „Skargi Jeremiego“; H. Sienkiewicz: „Quo vadis“; St. Wyspiański: „Warszawianka“, „Wesele“; S. Żeromski: „Ludzie bezdomni“; J. Kasprowicz: „Moja pieśń wieczorna“; K. Wojciechowski: „Henryk Sienkiewicz“; J. Chrzanowski: „Z epoki romantyzmu“ (wyjątki).

Kl. VIII b: Prus: „Lalka“; Krasiński: „Przedświt“, „Psalm dobrej woli“; Ujejski: „Skargi Jeremiego“; Pol: „Pieśni Janusza“: Wyspiański: „Warszawianka“, „Wesele“; Byron: „Korsarz“; Chrzanowski: „Za co powinniśmy kochać Pana Tadeusza“; Wojciechowski: „Henryk Sienkiewicz“.

b) Oprócz obowiązkowej lektury uzupełniającej, młodzież, idąc za radą i wskazówkami swoich Profesorów, uprawiała również t. zw. dobrowolną lekturę, z której w szkole składała

sprawozdanie. Dla orjentacji Dyrekcja zamieszcza tablicę, która cyfrowo zilustruje tę pracę grona i uczniów:

CYFROWE ZESTAWIENIE DOBROWOLNYCH LEKTUR UZUPEŁNIAJĄCYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO.

Liczba przeczytanych dzieł:		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ponad 10	Razem uczniów czytających
Liczba czytających uczniów.	Klasa I	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II	8	8	6	2	1	4	1	1	1	2	4	38
	III a	9	11	6	5	—	—	—	—	—	—	—	31
	III b	—	—	—	2	3	—	—	2	4	3	23	37
	IV a	12	10	8	6	—	4	2	1	—		—	43
	IV b	—	—	1	1	—	1	5	1	3	3	27	42
	V a	14	4	6	4	5	—	2	—	—	—	—	35
	V b	—	—	—	—	—		—	—	—	—	48	48
	VI a	7	6	—	12	—		4		—	—	8	37
	VI b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50
	VII a	—	—	—	—	—	—	2	3	2	11	21	39
	VII b	—	—	—	—		—	—	—	—	—	48	48
	VIII a	—	7	11	6		3	2	—	3	—	—	32
	VIII b	—	—	—	—		7	17	—	—	7	10	41
Razem		50	46	38	38	9	19	35	8	13	26	2 9	521

c) Referaty uczniowskie.

Nie zaniedbywano też ćwiczeń w mówieniu. W klasach niższych pozwalano uczniom wypowiadać się swobodnie na różne interesujące ich i dostosowane do wieku tematy, w klasach wyższych obok takich swobodnych wypowiadań, posługiwano się również metodą referatów, które uczniowie jużto odczytywali jużto wygłaszali przy pomocy szczegółowo opracowanej dyspozycji.

Oto wykaz ważniejszych:

język polski.

Klasa V a.

1. Niżański: Życie i działalność Adama Mickiewicza (ze szczególnem uwzględnieniem „Pana Tadeusza“).

2. Sadowski: Pierwiastek osobisty w „Panu Tadeuszu“.
3. Habiniak: „Pan Tadeusz“ (Próba syntezy).
4. Habiniak: Stosunek krytyki literackiej do „Pana Tadeusza“.
5. Habiniak: Tło topograficzne w „Panu Tadeuszu“.
6. Korta: Tło historyczne w „Panu Tadeuszu“.
7. Szlank: Grupy i osoby w „Panu Tadeuszu“.
8. Konopka Piotr: Charakterystyka osób w „Panu Tadeuszu“.
9. Weiner: Życie i obyczaje w „Panu Tadeuszu“.
10. Toczyski: Humor w „Panu Tadeuszu“.
11. Toczyski: Tło społeczne w „Panu Tadeuszu“.
12. Toczyski: Jankiel.

Klasa V b.

1. M. Jasiński: Adam Mickiewicz.
2. J. Steinberg: Aleksander Fredro; Znaczenie Pamiętników Paska.
3. L. Moor: Marja Konopnicka.
4. W. Silberbach: Jan Pasek.
5. K. Rybarski: Józef Korzeniowski.
6. Z. Pągowski: Romantyzm a Mickiewicz.
7. B. Własnowolski: Życiorys Kraszewskiego.
8. J. Czyżek: Schiller.
9. K. Feil: Mozart.
10. T. Stefanko: Goethe.
11. T. Kłosiński: Marja Rodziewiczówna.
12. T. Rzebik: Adam Mickiewicz.
13. E. Ster: Życiorys Słowackiego.
14. W. Ster: Orzeszkowa.
15. J. Wagner: Życie i twórczość Sienkiewicza.
16. Z. Bielecki: Juljusz Słowacki.
17. Z. Walenta: Walter Scott.

Klasa VI a.

1. Szydłowski: Kazania Świętokrzyskie.
2. Petecki: Jan Długosz.
3. Ożga: Klemens Janicki.
4. Starachowicz: Mikołaj Kopernik.
5. Siess: Mikołaj Rej.
6. Koczur: Rej — ojcem literatury polskiej.
7. Gołębiowski: Modrzewski.

8. Jarosz: Społeczne poglądy Modrzewskiego.
9. Figiel: Stanisław Orzechowski.
10. Gołębiowski: Górnicki.
11. Szydłowski: „Dworzanin“ Górnickiego (ref. bibljograficzny)
12. Juras: Pisarze polityczni wieku XVI-go.
13. Ordyński: Jan Kochanowski.
14. Starachowicz: Wpływ teatru greckiego na „Odprawę Posłów Greckich“ Jana Kochanowskiego.
15. Szydłowski: „Treny“ Kochanowskiego.
16. Dura: Ks. Piotr Skarga.
17. Güntner: Charakterystyka czasów Zygmuntowskich.
18. Strzetelski: Walka o język polski w czasach Odrodzenia.
19. Güntner: Humanizm.
20. Silberzweig: Poezja XVI-go wieku.
21. Pagaczewski: Wiek XVI (synteza).
22. Żelechowski: Sielanka wieku XVII-go.
23. Michałowski: Pasek i jego pamiętniki.
24. Gołębiowski: Samuel Twardowski i Wacław Potocki (Epika)
25. Figiel: Barok zagranicą.
26. Pagaczewski: Charakterystyka literacka wieku XVII-go.
27. Michoński: Kultura polska do końca wieku XVII-go.
28. Ordyński: Trembecki.
29. Pagaczewski: O czystość języka polskiego.

Klasa VI b.

1. K. Hojło: Henryk Sienkiewicz.
2. S. Berger: O Staszicu.
3. A. Piotrowski: „Odprawa posłów greckich“.
4. S. Rzepka: Ignacy Krasicki.
5. S. Rzepka: Jan Kochanowski.
6. T. Stuhr: Antygona. Juljusz Słowacki.
7. Z. Gierczyński: Stanisław Wyspiański.
8. Z. Jordan: Adam Asnyk.
9. K. Szetela: „Balladyna“.
10 A. Pietrzyk: Szymon Szymonowicz.
11. A. Pietrzyk: Juljan Ursyn Niemcewicz.
12. J. Allerhand: Komedja Fredry.
13. J. Rachwał: Juljusz Słowacki.
14. J. Rachwał: Mickiewicz a Słowacki.

15. J. Warski: Odrodzenie.
16. J. Warski: Mikołaj Rej.
17. J. Warski: Jan Kochanowski.
18. J. Warski: Makbet a Balladyna.
19. J. Rothhirsch: Makbet a Balladyna.
20. K. Goldblatt: Pamiętniki Paska.
21. K. Gondorek: Stanisław Trembecki.
22. J. Tor: Stanisław Staszic.
23. W. Hein: Ignacy Krasicki.
24. T. Ogorzały: „Emancypantki“ Prusa.
25. T. Romański: „Sarmatyzm“ Zabłockiego.
26. W. Hajdukiewicz: Rej a Kochanowski.
27. W. Hajdukiewicz: Piewcy Skalnego Podhala.
28. A. Dembiński: Naruszewicz.
29. T. Rusek: Trembecki.
30. W. Krokay: „Nad Niemnem“ Orzeszkowej.
31. B. Babulski: Jan Kochanowski.
32. Z. Ziembicki: „Fraszki“ Kochanowskiego.
33. Z. Ziembicki: Humanizm w Polsce.
34. T. Albiński: Kazania Skargi.
35. A. Broder: Hugo Kołłątaj.
36. E. Dziurkowski: Pamiętniki Paska.

Klasa VII a.

1. Skrochowski: Walka klasyków z romantykami.
2. Szczepański: Młodość Mickiewicza.
3. Jassem: Analiza literacka „Ballad i Romansów“.
4. Babula: Problem ideologji „Konrada Wallenroda“.
5. Babula: Towianizm i jego wpływ na Mickiewicza.
6. Swolkien: Dziady, część I — II — IV.
7. Miarczyński: Dziady, część III.

Klasa VII b.

1. M. Uznański: Indywidualizm romantyczny.
2. M. Jamka: Towiański.
3. M. Zacharjasz: „Ballady i romanse“ A. Mickiewicza.
4. M. Marczak: Idea zasadnicza „Dziadów“.
5. M. Nyczek: Romantyzm angielski a niemiecki.
6. M. Nyczek: Mickiewicz w Collège de France.

7. W. Kielman: „Tremy“ a Ojciec zadżumionych.
8. W. Kielman: Współzawodnictwo Mickiewicza i Słowackiego na emigracji.
9. M. Kielman: „Anhelli“.
10. J. Seffer: Klasycyzm a romantyzm.
11. J. Seffer: Znaczenie improwizacji.
12. J. Seffer: Wpływ Goethego na Mickiewicza.
13. W. Olszewski: Romantyzm niemiecki, angielski, francuski.
14. W. Olszewski: „Marja“ Malczewskiego.
15. W. Olszewski: Juljusz Słowacki.
16. W. Gruszka: „Sonety Krymskie“ A. Mickiewicza.
17. W. Gruszka: „Godzina myśli“ J. Słowackiego.
18. G. Bielański: O „Balladynie“.
19. K. Oświęcimski: Wpływ emigracji na literaturę.
20. Z. Syska: Uczucie w Improwizacji.
21. T. Mleczko: Pierwiastek fantastyczny w „Balladynie“.
22. M. Toliński: O „Grażynie“.
23. M. Miś: Heroizm w dziełach Mickiewicza.
24. M. Kunzek: Komedja Fredry.
25. A. Klimczak: Aleksander Fredro.
26. T. Stachurski: Mickiewicz jako kolorysta.
27. E. Karaś: Tragizm w „Lilli Wenedzie“.
28. E. Wander: Pierwiastek orjentalny w twórczości Juljusza Słowackiego.
29. H. Słowik: „Godzina myśli“.
30. Filek: Filomaci i Filareci.
31. J. Holzer: Konrad Wallenrod.
32. T. Röhrenschef: Geneza „Kordjana“ a III cz. „Dziadów“.
33. Z. Matjasik: Improwizacja w III. części „Dziadów“.
34. Z. Dyński: „Farys“.
35. R. Sokulski: Romantyzm Brodzińskiego.
36. Z. Werndl: Mickiewicz jako romantyk.
37. K. Turek: Mickiewicz a muzyka.
38. F. Magiera: „Marja“ Malczewskiego.
39. F. Magiera: Porównanie „Fausta“ z „Dziadami“.
40. F. Magiera: „Śluby panieńskie“ Fredry.

Klasa VIII a.

1. Jaworski Tadeusz: Pogląd na znaczenie i cele poezji u najwybitniejszych pisarzy.

2. Menschik Z.: Mąż opatrznościowy u trzech wieszczy.
3. Ekier Jan: Stosunki osobiste trzech wieszczy.

Klasa VIII b.

1. Porębski: Trójca romantyczna.
2. Hubicki: Powieść w Polsce.
3. Sarnowicz: Szkoła ukraińska.
4. Dym: Antagonizm wieszczów — (Mickiewicz — Słowacki).
5. Wilga: Komedja w Polsce.
6. Kot: Przyroda w Trylogji Sienkiewicza.
7. Marjan: Sienkiewicz.
8. Schneid: Pozytywizm polski.
9. Olszewski: Stefan Żeromski.
10. Klimeczek: „Lalka“ Prusa.
11. Kopera: Wyspiański.
12. Tyszler: Teatr w Polsce.
13. Bielański: Tołstoj.
14. Chan: „Pan Tadeusz“ a „Chłopi“.
15. Chowaniec: Prus.
16. Chudzikiewicz: Historja dramatu w Polsce.
17. Frischer: Berent.
18. Hartman: Drogi polskiej epiki.
19. Henoch: Fredro.
20. Lempart: Historjografja polska.
21. Ochalski: Wielka wojna w literaturze polskiej.
22. Pietrzykowski: O Romantyzmie.
23. Romański: Liryka Powstania Listopadowego.
24. Sala: Starożytny typ pustelnicy w „Konradzie Wallenrodzie“.
25. Szumera: Reymont.
26. Kielawa: Liryka Powstania Styczniowego.

2. Języki nowożytne.

Również Profesorowie języków nowożytnych dążyli do tego, aby uczniowie poza obowiązującą lekturą zaprawiali się w języku przez czytanie odpowiednich łatwiejszych języków. Przyniosło to pewne rezultaty. Z języka francuskiego i niemieckiego przytaczam te dzieła, które wszyscy uczniowie przeczytali z nauczycielem w szkole. Ponadto zamieszczam dwie tablice, ilustrujące dobrowolną lekturę uczniów zarówno w języku francuskim jak i niemieckim.

a) Wykaz lektury obowiązkowej z języka francuskiego:

Klasa VII a.

P. Corneille: „Le Cid“; Molière: „Les femmes savantes“.

Klasa VIII a.

V. Hugo: „Hernani“.

b) Cyfrowe zestawienie dobrowolnych lektur uzupełniających z języka francuskiego.

Liczba przeczytanych dzieł		1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	Razem czytających uczniów
Liczba czytających uczniów	Klasa II	8	3	1	—	—	—	—	—	—	—	12
	III a	5	2	—	—	—	—	-	—	—	—	7
	IV a	3	5	1	1	—	-	—	—	—	—	10
	V a	5	2	3	—	1	—	—	—	—	—	11
	VI a	3	5	1	1	1	-	1	—	—	—	12
	VII a	9	8	3	3	—	—	1	—	—	—	24
	VIII a	11	2	—	3	2	1	1	—	1	1	22
Razem		44	27	9	8	4	1	3	—	1	1	98

c) Wykaz lektury obowiązkowej z języka niemieckiego:

Klasa V b.

Judenbuche, Die Fabeln von Brüdern Grimm.

Klasa VI b.

Die Karawane.

Klasa VII b.

Wilhelm Tell, Räuber.

Klasa VIII b.

Iphigenie auf Tauris, Sapho.

b) Cyfrowe zestawienie dobrowolnych lektur uzupełniających z języka niemieckiego:

Liczba przeczytanych dzieł		1	2	3	4	5	6	7	8	Razem czytających uczniów
Liczba czytających uczniów	Klasa V b	23	15	—	—	—	—	—	—	38
	VI b	28	13	—	—	—	-	—	—	41
	VII b	16	1	18	—	—	—	—	—	35
	VIII b	6	5	8	2	6	3	4	1	35
Razem		73	34	26	2	6	3	4	1	149

3. Historja.

Podobnie jak w roku zeszłym, stosował P. Prof. Kupczyński i w bieżącym roku szkolnym metodę wygłaszania referatów historycznych, z których jedne omawiały zagadnienia światowej polityki, a drugie zajmowały się samodzielnem opracowaniem przez uczniów ważniejszych zagadnień historycznych. Nadto uczniowie rysowali mapy, mające ilustrować pewne zdarzenia. Referaty prowadzono od klasy piątej.

Oto ich zestawienie:

Klasa V a.

Referaty polityczne tygodniowe.

Bieżeński 2 ref.; Bogatyński 1 ref.; Cmikiewicz 2 ref.; Głębocki 1 ref.; Koczanowicz 1 ref.; Niżański 1 ref.; Palmrich 2 ref.; Belina-Prażmowski 1 ref.; Pustelnik 1 ref.; Riesser 1 ref.; Romański 2 ref.; Sadowski 2 ref.; Sarna 1 ref.; Słowakiewicz 1 ref.; Stolfa 2 ref.; Szlank 2 ref.; Toczyski 1 ref.; Zimnal 2 referaty.

Klasa VI a.

Bylicki 1 ref.; Dura 1 ref.; Figiel 1 ref.; Gołębiowski 1 ref.; Güntner 1 ref.; Heinrich 3 ref.; Jankowski 2 ref.; Jarosiński 1 ref.; Jarosz 1 ref.; Jordan 1 ref.; Juras 1 ref.; Kiersztyn 1 ref.; Michałowski 2 ref.; Michoński 2 ref.; Nowicki 4 ref.; Pagaczewski 2 ref.; Pliszewski 2 ref.

Klasa VII a.

Babula 2 ref.; Bniński 1 ref.; Deutscher 2 ref.; Gibiński 1 ref.; Goos 2 ref.; Kowalski 1 ref.; Lipczyński 5 ref.; Litawski 5 ref.; Mroczkowski 1 ref.; Passakas 1 ref.; Schweiger 1 ref.; Skulski 1 ref.; Szczepański 2 ref.; Szulc 1 ref.; Syrżistie 1 ref.; Winzer 1 ref.

Klasa VII b.

Dużyk 2 ref.; Miś 2 ref.; Nyczek 4 ref.; Olszewski 5 ref.; Schudmak 3 ref.; Toliński 3 ref.; Uznański 1 ref.

Klasa VIII a.

Bednarczyk A. 1 ref.; Bednarczyk W. 3 ref.; Chmiel 1 ref.; Gadomski 1 ref.; Galas 1 ref.; Jaworski 1 ref.; Just 1 ref.; Kisielewski 2 ref.; Klimała 1 ref.; Majer 1 ref.; Matecki 1 ref.; Menschik 1 ref.; Pachoński 2 ref.; Radwański 2 ref.; Rudolf 2 ref.; Trzeciak 1 ref.; Tuziak 1 ref.; Zgorzelski 1 ref.

Klasa VIII b.

Beckmann 1 ref.; Chowaniec 1 ref.; Chudzikiewicz 1 ref.; Dym 1 ref.; Frankiewicz 1 ref.; Frischer 1 ref.; Hartmann 1 ref.; Heim 1 ref.; Henoch 1 ref.; Hubicki 1 ref.; Klimeczek 1 ref.; Klug 1 ref.; Lempart 1 ref.; Ochalski 1 ref.; Pretzel 1 ref.; Ruszkiewicz 1 ref.; Sala 1 ref.; Sarnowicz 1 ref.; Schneid 1 ref.; Skrzyński 1 ref.; Szostak 1 ref.; Wilga 1 ref.; Wolny 1 ref.

Referaty dłuższe wygłaszane z pamięci.

Klasa V a.

Ćmikiewicz: Bohdan Chmielnicki. Cesarstwo Wschodnie. Monarchja frankońska.

Habiniak: Życie Władysława Jagiełły. Lwów średniowieczny. Połączenie Pomorza z Polską. Marszałek Józef Piłsudski. Gniezno i mysza wieża. Klasztory w dawnej Polsce. Turnieje średniowieczne. Pasowanie na rycerza.

Korta: I. wojna duńska. I. wyprawa Krzyżowa. Henryk VI.

Łagowski: Spytek z Melsztyna.

Pałmrich: Pułk IV.

Słowakiewicz: Walki tureckie na morzu Śródziemnem.

Szlank: Moje pierwsze boje (Marsz. J. Piłsudski). Marszałek Józef Piłsudski.

Zimnal: Zakon Krzyżacki.

Klasa VI a.

Figiel: Dziejowe współżycie Polski z Litwą.

Gawrzyński: Kozaczyzna.

Gołębiowski: Anglja za ostatnich Stuartów.

Güntner: Ruś i Rusini.

Heinrich: Inflanty a Polska. Polska a Turcja za Korybuta i Sobieskiego.

Koczur: Dzieje Gdańska. Kwestja włościańska za Piastów. Wojsko w wojnie 30-letniej.

Korzeniowski: I-sza Wolna elekcja.

Pagaczewski: Władysław Warneńczyk. Marcin Luter. Iwan Groźny. Wjazd Zygmunta III. do Polski. Stanisław Żółkiewski.

Petecki: Wojny polsko-tureckie, część I. i II. Sprawa Krzyżacka za Jagiellonów. Państwo Polskie w XIV. i XV. wieku. Zygmunt I.

Starachowicz: Zbigniew Oleśnicki na tle epoki Jagiellońskiej. Wojny Kozackie za Władysława IV. i Jana Kazimierza, część I, II, III. Powstanie listopadowe.

Szydłowski: Wielkie plany Stefana Batorego. Życie umysłowe w Hiszpanji w XVII. wieku.

Madejski: Sejmy w Polsce. Dola chłopa w Polsce i zagranicą.

Bylicki: Rządy Marji Teresy.

Klasa VII a.

Beres: Noc 29 listopada 1830 r. Dyktatura Langiewicza. Bitwa pod Lissą.

Deutscher: Polskie formacje wojskowe w czasie wojny światowej.

Goos: Działalność Marszałka J. Piłsudskiego przed wojną światową.

Grabowski: Rewolucja lipcowa.

Haydukiewicz: Papiestwo a zjednoczenie Włoch.

Jassem: Monarchja austrjacko-węgierska.

Lipczyński: Zmierzch caratu. Napoleon I. jako człowiek.

Litawski: Emigracja po r. 1831.

Mazurkiewicz: Działanie łodzi podwodnych niemieckich w czasie wojny światowej.

Mroczkowski: Turcja w traktatach wielkiej wojny.

Oszacki: Napoleon I. w Moskwie. Bitwa pod Ostrołęką. Szpiegostwo w czasie wielkiej wojny.

Schweiger: Wyprawa na San Domingo.

Święcicki: Niemieccy korsarze w wojnie światowej. Lord Nelson. Wojna japońsko-rosyjska na morzu.

Ziemba: Mahatma Gandi. Moskwa a Unja. Floty wojenne w XIX. i XX. wieku.

Klasa VII b.

Dużyk: Pokój westfalski.

Herzog: Wyprawa na gwardje.

Kielman M.: Śmierć Ks. Józefa Poniatowskiego.

Kielman Wł.: Napoleon Bonaparte, część I i II. Ostatnie chwile Księstwa Warszawskiego.

Miś: Prusy a Polska, część I i II.

Nyczek: Powstanie Chochołowskie. Bitwa grochowska. Po bitwie grochowskiej. Rewolucja paryska w 1871 r.

Olszewski: Kongres wiedeński i Królestwo Kongresowe.

Oświęcimski: Napoleon I.

Rydel: Ostatnia walka Gdańska z Prusami.

Schudmak: Odrodzenie Czech.

Toliński: Polska a Francja do Sobieskiego. Robespierre. Powstanie styczniowe.

Uznański: Pod Rokitną. Atak ułanów 13 p. pod Custozzą.

Wander: Tajne związki w Galicji.

Zachorowski: Noc 29 listopada 1830 roku.

Mapy i plany bitew.

Klasa V a.

Palmrich: Plan bitwy grochowskiej.

Palmrich: Plan bitwy ostrołęckiej.

Klasa VI a.

Figiel: Plan bitwy chocimskiej. Mapa historyczna Szwecji. Plan bitwy warneńskiej. Plan bitwy cecorskiej.

Gołębiowski: Pan bitwy pod Brześciem Litewskim. Plan bitwy pod Stoczkiem.

Güntner: Plan bitwy maciejowickiej.

Jordan: Mapa Polski Jagiellońskiej.

Michoński: Plan bitwy pod Wielkim Dębem. Plan bitwy pod Maciejowicami.

Nowicki: Mapa rozbiorów Polski.

Petecki: Mapa Polski i Litwy za Władysława Jagiełły. Mapa krucjat. Plan bitwy pod Wielką Wsią. — 19. II. 1831 r.

Pliszewski: Plan bitwy pod Samo-Sierrą.

Szydłowski: Mapa Księstwa Warszawskiego.

Bylicki: Plan bitwy Racławickiej.

Klasa VII a.

Lipczyński: Plan bitwy pod Borodino. Plan bitwy pod Zieleńcami. Mapa powstania styczniowego.

Oszacki: Mapa Niemiec w 1812 r. Plan bitwy ostrołęckiej.

Passakas: Plan bitwy pod Zieleńcami.

Smoleński: Mapa historyczna Włoch w XIX i XX wieku.

Klasa VII b.

Herzog: Mapa wyprawy na gwardje.

Nyczek: Plan bitwy grochowskiej.

Olszewski: Plan bitwy ostrołęckiej. Plan bitwy grochowskiej. Mapa Polski z 1772 roku.

Toliński: Plan bitwy pod Dubienką.

f) Spis nabytych w roku sprawozdawczym sprzętów szkolnych i pomocy naukowych.

W roku sprawozdawczym Dyrekcja miała swobodniejszą rękę w dysponowaniu funduszami płynącemi z t. zw. taks administracyjnych, ponieważ z Ministerstwa W. R. i O. P. otrzymała z końcem ubiegłego i w I. półroczu b. roku szkolnego subwencję w wysokości 13500 zł. na zaopatrzenie pracowni fizycznej w odpowiednie przyrządy do ćwiczeń i 2390 zł. na urządzenie i zaopatrzenie w książki ogniska matematycznego. Również Zarząd Komitetu Rodzicielskiego pospieszył z wydatniejszą pomocą, gdyż wyasygnował 1000 zł. na zakupno sprzętów do pracowni humanistycznej, a 2000 zł. na konieczne adaptacje w pracowni przyrodniczej. Wobec tego Dyrekcja, po opłaceniu kosztów związanych z administracją budynku, obróciła resztę funduszów na sprawienie nowych sprzętów dla zakładu i zakupno najkonieczniejszych pomocy naukowych.

W pierwszym rzędzie dokończono urządzenia pracowni fizycznej przez zakupno 6 dalszych stolików do ćwiczeń i 12 taboretów za łączną kwotę 426 zł.; wszystkie stoliki uczniowskie i stół profesora pokryto zielonem linoleum kosztem 279.30 zł., sprawiono 2 szafy rozbieralne za 918.87 zł., szafkę na motor za 79 zł., tablicę przesuwalną za 187.75 zł. i drobne sprzęty za 64 zł. Dokończono instalacji światła elektrycznego za 341 zł., zaopatrzono pracownię w 2 wentylatory kosztem 232 zł. i sprawiono 3 zasłony do okien za 500 zł.

Razem urządzenie pracowni fizycznej kosztowało 3027.92 zł.

Pracownia przyrodnicza w dziale mebli i sprzętów otrzymała 14 stolików uczniowskich za 1064 zł., 50 stołków giętych (Thonet.) za 660 zł.; stół i fotel dla profesora za 182 zł.; 2 szafy dębowe za 660 zł.; bibljoteczkę dla uczniów — 80 zł. (dar Kom. R.), umywalkę fajansową wraz z linoleum za 132.15 zł., ściąg na obrazy za 25 zł. i oprawione dyplomy za 29 złotych. Pracownię wyposażono nadto w lampy sufitowe kosztem 306 zł. i w dwie zasłony do okien, które kosztowały 530 zł., a muzeum przyrodnicze w jedną szafę na zbiory, która kosztowała 315 zł. Łącznie na meble w tym dziale wydano 3983.15 zł.

Do ogniska matematycznego zakupiono 2 szafy na książki za kwotę 483.48 zł., 2 stołki i jeden fotel za 48.40 zł., lampę biurową za 24 zł. i drabinkę wraz z koszem na śmieci za 18.20 zł. Koszt urządzenia zatem ogniska wyniósł 574.08 zł.

Pracownia humanistyczna, której koszt urządzenia pokrył w znacznej części Komitet Rodzicielski, otrzymała 45 stołków za 675 zł., stolik za 45 zł., sprzęt do pisania (kałamarze, podstawki, bibularze) za 243.26 zł., 2 szafy na obrazy za 131 zł. i nowe lampy 61.50 zł. Łącznie wydano 1155.76 zł.

Wreszcie jedną klasę urządzono systemem stolikowym, sprawiając do niej 24 stoły za 840 zł. i 48 stołków za 1248 zł., co wynosi razem 2088 zł.

Pozatem sprawiono cały szereg drobniejszych sprzętów, 1 pamiątkową tablicę i tablice pod voltomierz za ogólną kwotę 1307 zł.

Inwentarz tego działu liczy obecnie 1289 pozycyj, a więc wzrósł od ubiegłego roku o 322 numery, na które wydano łączną kwotę 12135.91 zł.

Z pomocy naukowych zakupiono najwięcej do pracowni fizycznej. Otrzymała ona w roku sprawozdawczym 4 palniki Bunsena za 20 zł., 26 węży gumowych za 38.80 zł., 2 busole stycznych za 436 zł., 2 maszyny Wimhursta za 280 zł., 12 soczewek wahadłowych za 81.60 zł., 14 brył do pomiarów za 29.40 zł., 6 miar pionowych za 144 zł., 1 parę magnesów za 18 zł., 6 igieł magnetycznych za 24 zł., 6 wag do prawa Coulomba za 576 zł., 6 magnometrów za 450 zł., 6 woltametrów gazowych za 444 zł., 6 woltametrów miedzianych za 288 zł., 8 statywów Holza za 176 zł., 6 pistoletów do badania rzutów 384 zł., 1 wagę Westfala za 119 zł., 13 dynamometrów za 260 zł., komplety ciężarków za 148.72 zł., 7 amperomierzy za 504 zł., 7 woltomierzy wraz z 2 naczyńkami zapasowemi za 514 zł., 7 opornic zatyczkowych za 874 zł., 7 opornic suwakowych za 581 zł., 7 rur Kundta za 350 zł., 6 sztuk manometrów za 60 zł., 7 rurek manometrycznych za 30.80 zł., 7 naczyń do ważenia powietrza za 178.50 zł., hygrometr Daniela za 54 zł., rurę Crooksa z wiatraczkami za 47.25 zł., rurę do badania promieni za 40 zł., 2 komplety do wyznaczania równoważn. ciepła za 160 zł., 7 ław optycznych za 1316 zł., 7 spektroskopów za 2345 zł., 5 kompletów kalorymetrycznych za 600 zł., 5 kompletów do oznaczania ciepła za 140 zł., 8 sztuk komutatorów za 120 zł., 8 sztuk galwanoskopów za 240 zł., 7 cylindrów miarowych za 80.50 zł., 7 flaszek z tubusem za 60.90 zł., 13 sztuk sznurów z zatyczkami za 94.80 zł., 8 sztuk kluczy do ćwiczeń za 64 zł., silnik do prądu 3 fazowego za 680 zł., 3 tablice marmurowe za 164 zł. i kilka sztuk różnych drobiazgów za łączną kwotę 139.10 zł.

Łącznie wydano na ten dział, liczący obecnie 1094 pozycyj, 13.395.37 zł.

Pracownia biologiczna wraz z muzeum otrzymała od 15-go czerwca 1931 r. po dzień 15. czerwca 1932 r. 4 kasety z preparatami histol. (po 72 sztuki) za 600 zł., 2 klatki na ssaki za 90 zł., 1 klatkę na patyczaki za 30.50 zł., 1 terrarium za 73.45 zł., podstawkę pod kwiatki za 88 zł.; ekran wraz z zasłoną i ramą za 269 zł., płuczkę za 153.90 zł., 4 szkielety ludzkie do składania za 560 zł., 2 preparaty kości gnykowej za 30 zł.; od Ministerstwa W. R. i O. P. 6 mikroskopów za 3000 zł., 19 okazów (dar uczniów), 10 fotografij (dar Prof. Dziurzyńskiego). Drobniejszych przyborów kupiono za 102.05 zł.

Dział ten wzbogacił się zatem w przyrządy i przybory, przedstawiające łączną wartość 4957.90 zł. Inwentarz pracowni biologicznej wykazuje obecnie 144 pozycyj, a muzeum przyrodniczego w dziale zoologicznym pozycyj 291, a botanicznym 51.

Gabinet geograficzny otrzymał 2 mapy Polski i 1 mapę Rosji sowieckiej na łączną kwotę 24 zł. Wykazuje obecnie 305 pozycyj.

Zbiór obrazów powiększył się o 5 albumów i 31 obrazów, które przedstawiają wartość 157.30 zł. Liczy on obecnie 108 pozycyj.

Zbiory do pracy ręcznej otrzymały 4 przyrządy do robót introligatorskich za kwotę 54.30 zł.

Zbiory przyrządów do gier i zabaw powiększyły się o trzy siatki, 1 piłkę koszykową i stoper niklowy. Wydano na to łącznie kwotę 145.20 zł. Obecnie dział ten liczy 161 pozycyj.

Bibljotece nauczycielskiej przybyło 220 dzieł w 286 tomach za łączną kwotę 1916.17 zł. Liczy zatem obecnie 915 dzieł w 1444 tomach.

Bibljoteka uczniów rozpada się na trzy działy: polski, francuski, niemiecki. Dział polski otrzymał 139 dzieł w 199 tomach za łączną kwotę 1090.60 zł. Liczy zatem obecnie 2423 dzieł w 3034 tomach. Działowi francuskiemu przybyło 23 dzieł w 33 tomach, przedstawiających wartość 122.90 zł. Posiada zatem 517 dzieł w 804 tomach. Dział niemiecki otrzymał 7 książek w darze. Liczy więc 537 dzieł w 866 tomach.

Na oprawę książek broszurowanych wydano 372.90 zł.

Ogółem na pomoce naukowe wydano 20320.47 zł., co razem z zakupem sprzętów daje łączną kwotę 32456.38 zł.

g) Wykaz lekcyj pokazowych i referatów naukowych.

W roku sprawozdawczym praca Grona w kierunku doskonalenia metod nauczania i wychowania zaznaczyła się zarówno przez wygłasznie odpowiednich referatów jakoteż przez lekcje pokazowe, które były żywą ilustracją pewnych teoretycznych założeń.

Zaraz na pierwszem posiedzeniu Rady Pedagogicznej, odbytem dnia 2-go września 1931 r. Dyrektor szczegółowo omówił plan pracy naukowej i wychowawczej oraz współpracy z Komitetem Rodzicielskim i zapowiedział, że w najbliższym czasie zwoła posiedzenie Rady celem omówienia z nią najważniejszych postulatów nowoczesnej dydaktyki. Posiedzenie to doszło do skutku dnia 25-go września. Na podstawie referatu Dyrektora zakładu p. t. „Przewodnie ideje szkoły twórczej" rozwinęła się szczegółowa dyskusja. Rada postanowiła całe zagadnienie szkoły pracy rozbić na kilka zasadniczych problemów i omówić je na osobnych posiedzeniach. Oprócz tego postanowiono wprowadzać w czyn niektóre wskazania i ilustrować je na lekcjach pokazowych.

Posiedzenie 16 października 1931 r. poświęcono zagadnieniu klasyfikacji szkolnej. Na podstawie wyczerpującego referatu Profesora Rudolfa Niemca, wygłoszonego pod tym właśnie tytułem, przyszło do ożywionej dyskusji, której wyniki ujęto w całym szeregu sformułowanych wniosków, przyjętych za normę postępowania przez Radę Pedagogiczną.

Dnia 5 lutego 1932 r. omówiono sprawę czytelnictwa wśród młodzieży. Postanowiono podzielić przedewszystkiem bibljotekę uczniów na 2 działy — dla starszych i młodszych, wydzielić z niej książki o treści przyrodniczej i fizycznej, celem oddania ich Panom, kierującym odnośnemi pracowniami i stworzyć dział bibljoteki podręcznej, przystępnej we wszystkie dni tygodnia wszystkim bez wyjątku uczniom.

Trzy posiedzenia poświęcono sprawozdaniom z kursu wychowawczego i z trzech konferencyj Dyrektorów szkół średnich. Na posiedzeniu w dniu 4 marca złożył mianowicie sprawozdanie P. Dr Czapliński, a 21 kwietnia i 13 maja Dyrektor szczegółowo omówił wynik konferencji Dyrektorów.

W roku sprawozdawczym urządziły bowiem Władze szkolne dwa kursy dla nauczycieli szkół średnich, a to kurs dla nauczycieli fizyki, trwający od 20 — 30 listopada 1931, i kurs wychowawczy od 17 — 27 lutego 1932. W pierwszym uczestniczyli Pp. Prof. Kazimierz Fijoł i Zofja Chrzanowska, w drugim Pp. Dr Stanisław Łukasik i Dr Czapliński. Dyrektor zaś zakładu uczestniczył w dwóch konferencjach Dyrektorów szkół średnich krakowskich i w dwudniowej konferencji rejonowej (6 i 7 maja 1932), na którą jawili się wszyscy Dyrektorzy szkół średnich w okręgu.

W łączności z kursem fizycznym przeprowadziła Pani Zofja Chrzanowska lekcję pokazową z fizyki w kl. III a w dniu 26 listopada. W lekcji tej, poświęconej prawu Archimedesa, a przeprowadzonej systemem laboratoryjnym, wzięli udział wszyscy uczestnicy kursu pod przewodnictwem Pp. Wizytato-

rów Seweryna i Wierzbickiego i Pana Instruktora Dr Gaweckiego. Po lekcji dwugodzinnej odbyła się szczegółowa dyskusja.

Dwie lekcje poświęcono matematyce. Dnia 19 grudnia 1931 r. przeprowadził Pan Prof. Jan Leśniak lekcję w kl. V a, poświęconą rozwiązywaniu układu dwóch równań linjowych o dwóch niewiadomych, a dnia 16 kwietnia 1932 Pan Prof. Jodłowski przedstawił w dwugodzinnej lekcji w kl. VII b nową metodę mierzenia objętości ostrosłupów. W obu tych lekcjach wzięli udział uczestnicy ogniska matematycznego, którzy też przeprowadzili nad niemi bardzo ożywioną i szczegółową dyskusję. W obu lekcjach uczestniczył nadto Pan Instruktor Ministerjalny Bronisław Bielecki, a w lekcji drugiej Pp. wizytator Wierzbicki i Pan instruktor A. M. Rusiecki.

Ostatnią lekcję dla członków tutejszego Grona przeprowadził w dniu 30 kwietnia 1932 r. w kl. III b Pan Prof. Adam Znamirowski. Przedstawił nam próbę teatru szkolnego, który ma służyć jako jedna z form nowoczesnego nauczania.

Lekcji tej Grono poświęciło jedno posiedzenie dnia 13-go maja 1932, na którem na podstawie referatu P. Prof. Adama Znamirowskiego i koreferatu P. Prof. Kazimierza Krobickiego, przeprowadzono szczegółową dyskusję i ustalono pewne normy postępowania na przyszłość przy tego rodzaju próbach.

Nie można również pominąć milczeniem faktu, że członkowie tutejszego Grona chętnie współpracują ze Studjum Pedagogicznem U. J., przyjmując na swoje lekcje młodych adeptów zawodu nauczycielskiego, którzy pod ich okiem zaznajamiają się praktycznie ze sposobami realizacji wymagań nowoczesnej szkoły. W bież. roku szkolnym opiekę tę roztaczali Pp. Jasieńska, Dziurzyński, Jodłowski.

Gdy dodamy jeszcze do tego pracę Grona w różnych organizacjach oświatowych i społecznych, to będziemy mieć obraz wysiłków, podejmowanych w celu podnoszenia siebie i drugich, a który cyfrowo przedstawia się następująco: cztery referaty z dziedziny dydaktycznej i pedagogicznej, cztery lekcje pokazowe.

W związku z temi wysiłkami pozostaje

h) Praca w ognisku metodycznem matematyki.

Rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 28-go września 1931 r.) zostało utworzone przy naszem gimnazjum Ognisko matematyczne, którego kierownikiem jest Prof. Jan Leśniak. Dla pokrycia kosztów, związanych z uruchomieniem Ogniska Ministerstwo W. R. i O. P. przyznało w bież. roku szkolnym kwotę 2.390 zł., którą to sumę zużyto na zakupienie dwóch szaf, małego pieca kaflowego, odświeżenia pomieszczenia i na zakupienie całego szeregu książek i czasopism.

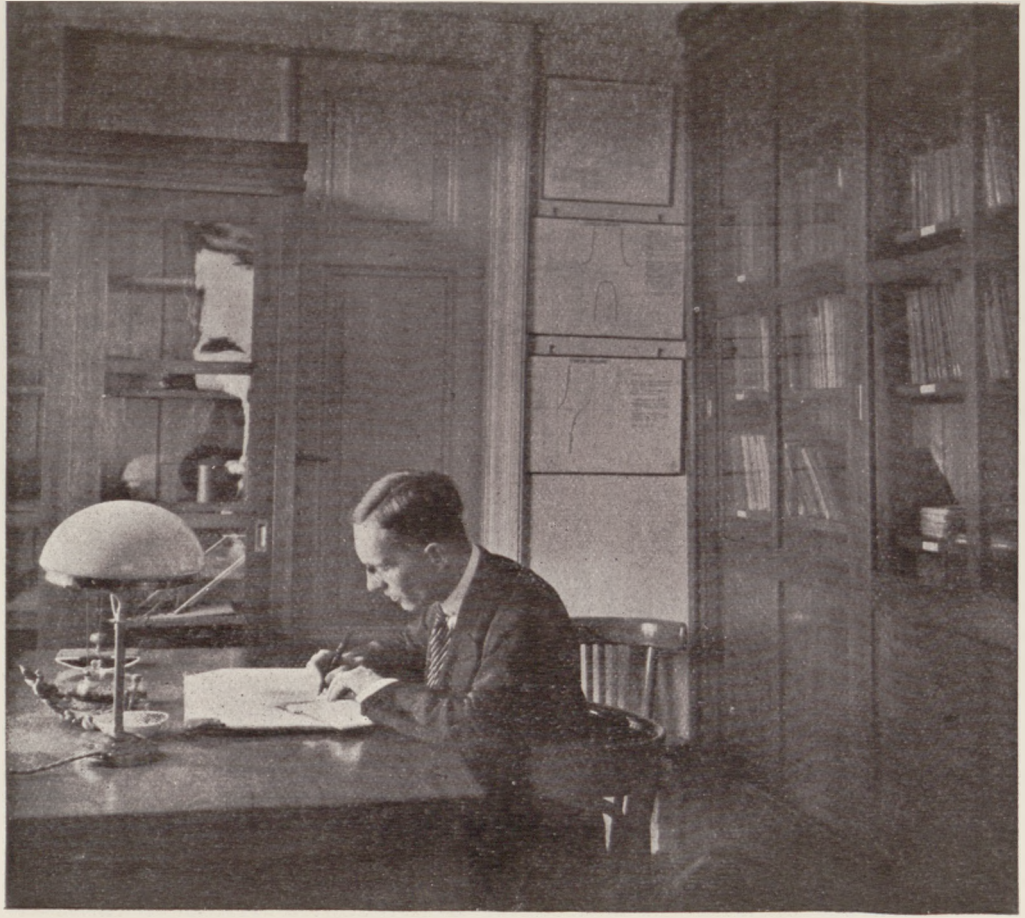

OGNISKO MATEMATYCZNE.

W chwili obecnej czytelnia Ogniska składa się z 260 książek i czterech czasopism. Książki podzielono na cztery działy: A. Książki treści dydaktycznej i naukowej; B. podręczniki szkolne polskie; C. podręczniki szkolne zagraniczne (niemieckie, francuskie i austrjackie); D. zbiory zadań i tablice matematyczne. Osobny dział stanowią czasopisma: 1. Parametr, 2. Zeitschrift für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht aller Schulgattungen, 3. Journal de Mathématiques élémentaires, 4. L'Éducation Mathématique. Od marca była czynna czytelnia dwa razy tygodniowo we wtorki od godz. 18 do 20 i w soboty od 17 do 19. W sprawach związanych z nauczaniem matematyki przyjmował Kierownik Ogniska we wtorki, w środy i w czwartki od godz. 12—13 i przeznaczył dla Koleżanek i Kolegów z innych zakładów kilka godzin szkolnych dla przysłuchiwania się jego lekcjom.

Dwa razy w ciągu b. roku szkolnego zwołano konferencje rejonowe. Pierwsze zebranie odbyło się dn. 19 grudnia 1931 r. Konferencję otworzył Pan Dyrektor Dr A. Kukliński w obecności Pana Wizytatora Wrzoska i Pana Instruktora Br. Bieleckiego; w przemówieniu swem przedstawił cele i zadania Ogniska, przyczem Kierownik Ogniska Jan Leśniak wygłosił referat pod tytułem „Analiza starożytnych". W ścisłym związku z referatem pozostawały dwie lekcje szkolne, jedna w kl. V a w naszem Gimnazjum, a druga w klasie IV w Państwowem Gimnazjum żeńskiem. Druga konferencja rejonowa odbyła się 16 kwietnia 1932 r. Przemówienie otwierające zebranie wygłosił Pan Wizytator Wierzbicki, jako opiekun Ogniska. Na zebranie przyjechali z Warszawy Panowie Instruktorzy Br. Bielecki i A. M. Rusiecki. Referat pod tytułem: „Teorja równoważności brył i mierzenie objętości" wygłosił P. Andrzej Turowicz, nauczyciel Państw. Gimnazjum w Mielcu, lekcję zaś szkolną dwugodzinną przeprowadził Prof. Józef Jodłowski w klasie VII b naszego zakładu na temat mierzenia objętości ostrosłupów.

W dniach 29, 30 i 31 października 1931 r. wraz z Panami Instruktorami B. Bieleckim i Dowgirdem przysłuchiwał się Kierownik Ogniska lekcjom Koleżanek i Kolegów w gimnazjach II, IV, V, IX i X; na życzenie zaś Dyrekcji prywatnego Gimnazjum im. Jaworskiego przysłuchiwał się sam kilku lekcjom matematyki jednego z Kolegów.

Ognisko wizytowali Pan Kurator Okr. Szkol. Krak. Dr Eustachy Nowicki dnia 8 kwietnia b. r. i Pan Wizytator Ministerjalny Dr J. Zaleski dnia 31 maja 1932 r.

WYCHOWANIE.

Już od lat kilku Grono nauczycielskie nie ogranicza się tylko do pracy dydaktycznej, ale dokłada wszelkich starań, aby rozwinąć i postawić na odpowiednim poziomie pracę wychowawczą w zakładzie. Wykorzystuje przeto wszystkie nadarzające się do tego momenty, a przedewszystkiem otacza szczególniejszą opieką różne organizacje uczniowskie, ponieważ zdaje sobie dokładnie sprawę, że pełny rozwój młodego człowieka potrzebuje swoistych i odpowiadających jego wiekowi form, w których mógłby, czując się swobodnie, rozwijać samodzielność i próbować swych sił we wszystkich kierunkach.

Te organizacje uczniowskie wprawdzie nie w całości, ale w dużej mierze spełniają postulat nowej szkoły „samorządu uczniowskiego". Młodzież bowiem sama organizuje się, sama wybiera sobie zarządy, sama kreśli program pracy całorocznej, sama zabiega o jego wykonanie, sama wreszcie przeprowadza kontrolę nad życiem w organizacji. Rola opiekuna — to czuwanie z boku i udzielanie rad i wskazówek, gdy jest o nie pytany.

Organizacje młodzieży istniejące i działające na terenie naszej szkoły, podzielić można na pewne grupy, stosownie do celu, jaki wysuwają na czoło swej działalności. Jedne interesują się zagadnieniami religijno-moralnemi, drugie dążą do poszerzenia i pogłębienia swej wiedzy, trzecie pociągają zagadnienia i przeżycia estetyczne, inne wreszcie interesują się życiem gospodarczem, lub też zmierzają do wyrobienia sprawności fizycznych. Wszystkie zaś przenika duch państwowo-obywatelski, gdyż młodzież rozumie, że ma pracować nad sobą — nie dla celów osobistych, ale dla państwa i całego społeczeństwa.

Przegląd prac w organizacjach rozpocznę od tej, która stawia sobie za zadanie pogłębienie życia religijnego i moralnego, to jest od Sodalicji.

Sodalicja Marjańska.

Pogłębić świadomość i przekonanie religijne, wyrobić katolicką zasadę i szlachetny obyczaj w sercach uczęszczającej do naszego Gimnazjum młodzieży — oto istotny i wzniosły cel, nad którego urzeczywistnieniem pracowała w miarę sił Sodalicja Marjańska. Wobec wzrastającego nasilenia ujemnych wpływów, jakim ulega w dobie obecnej najmłodsze pokolenie, robiła wszystko, co mogła w obrębie swych uprawnień, ażeby swych członków uchronić przed zalewem moralnego zepsucia i obojętności religijnej, a przez nich oddziaływać dodatnio na uczniów, którzy z takiej czy innej przyczyny nie należeli do jej szeregów.

Żeby się wywiązać ze swoich szczytnych założeń, posługiwała się w pierwszym rzędzie środkami przewidzianemi i zaleconemi przez sodalicyjny statut, a nadto stosowała takie, które na podstawie poczynionych w ubiegłych latach doświadczeń, uznała na swoim terenie za odpowiednie i korzystne.

Zrzeszonych pod sztandarem Marji w okresie sprawozdawczym było 207, z czego rzeczywistych sodalisów 123, kandydatów 30, a aspirantów 48. — Ze względu na pokaźną liczbę i wiek swych członków, Sodalicja rozdzieliła się zasadniczo na dwie grupy: starszych (od kl. V. do VIII) i młodszych (od kl. II. do IV. włącznie), a nadto na sekcje: eucharystyczną, misyjną i apologetyczną.

Pracą sodalicyjną kierował wydział, w którego skład wchodzili: Menschik Zygmunt z kl. VIII a (prezes,) Wilga Witold z kl. VIII b i Haydukiewicz Lech z kl. VII a (wiceprezesi), Skrochowski Jan z kl. VII a (sekretarz), Beres Krzysztof z kl. VII a (skarbnik), Syrzistie Zbigniew (bibljotekarz), a nadto konsultorowie z poszczególnych klas.

Wydział odbył posiedzeń 9, na których roztrząsano zagadnienia organizacyjne, układano program pracy, omawiano sprawy administracyjne i przyjmowano nowych członków.

Sodalicja „starszych“ miała zebrań 9 z następującemi referatami:

1) Pojecie i znaczenie ideału w życiu człowieka — sodalis Pachoński Zbigniew z kl. VIII a.

2) Ideał w świetle nauki Chrystusa Pana — sod. Lech Haydukiewicz z kl. VII a.

3) Ideał a dzisiejsza młodzież — sod. Mroczkowski Przemysław z kl. VII a.

4) Ideał a dzisiejsza ludzkość — sod. Menschik Zygmunt z kl. VII a.

5) Katolik wobec społecznych i politycznych zagadnień — sod. Czyżowski Artur, członek Sodalicji Akademickiej.

6) Papiestwo w obliczu historji — sod. Skrochowski Jan z kl. VII a.

7) Organizacja i cele masonerji — sod. Oszacki Jan z kl. VII a.

8) Działalność wychowawcza Kościoła — sod. Krzysztof Beres z kl. VII a.

Zebrań „Sodalicji młodszych“ było 14, na których Ks. Moderator w formie swobodnych pogadanek zaznajamiał aspirantów i kandydatów z celami, obowiązkami i prawami sodalicyjnemi, to znowu rozwiązywał wspólnie z nimi łatwiejsze zagadnienia wychowawcze, moralne czy religijne w związku z codziennem

życiem w domu lub w szkole. Na każdem zebraniu czytano dobrane ustępy z najnowszych dzieł i czasopism religijnych, deklamowano dostosowane do uroczystości kościelnych wiersze, a od czasu do czasu zdolniejsi z pośród małolatków zdawali sprawozdanie z przeczytanych książek. Niektórzy z pośród kandydatów, jak Palmrich Adam, kl. V a, Słowakiewicz Tadeusz, kl. V a, Toczyski Zygmunt, kl. V a, Riesser Mieczysław, kl. V a, Heller Zbigniew, kl. IV a, ujęli swoje sprawozdania na sposób łatwych, ale miłych i rzeczowych referatów.

Sekcja Apologetyczna miała zebrań 6. Referaty wygłoszono następujące:

1) Religja a kształcenie charakteru — sod. Krzyworzeka Jan z kl. VIII a.

2) Hellenizm a Judaizm — sod. Grabowski Zygmunt z kl. VII a.

3) Stygmatyczka z Konnersreuch — sod. Mroczkowski Przemysław z kl. VII a.

4) Nauka i wiara — sod. Syrzistie Zbigniew z kl. VII a.

5) Determinizm — sod. Szweiger Stefan z kl. VII a.

6) Potrzeba wyrobienia religijnego — sod. Jaworski Tadeusz z kl. VIII a.

Sekcja Eucharystyczna miała zebrań 10 z referatami:

1) Pan Jezus wzorem posłuszeństwa — sod. Haydukiewicz Lech z kl. VII a.

2) Pan Jezus przykładem cierpliwości — sod. Gibiński Kornel z kl. VII a.

3) Dzieje Eucharystji — sod. Sokulski Roman z kl. VII b.

4) Dzieje Eucharystji (część druga) — sod. Sokulski Roman z kl. VII b.

5) „Boski Przyjaciel“ — sod. Hyła Jerzy z kl. VII a.

6) Nabożeństwo do Serca Pana Jezusa — sod. Daniek Jan z kl. VII b.

7) Wpływ Eucharystji na społeczeństwo — Ks. Moderator.

8) O częstej Komunji św. — sod. Chudzikiewicz z kl. VIII b.

Kółko Misyjne odbyło zebrań 7, na których wygłoszono takie referaty:

1) Współpraca z misjonarzami — sod. Hyła Jerzy, kl. VII a.

2) „Siostry Szare“ — sod. Warski Juljusz kl. VI b.

3) Warunki pracy misjonarzy na Dalekiej Północy — sod. Warski Juljusz z kl. VI b.

4) Warunki pracy misjonarzy na Dalekiej Północy (część druga) — sod. Warski Juljusz z kl. VI b.

5) Misje na Ceylonie — sod. Święcicki Antoni z kl. VII a.

Żeby najmłodszych z pośród zrzeszonych w Sodalicji zainteresować sprawami misyj, odczytywano z odpowiednich książek, czy też „Katolickich Misyj“ piękniejsze rozdziały, które ilustrowano barwnemi przeźroczami, tak dobrze z zakresu geografji, zwyczajów i urządzeń pogańskich ludów, jakoteż z życia i pracy katolickich misjonarzy.

Członkowie Kółka Misyjnego zbierali między uczniami staniol, zużyte pióra i znaki pocztowe, które przekazano Sodalicji św. Piotra Kławera na rzecz katolickich misyj.

W dniu 7-go grudnia odbyła się podniosła uroczystość sodalicyjna w kaplicy przy kościele św. Barbary, gdzie w obecności zgromadzonych rodziców złożyło 32 kandydatów przyrzeczenia sodalicyjne.

Dnia 20-go grudnia obchodziła Sodalicja swój tradycyjny „Opłatek“; wśród serdecznych przemówień, wzajemnych życzeń, deklamacyj i śpiewów, spędzała brać sodalicyjna miłe chwile w rodzinnym nastroju.

Wspólnych adoracyj było 3, a to w uroczystość św. Stanisława Kostki, po rekolekcjach i po ostatniej spowiedzi szkolnej. Raz w miesiącu wszyscy sodalisi brali udział w nabożeństwach sodalicyjnych, na których Ks. Moderator wygłosił cykl konferencyj na temat: obowiązki sodaliskie.

Bibljoteka Sodalicyjna liczy 481 dzieł o treści religijno - moralnej i beletrystycznej.

Z pośród sodalisów maturzystów 11 udało się do Dziedzic, ażeby tam odprawić „Rekolekcje zamknięte“ przed wyborem przyszłego zawodu.

Obrót kasowy:

a) **W dochodach:**

1) Saldo z ubiegłego roku . .	zł.	268.72
2) Składki członków . . .	zł.	598.18
3) Zasiłek z Kom. Rodzic. .	zł.	100.00
Razem	zł.	966.90

b) **W rozchodach:**

1) Prenumerata związkowego organu „Pod znakiem Marji“ dla wszystkich członków. .	zł.	362.60
2) Wkładka członkowska do związku	zł.	82.50
3) Zakup oznak sodalicyjnych (500 sztuk)	zł.	500.00
4) Administracja . . .	zł.	16.12
Razem	zł.	961.22
Saldo na rok następny . .	zł.	5.68

Z radością wypadnie stwierdzić, że idea sodalicyjna znachodzi coraz więcej zainteresowania i zrozumienia tak dobrze między wychowawcami i rodzicami, jakoteż wśród naszych uczniów. Nauczycielskie Grono z Dyr. Dr Antonim Kuklińskim na czele darzyło naszą Sodalicję największą życzliwością i opieką, Komitet Rodzicielski użyczał jej moralnego i materjalnego poparcia, rodzice często zabiegali o to, ażeby się ich latarośle jak najrychlej znalazły w Marjańskiem zrzeszeniu, a młodzież swoją pilnością i ochotą w pracy sodalicyjnej dawała najoczywistszy dowód, że pragnie pójść w ślady prawdziwych i dzielnych rycerzy Marji.

Za okazaną sobie życzliwość Wydział sodalicyjny składa na tem miejscu wszystkim głęboką wdzięczność i cześć.

b) Wychowanie państwowo-obywatelskie.

Jakkolwiek — jak to zaznaczyłem we wstępie do niniejszego rozdziału — wszystkie organizacje przenika duch wychowania państwowo-obywatelskiego — to jednak pewne z nich specjalnie do tego celu się nadają i jemu przedewszystkiem służą.

Jeżeli chodzi o wyrobienie przyszłego obywatela, to nadaje się szczególnie do tego t. zw. samorząd uczniowski, który może ogarniać młodzież całej szkoły, lub też rozwijać się tylko w obrębie klas. W naszym zakładzie od paru lat przyjęła się ta druga forma samorządu i żyje i rozwija się pomyślnie w tak zwanych gminach klasowych.

1. Gminy klasowe.

W roku sprawozdawczym zorganizowano je we wszystkich klasach. Klasy niższe miały troszczyć się o porządek i wygląd estetyczny swych sal, pamiętać o przygotowaniu potrzebnych przyborów na lekcje szkolne (kreda, linje, cyrkle, obrazy, mapy), czuwać nad zachowaniem kolegów w czasie lekcyj szkolnych i na przerwach, oraz organizować wycieczki klasowe. Klasy starsze miały powierzoną pieczę nad całym zakładem w czasie pochodów i uroczystości, same miały wypracowywać ich program, czuwać nad całością sprzętów i zbiorów, służących ogółowi młodzieży, np. czytelni, odbywać w niej dyżury i t. p. One również miały powierzoną pieczę nad bibljoteką uczniów. Siłą rzeczy młodzież starsza kierowała wszystkiemi organizacjami.

Z tak przygotowaną młodzieżą będzie można już w najbliższej przyszłości zorganizować samorząd, przenikający wszystkie dziedziny jej życia szkolnego.

Że młodzież nasza umie i potrafi sobą należycie kierować i ma zmysł organizacyjny, świadczą o tem najlepiej

3. Obchody i uroczystości szkolne.

I. Pierwszym obchodem przez nią zorganizowanym był poranek, odbyty dnia 11-go listopada ku uczczeniu rocznicy odzyskania niepodległości. Urządzaniem jego zajęli się uczniowie klas najstarszych. Po płomiennem przemówieniu Pana Profesora Adama Znamirowskiego, nastąpiły produkcje muzyczno-wokalne uczniów, które musiały wszystkich uczestników zadowolnić. Toteż rozeszli się w podniosłym nastroju do domu.

II. Klasa VII a przygotowała uroczysty wieczór ku uczczeniu rocznicy powstania listopadowego, który odbył się dnia 20-go listopada w sali Bursy Rękodzielniczej Ks. Kuznowicza. Złożyły się nań: słowo wstępne, wygłoszone przez ucznia Mroczkowskiego, 2 deklamacje uczniów: Miarczyńskiego i Zięby, produkcje orkiestry symfonicznej młodzieży i odegranie „Warszawianki“ Wyspiańskiego, w której wszystkie role rozebrali uczniowie tej klasy, zapraszając do ról żeńskich Panie: Wójtowiczównę, Niemcównę i Bożenę Ney.

Wieczór ten uczniowie naprawdę urządzili samorzutnie i własnemi siłami. Czysty dochód przeznaczyli na mającą powstać Kolonję wakacyjną naszego zakładu.

III. Klasa VIII a zorganizowała odczyt o ziemi śląskiej, wygłoszony w czasie Tygodnia śląskiego z nadzwyczajną swadą przez ucznia Tadeusza Jaworskiego.

IV. Chcąc pozostawić po sobie miłe wspomnienie u kolegów, obie klasy ósme przygotowały z wielką starannością wieczór muzyczny na dzień 12. marca 1932 r. w Złotej sali Domu Katolickiego, którą po brzegi wypełniła młodzież, Rodzice i Grono nauczycielskie. Na program tego wieczoru złożyły się następujące produkcje:

1) Orkiestra salonowa uczniów pod batutą swego Profesora P. W. Karasia wystąpiła dwa razy, grając następujące utwory: W. Karaś — Polonez uroczysty; Czajkowski — Suita międzynarodowa; Schubert — Moment Musical; W. Karaś — Modlitwa skazańca.

2) Jerzy Borkowski (VIII a) solo — skrzypce: P. Sarasate, Romanza Andaluza i Zimbalist — Preludium.

3) Kazimierz Turek (VII b) solo — trąbka: R. Stegman: Virtuoza.

4) Józef Mikulski (VII b): solo — violonczela: Albeniz — Malaguena; Hindemith - Capriccio; Davidoff — Wodotrysk.

5) Witold Wilga (VIII b) solo skrzypce: Ambrosio - Canzonetta; Nachez - Danse tzigane.

6) Jan Ekier (VIII a) solo — fortepian: Saint - Saens — Afryka; Liszt - Mendelsohn — Marsz ze Snu Nocy Letniej. — (Nadto akompanjował on wszystkim solistom).

Bardzo pochlebną wzmiankę o tym wieczorze ogłosił Prof. Jachimecki w jednym z numerów „Głosu Narodu“, którą w całości umieszczam:

MUZYKA WŚRÓD MŁODYCH.

Zwrócono mi uwagę, że w sobotę, 12-go odbędzie się w Złotej sali Domu Katolickiego wieczór muzyczny, urządzony przez uczniów IV-go Gimnazjum Państwowego im. Henryka Sienkiewicza. Miał to być trzeci zaledwie koncert, na którym tego dnia wypadło mi być obecnym. Przebieg tego wieczoru zasłużył w zupełności na sprawozdanie w prasie codziennej. Rada pedagogiczna i Komitet rodzicielski wspomnianego Gimnazjum mogą być słusznie zadowolone z udzielanej muzyce opieki i poparcia, które wydają godne podkreślenia rezultaty. Orkiestra salonowa, która wystąpiła na początku koncertu, złożona z kilkunastu skrzypków, jednej wiolonczeli i kontrabasu, fortepianu, trąbki, fletu, klarnetu, puzonu i perkusji, zaprezentowała się bardzo przyjemnie w Polonezie uroczystym p. Wacława Karasia i Suicie międzynarodowej Czajkowskiego. Jest to komplet wcale dobrze zgrany i wiernie idący za wskazówką pałeczki swojego doświadczonego instruktora p. Wacława Karasia. Przy poszczególnych pulpitach tej małej orkiestry siedzą bardzo utalentowani młodzi muzycy, którzy w dalszej części programu wystąpili jako soliści. Dwóch z pośród nich zna się w Krakowie od dość dawna, wyróżniające się bowiem talenty ich nie mogły pozostać w ukryciu. To wiolonczelista Józef Mikulski, któremu najsłuszniej przypadła pierwsza nagroda na niedawnym konkursie Krakowskiej Rozgłośni Polskiego Radja i Jan Ekier, pianista. Józef Mikulski ma stworzone do wiolonczeli palce, z pod których nie wychodzi nigdy nuta, niezadowalająca pod względem intonacyjnym. Czystość gry Mikulskiego jest wprost wyjątkowa. Przytem fraza jego ma w sobie wielką soczystość dźwięku i piękną barwę. Wielką barwnością odznacza się także gra Jana Ekiera, talentu skupionego w sobie, rozwijającego się zarówno w kierunku techniki jak interpretacji, co miałem możność stwierdzić już wcześniej. Dodatnio przejawiło się uzdolnienie Jerzego Borkowskiego, który wykonał zgrabnie dwa utwory skrzypcowe. Popis na trąbce Kazimierza Turka wypadł także szczęśliwie. Dojrzałość produkcyj pierwszej części programu była dnie mnie rękojmią, że numery części drugiej, której nie mogłem już wysłuchać, musiały stać na poziomie, harmonizującym z pierwszą częścią.

Wieczór ten przyniósł wielkie zadowolenie wykonawcom i uczestnikom i wspomógł fundusze, zbierane na umożliwienie uboższej młodzieży spędzenie wakacyj na wsi, ponieważ

kl. VIII a+b cały dochód w wysokości 505 zł. przeznaczyły na ten właśnie cel.

V. Dzień imienien Pana Marszałka J. Piłsudskiego uczcił zakład porankiem, urządzonym staraniem uczniów obu klas siódmych. Do młodzieży przemówił Nyczek Mieczysław, uczeń kl. VII b, kreśląc zasługi Solenizanta i wznosząc na zakończenie okrzyk na jego cześć. Po przemówieniu rozpoczęła się część wokalno-muzyczna, w której obok popisów starszych, zaznaczyła się gra na fortepianie Terczyńskiego Łukasza (kl. III a), młodego pianisty.

VI. Podobnie, jak lat ubiegłych tak i w roku sprawozdawczym obchodził zakład uroczyście rocznicę Konstytucji 3-go maja. W przeddzień bowiem głównego święta urządziła młodzież klas szóstych na dwóch ostatnich lekcjach poranek dla całego zakładu, a dnia 3. maja wyruszył zakład wraz ze sztandarem i orkiestrą na Błonia krakowskie, aby wziąć udział wraz z całem społeczeństwem w ogólnej uroczystości.

4. Koło Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Dla pewnych przyczyn praca Koła L. O. P. P. nie mogła na terenie szkolnym w b. roku nabrać takiego rozmachu, na jaki zasługiwałaby w uwzględnieniu tradycji z lat poprzednich. Mimoto w skromnych ramach Koło L. O. P. P. przy tym samym Zarządzie i 122 członkach zdołało się utrzymać. Pewne ożywienie sprowadził IX. Tydzień Obrony Przeciwlotniczo-gazowej Państwa, trwający od 5 — 12 czerwca. W związku z nim zorganizowano poranek w dniu 7. czerwca został przy tłumnym udziale uczniów wypełniony referatem opiekuna Koła, Prof. Kowalczyka. Referat miał charakter propagandowy i podkreślał dobitnie cele i zadania L. O. P. P. Produkcje muzykalne uczniów: Terczyńskiego (III a) i Stefańskiego (VI b) zakończyły uroczystość. Wielkie zasługi w utrzymaniu i podtrzymaniu Koła wykazała sekcja modelarska, która na gruncie szkolnym od 7 lat dzięki głośnym sukcesom przy końcowych, corocznych konkursach cieszy się rzetelną popularnością.

Członkowie sekcji, w liczbie 23, przeważnie juniorów, rozpoczęli intensywną działalność w październiku. Gromadzili się w soboty między godz. 5 — 7 i pracowali pod bezpośredniem kierownictwem instruktora p. Piątka, który z zapałem i pełnem poświęceniem wśród dość trudnych warunków zajmował się sekcją. Rezultatem tej pracy było w pierwszym rzędzie efektowne przygotowanie eksponatów modelarskich na Wystawę Lotniczą od 30. kwietnia do 12. maja przy ul. Rajskiej, a następnie wynik konkursu eliminacyjnego (12-go czerwca) szkół powszechnych i średnich województwa krakowskiego, Na kon-

kursie tym modelarze zdobyli trzy nagrody pierwsze, dwa miejsca drugie i kilka zaszczytnych dyplomów. Najwybitniejsi z członków: Bernal Zbigniew, przewodniczący sekcji modelarskiej (VI b), Sularz Marjan (VI a) i Gawrak Marjan (IV b).

Bibljoteka Koła i sekcji (112 dzieł) opiekował się Oszacki (kl. VII a).

5. Koło Ligi Morskiej i Kolonjalnej im. Władysława IV.

Posiedzenia Koła L. M. i K. odbywały się co dwa tygodnie w poniedziałki o godzinie 6 wieczór. Średnia obecność wynosiła 76 procent członków. Normalny porządek był następujący: a) zagajenie; b) odczytanie protokołu; c) referat; d) dyskusja; e) wolne wnioski i interpelacje. Zebrań odbyło się 11, a to w dnie: 29. września 1931 r., 19. października 1931 r., 5. listopada 1931 r., 14. grudnia 1931 r., 8. lutego 1932 r., 29. lutego 1932 r., 7. marca 1932 r., 11. kwietnia 1932 r., 9. maja 1932 r., 23. maja 1932 r., 13. czerwca 1932 r.

Wygłoszono na nich następujące referaty:

„Łódź podwodna“ — kpt. prof. Cybulski.

„Gdynia port polski“ — Stefan Schweiger (VII a).

„Bitwa falklandzka“ — Jan Oszacki (VII a).

„Gdańsk a Polska“ (do rozbiorów) — Adam Goos (VII a).

„Gdańsk a Polska“ (od rozbiorów) — Lech Haydukiewicz (kl. VII a).

„Bitwa pod Cuszymą“ — Antoni Święcicki (VII a).

„Bitwa Jutlandzka“ — Jan Oszacki (VII a).

„Nowoczesna marynarka wojenna“ — Antoni Święcicki (kl. VII a).

„Historja marynarki wojennej“ — Lucjan Mazurkiewicz (kl. VII a).

„Wyszkolenie oficera polskiej marynarki wojennej“ — Stefan Schweiger (VII a).

„Polska marynarka handlowa“ — Lech Haydukiewicz (kl. VII a).

„Znaczenie lotnictwa w marynarce“ — Jan Oszacki (VII a).

Referaty były bogato ilustrowane wykresami i przeźroczami.

W celu spopularyzowania wiedzy w zakresie praw morskich sprzedawano po cenach zniżonych miesięcznik „Morze“, którego kilka numerów rozdano kilkakrotnie pomiędzy najpilniejszych członków.

Pod koniec lutego Koło otrzymało pozwolenie na korzystanie z warsztatów, dzięki czemu posiada już 5 kajaków dwuosobowych. Na nich odbyto szereg wycieczek Wisłą, np. dwie do Tyńca i cztery na Bielany.

Koło liczy 55 członków.

Zarząd do 15. lutego 1932 r. był następujący: Przemysław Mroczkowski, prezes; Jan Oszacki, wiceprezes; Antoni Święcicki, sekretarz; Zygmunt Starachowicz, zastępca sekretarza; skarbnik Lucjan Mazurkiewicz; bibljotekarz: Jan Oszacki.

Po tym dniu wybrano Zarząd nowy, w którego skład weszli: Stefan Schweiger, prezes; Antoni Święcicki, sekretarz; Swolkien Jerzy, skarbnik; Zbigniew Syrzistie, bibljotekarz.

Opiekunką Koła była Pani Profesorowa Dr A. Leszkowa.

6. Koło Krajoznawcze.

Koło Krajoznawcze pozostaje pod opieką Prof. Ludwika Leszki. Prezesem Koła jest Wł. Haydukiewicz (VI b). Członków liczy 120. Działalność swą rozpoczęło Koło we wrześniu wieczorkiem zapoznawczym w świetlicy Kół Krajozn. młodzieży, przy licznym udziale członków i gości. Koło podejmowało wycieczkę Sekcji Wioślarskiej uczniów Państw. gimnazjum w Sandomierzu i było pomocne w wyszukaniu kwater, przechowaniu i transporcie łodzi i oprowadzało uczestników po zabytkach Krakowa. Koło otrzymało dyplom honorowego członka tej sekcji. Wzięło udział w otwarciu miejskiego Domu Wycieczkowego, występując w strojach krakowskich. Członkowie Koła pomagali w urządzeniu ogólno-polskiej Wystawy etnograficznej, oraz brali żywy udział w organizowaniu wszelkich imprez, urządzanych przez Komisję Kół Krajoznawczych P. T. Kr. W rocznicę zgonu zasłużonego geografa i krajoznawcy ś. p. Prof. Dr Ludwika Sawickiego wzięło udział w złożeniu wieńca na jego grobie. Koło pracowało wydatnie w wydawnictwie „Nowin Krajoznawczych“, a w Komitecie redakcyjnym zasiada 7 jego członków.

Sekcja imprezowa Koła urządziła w dniu imienin prezesa Komisji Kół Kr. Prof. L. Węgrzynowicza, uroczysty wieczorek z pomocą Zrzeszenia Kół Krajozn. Sekcja ta urządziła również Wystawę powakacyjną prac krajoznawczych.

Koło wzięło również czynny udział w wieczornicy propagandowej, urządzonej z okazji 25-letniego jubileuszu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Na wystawie prac krajoznawczych Koło miało własne stoisko, bogato obesłane eksponatami. Wspólnie z innemi Kołami wzięło udział w „Wieczorze świętego Andrzeja“.

Koło podejmowało liczne wycieczki krajoznawcze młodzieży z Żywca, Suwałek, Częstochowy i t. d. i urządziło w sali teatralnej Państw. Seminarjum Żeńskiego „Wieczornicę regjonalną“, na program której złożyły się tańce, śpiewy i obrzędy ludowe.

Członkowie Koła w liczbie 30 wystąpili na Zjeździe Ogólnopolskim młodzieży Krajoznawczej w Warszawie z okazji 25-lecia

Polskiego Tow. Krajoznawczego pod opieką Prof. Leszki. Wzięło udział w „Weselu Krakowskiem“, w rewji młodzieży krajoznawczej przed Panem Prezydentem Rzplitej i we wszystkich imprezach jubileuszowych. Niezatarte wrażenie pozostawiła w sercach młodzieży gościna u Pana Prezydenta Rzplitej oraz u Pana Marszałka Piłsudskiego.

Delegacja krakowska złożyła wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza oraz na grobie Stanisława Staszica.

Dzięki subwencji Komitetu Rodzicielskiego, delegacja krakowiaków była najliczniejsza i pięknie przedstawiała się w strojach ludowych na wszystkich uroczystościach.

Sekcja odczytowa Koła ześrodkowała działalność w sezonie martwym, gdy nie dało się urządzać wycieczek i innych imprez. Prof. Leszko wygłosił odczyt w sali Instytutu Geograficznego Uniw. Jagiellońskiego: a) „Kajakiem po jeziorach Kaszubskich i Bałtyku“; b) w sali Y. M. C. A. omówił „Problemy narciarstwa współczesnego i metodyka kursów narciarskich“. Członkowie Koła wygłosili następujące odczyty: Petecki Lesław (VI a): „Kajakiem Wisłą do Gdyni“; W. Haydukiewicz (VI b): „Z wędrówki wzdłuż Karpat“ i „Piewcy Skalnego Podhala“.

Bibljoteka Koła liczy 140 książek, map, broszur, przewodników i liczne zbiory krajoznawcze.

Wycieczki Koła dłuższe i krótsze organizowano w sezonie jesiennym i wiosennym, jakoteż w zimie na nartach. Krótsze wycieczki narciarskie w Jurę Krakowską, do Bolechowic, Skały, Kmity, Ojcowa, Mnikowa, Czernej, Tenczynka, Bielan, Tyńca. Dłuższe wycieczki odbywano w czasie feryj świątecznych. I tak w okresie Bożego Narodzenia odbyto 12-dniową wycieczkę na Bukowinę i w Tatry. W czasie małych wakacyj 4-dniową wycieczkę w Beskid Zachodni. W czasie Wielkanocy 3-dniową wycieczkę na Halę Gąsienicową, a w czasie Zielonych Świąt wycieczkę dwudniową do Ojcowa.

Sekcja kajakowa Koła uprawiała turystykę wodną, mając oparcie na Przystani Szkolnej Kuratorjum Okręgu Szkolnego. Przewodniczącym Sekcji jest Kielawa Zdzisław (VIII b). Koło posiada własny tabor. Nadto zbudowano własnemi siłami żaglówkę, którą zamierza 6 członków Koła w czasie wakacyj odbyć wycieczkę na Morze Polskie. Koło organizuje także w tym czasie letnią wędrówkę krajoznawczą „szlakiem karpackim“ i nad jeziora Wileńszczyzny.

c) Wychowanie naukowe.

Dla popierania naukowej pracy młodzieży istniały w zakładzie różne Kółka, pozostające pod opieką fachowców, a skupiające się dokoła czytelni, która po kilkuletniem istnieniu

uzyskała wreszcie swój lokal. Koszt utrzymania czytelni ponosił Komitet Rodzicielski, a kierował nią Prof. Rudolf Niemiec, zabiegający o to, aby czytelnię zaopatrzyć nietylko w czasopisma, ale zarówno i takie pomoce, bez których chłopcy starsi przy samodzielnej pracy obyć się nie mogą. Przegląd zatem organizacyj, skupiających młodzież, pragnącą pogłębić swą wiedzę od niej rozpocząć wypada.

1) Czytelnia.

Czytelnia była otwarta od października 1931 r. do maja 1932 roku. Uczęszczali do niej uczniowie od klasy czwartej począwszy. Czytelnia otwarta była do użytku uczniów dwa razy w tygodniu w środy i piątki od godziny 5 — 7. Dyżurnymi byli uczniowie klasy VIII a: Chmiel, Głębowicz, Głogoczowski, Just, Rejman, Rudolf, Skoczowski, Trzeciak, Tuziak, Uruski, Zgorzelski. Zarządzał czytelnią T. Jaworski, zastępcą jego był J. Gadomski, uczniowie klasy VIII a.

Czytelnia posiadała w roku sprawozdawczym te same pisma co w ubiegłym. Najliczniej była odwiedzana w miesiącach jesiennych i zimowych.

Zakupione w ubiegłym i bieżącym roku szkolnym dzieła, nadto przydzielone do czytelni dzieła z bibljoteki nauczycielskiej, umożliwiły otwarcie w roku bieżącym pracowni humanistycznej, w której uczniowie pod kierownictwem Profesorów języka polskiego, języków starożytnych i nowożytnych czytali dzieła i pogłębiali swą wiedzę.

Pracownia była otwarta codziennie przez dwie godziny. Z Bibljoteki nauczycielskiej przydzielono dzieła z zakresu literatury polskiej, historji, filozofji, słownikarstwa i dzieła encyklopedyczne. Dzieł tych było 40 w 127 tomach.

W bieżacym roku zakupiono następujące książki: P. Chmielowski: Historja literatury polskiej; Biegeleisen: Ilustrowane dzieje literatury polskiej (5 tomów); G. Korbut: Literatura polska (3 tomy); W. Feldman: Współczesna literatura polska: J. Kleiner: Juljusz Słowacki (4 tomy); T. Pini: Krasiński; A. Tretiak: Lord Byron; E. Ludwig: Napoleon; F. Kircheisen: Napoleon (2 tomy); Hr. Sforza: Twórcy Europy; T. Korzon: Dzieje wojen (3 tomy); W. Konopczyński: Kazimierz Pułaski; A. Sokołowski: Dzieje Polski (4 tomy); M. Sokolnicki: Polska w pamiętnikach wielkiej wojny; J. Harbut: Noc listopadowa; J. Smoleński: Morze i Pomorze; Wieliczko: Polska w latach wojny światowej; A. Potocki: Grottger; St. Witkiewicz: Matejko; J. Zubrzycki: Zwięzła historja sztuki; H. Piątkowski: Album sztuki polskiej; L. Stasiak: Polska plastyka średniowieczna; M. Gerson-Dąbrowska: Polacy artyści; Album jubileuszowy H. Sienkiewicza — Rzym — z przedmową Husarskiego; W. Jerusalem:

Wstęp do filozofji; Wł. Witwicki: Psychologja (2 tomy); B. Dyakowski: Z naszej przyrody; W. Łoziński: Ziemia i jej budowa; A. B. Dobrowolski: Wyprawy polarne; M. Siedlecki: Jawa; W. Janusz: Słownik francusko-polski.

Zakupionych w ubiegłym i bieżącym roku szkolnym dzieł było 44 w 83 tomach. Razem zatem były w pracowni humanistycznej 84 dzieła w 210 tomach.

Dodać do tego należy, że zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej wypożyczał w razie potrzeby uczniom, korzystającym z pracowni humanistycznej, różne pisma naukowo-literackie, jak: Pamiętnik literacki, Przegląd powszechny, Bibljoteka warszawska i inne.

Oczywista, że to wszystko jest drobną cząstką tego, co w pracowni humanistycznej znaleźć się powinno. Dyrekcja żywi nadzieję, że zczasem z pomocą odpowiednich czynników i Komitetu Rodzicielskiego postawi pracownię humanistyczną na należytym poziomie.

Udział uczniów i ruch książek w bibljotece w r. szk. 1931/32 ilustruje następująca tablica:

Klasa	Język polski			Język francuski			Język niemiecki		Ogólna liczba	Ogólna liczba
	L. uczniów wypożyczających	L. wypożyczonych dzieł	L. wypoż. tomów	Liczba uczniów	Liczba dzieł	Liczba tomów	Liczba uczniów	Liczba dzieł i tomów	czytujących uczniów	otrzeczytanych tomów
I	42	480	482	—	—	—	—	—	42	482
II	46	750	756	—	—	—	—	—	46	756
III a	37	457	462	19	25	—	—	—	56	487
III b	31	312	316	—	—	—	—	—	31	316
IV a	42	370	393	10	20	—		—	52	413
IV b	37	573	582	—	—	—	—	—	37	582
V a	40	297	352	46	120	—	—	—	86	472
V b	40	203	316	—	—	—	38	42	78	358
VI a	37	521	585	44	163	—	—	—	81	748
VI b	29	307	352	—	—	—	26	26	55	378
VII a	40	458	518	45	147	—	—	—	85	665
VII b	37	275	352	—	—	—	12	16	49	368
VIII a	37	523	597	23	73	—	—	—	60	670
VIII b	42	612	716	—	—	—	35	102	77	818
Razem	537	6138	6779	187	548	—	111	186	835	7513

Łącznie z czytelnią działała również bibljoteka uczniów, z której uczniowie wypożyczali książki w następujących terminach:

PRACOWNIA HUMANISTYCZNA.

Na wielkiej przerwie codziennie wypożyczali książki uczniowie niższego gimnazjum. Uczniowie starsi zaś we środy i soboty od godz. 4—6 popołudniu. Panu Prof. Krobickiemu pomagali w wypożyczaniu książek uczniowie z kl. VII a: Oszacki, Swolkien i Syrzistie.

2. Koło literacko - dramatyczne.

Liczyło 47 członków — 22 z klasy VII a, 25 z klasy VI a. Opiekunem Koła był Prof. Kazimierz Krobicki; jego prezesem T. Miarczyński (VII a), a wiceprezesami J. Swolkień (VII a) i M. Pagaczewski (VI a). Sekretarzem S. Schweiger (VII a). W związku z 100-letnią rocznicą powstania listopadowego członkowie Koła urządzili uroczysty wieczorek listopadowy, z którego dochód oddano na kolonję wakacyjną zakładu do rąk Ks. Dra Józefa Rychlickiego.

Pozatem Koło rozwinęło żywą działalność na polu literackiem, zapoznając się z utworami najwybitniejszych autorów polskich i obcych. Zebrania odbywały się raz na dwa tygodnie. Na tych zebraniach wygłoszono następujące referaty z dyskusją:

Klasa VI a:

Pagaczewski: Karol May — Śmierć Batorego i elekcja Zygmunta III. — na podstawie kroniki.
Pankiewicz: Dydaktyzm w Antygonie Sofoklesa.
Figiel: Curvood — Barok zagranicą.
Pliszewski: Literatura Polski Odrodzonej — część I (proza).
Korzeniowski: Piśmiennictwo w Ameryce.
Strzetelski: Makuszyński.

Klasa VII a:

Mroczkowski: Jan Śniadecki.
Mazurkiewicz: O towarzystwie Szubrawców.
Swolkień: Dziady, cz. I, II, IV., Emigracja i jej ideologja.
Miarczyński: Dziady część III., — Ballady i romance.
Szulc: Przepowiednie Mickiewicza w nowem oświetleniu.
Sołtykiewicz: Wilno i Warszawa w Dziadach.
Litawski: Filomaci i Filareci.

Posiedzenia plenarne, na których czytano „Wesele“ Stan. Wyspiańskiego oraz wygłaszano deklamacje odbywały się raz na miesiąc.

3. Kółko romanistyczne.

Uczniowie IV. klasy zbierali się raz na tydzień; rozmawiało się po francusku i przeczytano dwa opowiadania Perrault: „Barbe - bleue“ i „Le petit Chaperon rouge“.

Uczniowie VIII kl. w liczbie 12 zbierali się raz na tydzień. Przeczytano i omówiono „Jeu de l'amour et du hasard“ (Marivaux), „Le gendre de mr. Poirier“ (Augier), „Lettres de Mon Moulin“ (Daudet), „Mon petit Trott“ (Lichtenberger), „Grandeur et servitude militaires“ (A. de Vigny).

Wygłoszono dwa referaty.

Opiekunką Koła była P. Prof. Jasieńska.

4. Kółko historyczne.

Kółko rozpoczęło pracę z dniem 18. września 1931 r. pod opieką P. Prof. M. Kupczyńskiego. Prezesem Kółka był uczeń kl. VIII a Jaworski Tadeusz, a sekretarzem uczeń kl. VII a Jan Oszacki. Po ich ustąpieniu w dniu 22. marca 1932 r. wybrano Zarząd nowy. Na jego czele stanął Jan Oszacki, a sekretarzem został Fryderyk Siess z kl. VI a. W roku sprawozdawczym Kółko odbyło 13 posiedzeń, w tem jedno walne. Porządek dzienny tych zebrań był zawsze następujący: 1) Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania. 2) Referat. 3) Dyskusja nad referatem. 4) Wolne wnioski i interpelacje. 5) Odczytanie listy członków.

Wygłoszono następujące referaty:

1) kol. Machalski (VIII a): Polska a Litwa.

2) kol. Sala (VIII b): Dzieje Irlandji.

3) kol. Porębski (VIII a): Polityka zagraniczna Polski przedrozbiorowej. (Cz. I, II, III i IV).

4) kol. Oszacki (VII a): Wielka wojna (geneza i dzieje wojny do roku 1915 włącznie).

5) kol. Oszacki (VII a): Wielka wojna (rok 1915, 1916, 1917, 1918) — 4 posiedzenia.

6) kol. Mroczkowski (VII a): Traktat Wersalski.

7) kol. Święcicki (VII a): Bitwa pod Warszawą.

Zebrania odbywały się dwa razy na miesiąc — we wtorki o godz. 4-tej popołudniu. Średnia frekwencja na zebraniach wynosiła 28 uczniów, przyczem zaznaczyć należy, że uczniowie kl. VIII przestali uczęszczać na zebrania w marcu z powodu zbliżającego się terminu egzaminu dojrzałości.

Do Kółka należało 58 uczniów. W tem 9 z klasy V a, 11-tu z klasy VI a, 8 z kl. VII a, 5 z kl. VII b, 14 z kl. VIII a i 13-tu z klasy VIII b.

5. Kółko matematyczne.

Z inicjatywy uczniów kl. VII a zawiązało się w naszem gimnazjum Kółko matematyczne. Celem Koła było rozszerzenie materjału naukowego, przerabianego normalnie w klasie. Prze-

robiono twierdzenie Eulera, dowód na istnienie 5 wielościanów foremnych, wektory i perspektywę.

Odbyło się 5 posiedzeń. Protektorat nad Kółkiem objął P. Prof. Dr Gibas, a na jego czele stanęli uczniowie: Hyła i Oszacki z kl. VII a.

Wygłoszono następujące referaty:

1) Wektory: Hyła Jerzy.

2) Twierdzenie Eulera. (Dowód na dwa sposoby): Jerzy Hyła.

3) Dowód na istnienie 5-ciu wielościanów foremnych: Jan Oszacki.

4) Perspektywa: Szweiger.

5) Perspektywa: Szweiger.

Oprócz tego przerobiono na zebraniach 2 zadania matematyczne.

Koło liczyło 11 członków.

6) Kółko fizyczne.

Kółko fizyczne, którego członkami byli uczniowie trzech klas najwyższych, dzieliło się na sekcje klasowe. Oprócz zebrań klasowych odbywały się ogólne zebrania we czwartki w godzinach popołudniowych. Najwięcej ruchliwości wykazała sekcja klas ósmych, dzięki energji przewodniczącego Kółka ucznia Pietrzykowskiego. Działalność obracała się zarówno w dziedzinie odczytowej, demonstracyjnej jak i samopomocy. Oto wykaz referatów uczniowskich:

„Nowoczesny samochód“ — Pietrzykowski (VIII b).
„Galwanostegja i galwanoplastyka“ — Rejman (VIII a).
„Życiorys Edisona“ — Tuziak (VIII a).
„Spawanie elektryczne“ — Skrzyński (VIII b).
„Budowa parowozów“ — Mazur (VIII a).
„Podróż na księżyc“ — Matecki (VIII a).
„Czołgi“ — Mazur (VIII a).
„Rad i jego fizjologiczne działanie“ — Menschik (VIII a).
„Silnik Diesla“ — Sarnowicz (VIII b).
„Wzlot w stratosferę“ — Głogoczowski (VIII a).
„Budowa słońca“ — Kirchmayer (VIII a).
„Centrala automatyczna telefoniczna“ — Rejman (VIII a).
„Okręt wojenny“ — Święcicki (VII a).

Odczyty były ilustrowane bądź przeźroczami, bądź demonstracjami, bądź też ilustracjami książkowemi i tablicami. Opiekunem Kółka, które liczyło 60 członków był P. Prof. K. Fijoł.

d) Wychowanie estetyczne.

Obok wychowania intelektualnego wiele czasu i trudu poświęcono sprawie wychowania estetycznego. Skupiało się ono przedewszystkiem w trzech organizacjach: kółku dramatycznem (o którem była już mowa), w orkiestrze dętej i symfonicznej.

1. Orkiestra dęta,

pozostająca pod opieką Pana Prof. M. Kupczyńskiego i utrzymywana przez Komitet Rodzicielski, liczyła w swej obsadzie 37 członków starszych i 10 młodszych. Odbywała próby dwa razy na tydzień pod kierownictwem Pana Wacława Karasia. Brała udział nietylko we wszystkich uroczystościach Zakładu, ale również w ważniejszych uroczystościach, obchodzonych przez społeczeństwo krakowskie. Wychodziła wtedy na miasto, grając pobudki i marsze. Udział jej zaznaczył się przedewszystkiem w czasie święta sportowego młodzieży, w czasie którego przygrywała grupom, wykonującym ćwiczenia z gimnastyki rytmicznej i zespołom, oddającym różne tańce narodowe.

Orkiestra nasza, jedna z pośród tylu orkiestr krakowskich, witała na dworcu kolejowym wycieczkę młodzieży, przybywającą z województw wschodnich. Ona również wzięła czynny udział w zakończeniu roku żeńskich oddziałów P. W.

Pozostając pod wytrawnem kierownictwem P. W. Karasia, nie ograniczała się tylko do ćwiczenia marszów, ale próbowała swych sił i na innem polu. Grała pieśni religijne, narodowe i utwory do tańca. To też w okresie Bożego Narodzenia kilka razy grała kolędy na chórze w kościele św. Anny podczas nabożeństwa szkolnego.

Dyrygentem orkiestry był Deutscher Maksymiljan (VII b).

2. Orkiestra salonowa.

Oprócz orkiestry dętej posiada Zakład również orkiestrę salonową, która jednakże nie odbywała prób w ściśle oznaczonych terminach, lecz od czasu do czasu, zależnie od okoliczności. Swemi produkcjami przyczyniała się do uświetnienia wszystkich uroczystości szkolnych. Zespół jej składał się z 16 członków, między którymi było wielu wybitnych solistów. Wśród niej powstała myśl urządzenia wieczoru muzycznego, który utrwalił się w pamięci Zakładu. Jej członkowie przyczyniali się również do podnoszenia nastroju podczas nabożeństw szkolnych, gdyż zastępowali swoją grą brak chóru gimnazjalnego. Wymienić tu wypada przedewszystkiem uczniów: J. Borkowskiego (VIII a), W. Wilgę (VIII b), J. Mikulskiego (VII b),

a zwłaszcza Jana Ekiera (VIII a), który przez trzy lata grał na wszystkich nabożeństwach szkolnych na organach.

e) Wychowanie fizyczne.

Zakład nie posiada ani sali ani własnego boiska. Regularne, metodyczne lekcje gimnastyki odbywały się w wymiarze 20 godzin tygodniowo rano w wielkiej sali Sokoła, 8 godzin w tygodniu ćwiczono po południu w sali gimnastycznej Państw. Seminarjum męskiego. Koszta wynajmu sal opłacono z dość znacznej subwencji, przyznanej przez Min. W. R. i O. P., niedobór w wysokości 720 złotych pokryto z taks administracyjnych. W porze cieplejszej i pogodnej młodzież ćwiczyła na obszernym dziedzińcu Sokoła lub na boisku w parku Dra Jordana. Zarówno na sali, jak i na boiskach młodzież występowała w przepisanym stroju gimnastycznym.

Od metodycznych, rannych ćwiczeń cielesnych byli zwolnieni przez lekarza szkolnego uczniowie z wadami organicznemi, od popołudniowych zaś i gier dojeżdżający i w większym promieniu od centrum miasta mieszkający. Wychowawcy pozostawali w stałem porozumieniu z lekarzem szkolnym. Rok szkolny upłynął bez jakichkolwiek poważniejszych nieszczęśliwych wypadków.

Obowiązkowe gry i zabawy, których rozmiary i ilość godzin w b. r. zredukowano ze względu na kryzys finansowy, uprawiano zależnie od pogody i pory roku zawsze na świeżem powietrzu. Z gier najbardziej przez wszystkich lubianych uprawiano: koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną, nożną, walkę narodów (młodsi) i prócz tego ogromną ilość zabaw i gier bieżnych, rzutnych i skocznych. Starsi i w rozwoju cielesnym bardziej zaawansowani uprawiali lekką atletykę na boisku „Cracovii".

Z pomiędzy sportów letnich najwięcej zwolenników miało kolarstwo i tennis, z zimowych saneczkarstwo, łyżwiarstwo i narciarstwo. 60 par łyżew i 48 par nart, będących własnością szkoły, pozostawało do dyspozycji uczniów. Sport saneczkowy tak miły i zdrowy (kuligi) nie mógł rozwinąć się podczas tegorocznej zimy z powodu skromnych opadów śnieżnych na terenie Krakowa.

Wycieczki w bliższe i dalsze okolice Krakowa były organizowane przez wychowawców fizycznych i klasowych. Dla wykazania próby sił urządzano rozgrywki i mecze między poszczególnemi klasami, lub przyjacielskie rozgrywki z drużynami z innych gimnazjów krakowskich. Podczas święta sportowego o charakterze pokazowym, urządzanego z ramienia Kur. O. S. Zakład nasz wziął czynny udział, wystawiając drużyny do wszystkich imprez.

Prócz tego na terenie Zakładu działało

Koło sportowe,

którego prezesem był Babulski Roman (VII a), sekretarzem Koczur Juljan (VII a), skarbnikiem Kielman Maciej (VII b), opiekunem Prof. Kowalczyk.

Koło liczyło ponad 120 członków i zależnie od zainteresowań i dyspozycyj fizycznych rozpadało się na szereg sekcyj jak: lekko-atletyczną, narciarską, łyżwiarską, pływacką, gier sportowych, tenisową, wioślarską, kolarską, szermierczą i ping-pongową. Nie wszystkie sekcje mogły pracować z jednakowem natężeniem, ponieważ nie dla wszystkich warunki były jednakowo pomyślne. Największą żywotność wykazały sekcje: lekko-atletyczna, gier sportowych, łyżwiarska, narciarska, szermiercza i wioślarska. Sekcja lekko-atletyczna rozpoczęła treningi w jesieni na boisku „Cracovia". W czasie święta sportowego zajęła w międzygimnazjalnej sztafecie I miejsce. Sekcja gier sportowych urządziła turniej zimowy międzyklasowy w sali Sokoła w koszykówkę. Zwyciężyła klasa VII b przed VIII a. Zwycięska drużyna otrzymała żetony, ufundowane przez Koło i fundusz organizacyjny.

Sekcja narciarska (Prof. Lubowiecki) urządziła kurs narciarski dla początkujących i wprawnych w Porębie W., gdzie kwatery wraz z opałem otrzymała zadarmo od Tow. Kol. Wak. Kurs trwał 5 dni. Uczestników było 13. Odbyto wycieczki do Huciska, na Porębską Górę, na Turbaczyk i Turbacz. Powrotną drogę obrano przez Obidowiec. W czasie feryj półrocznych zorganizowano kurs wysokogórski dla wprawnych na Hali Gąsienicowej. Uczestnicy w liczbie 15 po 5 dniach ćwiczeń wrócili do izb szkolnych opaleni, zdrowi i zadowoleni. Poza systematycznemi treningami urządziła sekcja łyżwiarska 2 przyjacielskie mecze hokejowe z Państw. Gimn. VIII i pryw. Gimn. OO. Pijarów. Pomyślny wynik obu meczów świadczył o intenzywnej pracy naszych zawodników.

Sekcja wioślarska odbywała ćwiczenia i wyjazdy na Przystani Szkolnej pod kierunkiem prof. Leszki. Dwie czwórki po odbyciu wstępnego kursu wiosłowania wypływały na wyjazdy ćwiczebne i krótkie wycieczki w górę Wisły dwa razy tygodniowo w godzinach popołudniowych. Część uczniów wyjeżdżała także kajakami.

Sekcja szermiercza ćwiczyła pod kierunkiem znanego fechtmistrza Prof. E. Linnemana. W czasie dwuletniego kursu uczestnicy przeszli szkołę floretową i szablową. Koroną pracy były zawody o mistrzostwo krakowskich szkół średnich na rok 1932, w których poraz pierwszy prymat przypadł drużynie IV Gimnazjum. Miejsce I we florecie i szabli zdobył Silberzweig Karol (VI a).

Sekcja ping-pongowa odbywała treningi w niedziele i święta rano. Członków liczyła sekcja 98, przeważnie z klas

niższych. Poza wewnętrznemi klasowemi turniejami sekcja wzięła udział w zorganizowanem przez Gimnazjum III turnieju międzygimnazjalnym, w którym zwycięzcy (Gajewski VI b, Nowicki IV a, Pachoński VIII a) zdobyli nagrody w formie żetonów.

Oprócz tego na jednem z zebrań wygłosił opiekun Koła, Prof. Kowalczyk, obszerny referat o Państwowej Odznace Sportowej (P. O. S.), zachęcając członków do ubiegania się o jej zdobycie.

2. Życie harcerskie.

Na terenie naszego Zakładu bardzo bujnie rozwijało się życie harcerskie. Działały przedewszystkiem dwie drużyny (IV i VI), złożone wyłącznie, lub w przeważnej mierze z uczniów Państw. Gimnazjum IV. Każda drużyna znalazła opiekunów wśród rodziców, którzy, należąc do Kół Przyjaciół Harcerzy, nie szczędzili trudów i zabiegów, aby życie w drużynie postawić na odpowiednim poziomie.

Opiekę nad harcerzami z ramienia Dyrekcji sprawował P. Prof. Jakób Lubowiecki.

a) IV drużyna im. J. Grodyńskiego.

Kierownikiem drużyny jest drużynowy Ph. J. Iwaszkiewicz, a jej instruktorami H. K. Bugajski i Ćwik M. Meres.

W lipcu ubiegłego roku zorganizowała drużyna obóz stały pod namiotami, użyczonemi przez Pana Kpt. Tyszownickiego. Obóz rozbito pod górą Luboniem obok Zarytego. W obozie wzięło udział 16 harcerzy. W sierpniu odbyła się wycieczka 7-dniowa w Wysokie Tatry dla funkcyjnych drużyny.

Po wakacjach objął drużynę Ph. E. Fik, jako tymczasowy drużynowy i pełnił powyższą funkcję do listopada ub. roku. Od grudnia kierownictwo drużyny objął osobiście, ze względu na świetną tradycję drużyny i wartość terenu, jakim jest IV Gimn., ówczesny komendant hufca Ph. J. Iwaszkiewicz.

W pracach wewnętrznych drużyna ze względu na młody wiek chłopców ograniczyła się do następujących prac: a) pomogła w zorganizowaniu imprezy św. Mikołaja w IV Gimnazjum; b) pełniła 3 razy służbę w hufcu.

Po objęciu drużyny przez Ph. Iwaszkiewicza nastąpiły zmiany w obsadzie funkcyj, a drużyna i administracja uległy reorganizacji.

Wiosną w roku bieżącym przeprowadzono werbunek na terenie IV i V klasy IV Gimnazjum, dobierając odpowiednich uczniów, z których stworzono 2 zastępy. Przez werbunek nietylko uzupełniono luki między klasami, lecz pozyskano starszych chłopców do drużyny, czego brak dawał się odczuwać przez parę lat.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 27 odpraw funkcyjnych, poświęconych omawianiu prac drużyny, składaniu sprawozdań z wykonanych czynności przez zastępowych, bieżących i t. p.

Drużyna odbyła 33 zbiórki własne, 4 hufca. Miejscem zbiórek zimą jest izba, w lecie odbywają się częściowo w izbie, częściowo na powietrzu.

Wycieczek Drużyna urządziła 6, w tem 2 trzydniowe, 4 jednodniowe i jeden kulig zimowy. Powyższe wycieczki urządzono celem zwiedzenia i poznania okolic: Ojcowa, Bielan, Tyńca, Doliny Bętkowskiej, Mnikowa, Tenczynka, Krzeszowic i Piekar; również miały one służyć do wyrobienia fizycznego i technicznego harcerzy, do przeprowadzenia ćwiczeń polowych i do przygotowań harcerzy na obóz letni.

Zbiórek zastępów odbyło się 167. Na program zbiórek drużyny złożyły się następujące działy: pogadanki na temat ideowy harc., historyczny i aktualny, 2) gry i zabawy dostosowane do drużyny, 3) kilka ćwiczeń technicznych, 4) sprawy administracyjne i bieżące, 5) śpiew.

Program zbiórek zastępów uwzględniał te same działy.

Obecny stan drużyny przedstawia się następująco: 57 harcerzy w 5 zastępach. Stopnie w drużynie: 1 Podharcmistrz, 1 H. Rzeczypospolitej, 1 Ćwik, 1 H. Orli, 2 wywiadowców, 17 młodzików, 34 ochotników.

Wykaz zastępów: Orły 9, Wilki 8, Indjanie 5, Misie 9, Jastrzębie 9, Rysie 12.

Ostatnio wyróżniła się drużyna na pokazie hufca w święcie P. W. i W. F., zajmując 1 miejsce.

Czerwiec w roku bieżącym przeznaczono na przygotowanie drużyny do życia w obozie, który odbędzie się w Lipowej k. Żywca. Komendantem jest drużynowy.

Udział harcerzy specjalnie starszych zapowiada się bardzo licznie. Dotychczas zgłosiło się 26 kandydatów.

Powyższy obóz ma na celu:

1) Wyrobienie drużyny pod względem ideowym i technicznym przez uzyskanie wyższych stopni i sprawności.

2) Pogłębienie wiedzy obecnych funkcyjnych i wyszkolenie nowych kandydatów.

Z przyjemnością zaznaczam, że drużyna obudziła się wreszcie i obecnie pracuje w całej pełni.

Drużyna VI.

Drużyna VI imienia Romualda Traugutta składa się obecnie wyłącznie z obecnych i byłych uczniów P. Gimnazjum IV.

Rozpada się ona na zastępy staroharcerskie, właściwą drużynę i trzy gromady zuchowe. Zastęp staroharcerski składa

się ze słuchaczy U. J. i uczniów VIII kl. gimn.; zastęp ten organizuje wszelkie imprezy drużynowe na zewnątrz, prócz tego przerabia stopień ćwika i Harcerza Rzeczypospolitej.

W czasie roku szkolnego drużyna pracuje nad stopniami harcerskiemi i urządza wycieczki. Gromady zuchowe potworzono na terenie szkół powszechnych: św. Jana Kantego w szkole przy ul. Zielonej, oraz w szkole im. król. Władysława Jagiełły. Gromady dzielą się na plemiona, a te na rody. Na czele grormady stoi instruktor, który jest równocześnie przybocznym drużyny.

Drużynę prowadzi drużynowy Eugenjusz Fik.

Drużyna urządziła w lecie obóz na Orawie — w Zubrzycy Górnej — niedaleko Babiej Góry. Obóz posiadał pięć namiotów: 1) sypialny, 2) świetlica i jadalnia, 3) komenda, 4) gospodarstwo, 5) gościnny. W obozie brało udział 31 harcerzy.

Program obozu obejmował wyrobienie praktyczno-harcerskie, fizyczne, współżycie oraz bliższe poznanie ludności wiejskiej, wycieczki.

Drużyna na obozie urządziła uroczyste 20-lecie, w którem wzięło udział 400 osób z ludności okolicznej i 3 drużyny harcerskie.

Z obozu urządzono wycieczki na Babią Górę, w Tatry i Pieniny.

W okresie zimowym urządziła drużyna kurs narciarski w Porębie Wielkiej. Kurs trwał tydzień, szkoda tylko że warunki śnieżne nie dopisały.

Wspólnie z kołem przyjaciół urządzono w karnawale zabawę ogólną, oraz kilka herbatek wewnętrznych.

Obecnie drużyna przygotowuje się do urządzenia obozu letniego.

3. Hufiec P. W.

W myśl rozporządzenia Min. Spraw Wojskowych i Min. W. R. i O. P. zajęcia w P. W. stały się z rokiem 1931/32 dla uczniów klas VI i VII obowiązkowemi. Na tej podstawie na początku roku szk. zostało po zbadaniu zdatności przez lekarza szkolnego zapisanych do P. W. uczniów 133: z klasy VI — 71, z klasy VII — 62. W ciągu roku szk. zostało zwolnionych po przedstawieniu świadectwa lekarskiego z klasy VI — 13, z klasy VII — 33, razem 46 uczniów. Z końcem roku pozostało z klasy VI — 58, z VII — 29, razem 87, z tego na stopniu I — 84, na stopniu II — 3 uczniów. Zajęcia odbywały się co tygodnia w środy po południu. Na stopniu I przerobiono wyszkolenie pojedynczego żołnierza, na stopniu II wyszkolenie drużyny. Dwukrotnie, t. j. w październiku i kwietniu przeprowadzono z uczestnikami P. W. próbę sprawności.

Hufiec brał udział w uroczystości 3-go Maja i święcie 20-go p. p. (zwycięzcy w strzelaniu).

Funkcje szefów pełnili: Sarnowicz Józef VIII b i Kielman Maciej VII b.

Opiekunem hufca był prof. Kowalczyk.

4. Sprawozdanie lekarza szkolnego.

Na początku roku szkolnego dotychczasowy lekarz zakładowy Dr Adolf Klęsk przeglądnał wszystkie ubikacje szkolne, rozsadził uczniów ze względu na wady wzroku w odpowiednich miejscach, skontrolował okulary, czystość, szczepienie, jakoteż bijące w oczy wady. Następnie przeprowadził szczegółowe badania indywidualne klas I i II, przeważnie w obecności rodziców, udzielając im odpowiednich wskazówek higjenicznych.

Od listopada ub. r. równocześnie ze zmniejszeniem liczby godzin pracy lekarzy szkolnych, nastąpiła w naszem gimnazjum zmiana na stanowisku lekarza. Pomimo bardzo znacznej redukcji godzin zajęć lekarza szkolnego, — do 1/3 poprzedniego wymiaru godzin (bo z 15 godzin tygodniowo na 5) starano się tak ułożyć rozkład zajęć i warunki pracy, aby na tej redukcji nie cierpiały opieka nad zdrowiem młodzieży i czuwanie nad jej prawidłowym rozwojem fizycznym. Lekarz szkolny zwracał uwagę w pierwszym rzędzie na uczniów słabowitych. Przy sposobności szczegółowych badań wszystkich uczniów obydwu licznych klas VIII lekarz szkolny omawiał z poszczególnymi uczniami indywidualnie sprawę wyboru przyszłego zawodu w związku ze stanem zdrowia badanych. Między kierownictwem wychowania fizycznego a lekarzem szkolnym istniało nadal porozumienie nietylko co do zwalniania z obowiązkowych ćwiczeń gimnastycznych i brania udziału w ćwiczeniach hufca przysposobienia wojskowego, ale i w innych sprawach mających związek z wychowaniem fizycznem jak np. kwalifikowanie do zawodów i t. p. Lekarz badał kandydatów na kolonje wakacyjne, do obozów harcerskich i t. p.

Stan zdrowia uczniów zakładu przedstawiał się naogół w roku ubiegłym zupełnie dobrze. Wybitnie mniej było w roku ubiegłym, — aniżeli w poprzednim, — nieżytowych schorzeń dróg oddechowych (oskrzeli); również mniej zapaleń gardła. Z chorób zakaźnych zanotowano: 4 przypadki płonicy (szkarlatyny), 1 przypadek błonicy (dyfterji), 2 odry. Poważniejszych uszkodzeń cielesnych były 3 wypadki, wszystkie wydarzyły się poza szkołą.

f) Wychowanie gospodarcze.

W roku sprawozdawczym istniała na terenie naszego zakładu tylko jedna instytucja, której celem było zapoznać uczniów z duchem kooperatywy. Instytucją tą była

Antykwarnia.

W imię słuszności trzeba wyznać, że Antykwarnia istniejąca w naszem Gimnazjum, mimo najlepszych chęci zarządu, nie osiągnęła w okresie sprawozdawczym zamierzonych celów w tej mierze, co w minionych latach. Złożyło się na to wiele przyczyn, a między innemi i to, że skutkiem wprowadzenia nowszych wydań w przepisanych podręcznikach szkolnych wiele z zakupionych uprzednio książek wyszło z obiegu, przez co Antykwarnia poniosła poważniejsze straty. Niemniej młodzież, nie wiedzieć z jakich powodów, nie darzyła jej takiem jak dawniej zaufaniem. Zapytany raz uczeń, czemu „książki szkolne poniósł na Szpitalkę", odpowiedział z całym spokojem: „Tatuś mi kazał, bo tam drożej za książki płacą". Skoro jednak porównał uzyskaną w antykwarniach na Szpitalnej cenę z tą, jaką w naszej otrzymali jego koledzy, zdziwił się bardzo, bo się przekonał, że wyłamując się z koleżeńskiej solidarności, nic nie zyskał, ale uszczuplił swoje dochody!

Obrót ogólny znacznie się skurczył, wobec czego i stan kasowy wykazał „minusy".

Zarząd, przeprowadziwszy konieczne zmiany w prowadzeniu tej potrzebnej dla życia szkolnego instytucji, ma nadzieję, że w krótkim czasie wyrówna niezawinione niedociągnięcia i braki.

Stan posiadania:

a) w książkach:

1) Z roku ubiegłego zostało książek	472
2) Zakupiono	721
Razem	1193
1) Sprzedano książek	698
2) Wysortowano	151
Razem	849
Zostaje książek	344

b) w gotówce:

1) Saldo z roku ubiegłego	41.35 zł.
2) Za sprzedane książki	1398.60 zł.
Razem	1439.95 zł.

W rozchodzie:

1) Kupno książek	1223.75 zł.
2) Oprawa książek	181.25 zł.
Razem	1405.00 zł.

Saldo:

1) w książkach	722.00 zł.
2) w gotówce	34.95 zł.
Razem	756.95 zł.

g) Opieka nad młodzieżą.

W roku sprawozdawczym, jako bardzo ciężkim pod względem finansowym, Grono wraz z Komitetem Rodzicielskim dokładało wszelkich starań, aby ulżyć ciężkiej doli młodzieży. Rozpoczęto zatem Akcję charytatywną, której zakres działania stanowił dotychczas cząstkę tych szlachetnych zadań, jakie w naszem Gimnazjum spełniała Pomoc Koleżeńska. Ponieważ jednak z biegiem lat a zwłaszcza w ostatnim roku materjalne potrzeby mniej zamożnej dziatwy wzrosły niepomiernie, więc wyodrębnienie Akcji Charytatywnej z Pomocy Koleżeńskiej z wielu względów wydało się być konieczną rzeczą. Pierwszej przypadło w udziale „dożywianie“ i pieniężne zasiłki, a drugiej troska o dostarczanie podręczników szkolnych, odzieży i obuwia potrzebującym uczniom.

Zrealizowanie tej myśli nie napotkało na większe trudności, ponieważ Komitet Rodzicielski, mając na uwadze obecny kryzys materjalny, przeznaczył na wsparcie uboższej młodzieży znacznie większą niż dawniej kwotę. Wobec tego Akcja Charytatywna, nie uszczuplając funduszów Pomocy Koleżeńskiej, mogła zaspokoić, jeśli nie wszystkie, to znaczną część materjalnych potrzeb naszych wychowanków.

Z życzliwością Komitetu Rodzicielskiego szła w parze ofiarność zamożniejszej dziatwy, która przyjętym u nas zwyczajem w jeden dobrowolnie wybrany dzień tygodnia odstępowała swoje „drugie śniadanie“ na rzecz uboższych kolegów.

Ci, co korzystali z Akcji Charytatywnej, będą jej chyba wdzięczni za to wszystko, co dla nich zrobiła w okresie sprawozdawczym. I tak 28 uczniów przeciętnie przez cały rok otrzymywało drugie śniadanie, a 10 obiady, zakupione w „Kuchni Katolickich Niewiast“ przy ulicy św. Tomasza. Śniadań drugich wydano 6788, z czego uczniowie złożyli 5762, a Komitet Rodzicielski zapłacił za 1026 w bufecie, prowadzonym przez Koło Przyjaciół IV drużyny harcerskiej w naszem Gimnazjum. W okresie zimowym wydano przy drugiem śniadaniu 2478 szklanek herbaty, zakupionej również we wspomnianym bufecie. Obiadów wydano 2892, z czego mięsnych 918 a jarskich 1994.

O ile się zważy, że wśród korzystających z poczynań Akcji Charytatywnej byli tacy, którym w domu skutkiem „redukcji“ lub bezrobocia za cały posiłek rano, w południe i wieczór starczyć musiał suchy chleb i szklanka herbaty, to wypadnie przyznać, że Komitet Rodzicielski i ofiarni uczniowie naprawdę „dobrą i słuszną popierali sprawę“. W niejednym wypadku zaspokoili głód, a tak ułatwili pracę w domu i w szkole ubogiej dziatwie. Za dowód dobrego serca i obywatelski czyn

kierownictwo Akcji Charytatywnej składa im na tem miejscu wyrazy jak najgłębszej podzięki.

Pracę związaną z zamierzeniami Akcji Charytatywnej wykonali z całem poświęceniem sodalisi, wśród których najwięcej zainteresowania dla tego zbożnego dzieła okazali: Głębowicz Władysław z VIII a, Gibiński Kornel, Oszacki Jan z VII a, Szlank Adam, Palmrich Adam i Sadowski Józef z V a.

Obrót kasowy:

a) w dochodzie:

Zasiłek Komitetu Rodzicielskiego	2450.00 zł.

b) w rozchodzie:

1) Drugie śniadania	102.60 zł.
2) Herbata	123.90 zł.
3) Obiady	1562.50 zł.
4) Zasiłki pieniężne	266.30 zł.
Razem	2055.30 zł.
Saldo	394.70 zł.
Razem	2450.00 zł.

O młodzież troszczyła się również

Pomoc Koleżeńska.

Ona naszą młodzież zaopatrywała w podręczniki szkolne, dla mniej zamożnych zakupywała bieliznę, obuwie, materjały na ubranie, to znowu płaciła za lekarstwa i udzielała pożyczek zwrotnych na opłaty szkolne lub wyjazd dla poratowania zdrowia. Stwierdzony niedostatek, graniczący niejednokrotnie ze skrajną biedą był powodem, iż przed Pomocą Koleżeńską w okresie sprawozdawczym otwarło się większe niż dotąd pole pracy.

Jakżeż często chłopcom, którzy jeszcze tak niedawno wszystkiego mieli poddostatkiem, obecnie ojciec przy największej oszczędności nie mógł zakupić wszystkich książek szkolnych lub sprawić niezbędnego ubrania! Mróz dochodził do 18°, a uczeń słaby na płuca zdążał Karmelicką ulicą do szkoły w lichych butach i w bardzo lekkiej zarzutce, ponieważ biedną matkę nie stać było na zakupno płaszcza. — Na pochwałę naszych wychowanków oraz ich rodziców zaznaczyć wypadnie, iż dla rzeczywistej biedy okazali wiele dobrego serca! Ofiarowali przenoszoną bieliznę, ubrania, płaszcze, które Pomoc Koleżeńska przekazywała „potrzebującym". Dzięki tej ofiarności Pomoc Koleżeńska otarła niejedną łzę i niejednemu uczniowi umożliwiła pobyt i pracę w szkole, czego niedokładnym tylko obrazem będzie zestawienie kasowe.

W dochodach:

1) Saldo z roku ubiegłego	1980.33	zł.
2) Składki rodziców przy wpisach	1512.90	zł.
3) Datki uczniów za wypożyczone książki . .	397.44	zł.
4) Za kupony od papierów wartościowych . .	57.61	zł.
Razem	3948.28	zł.

W rozchodach:

1) Zakup nowych podręczników	862.76	zł.
2) Oprawa książek	132.00	zł.
3) Zakup sukna na ubranie	710.00	zł.
4) Obuwie	212.00	zł.
5) Bielizna	65.00	zł.
6) Lekarstwa	57.60	zł.
7) Okulary dla trzech uczniów	63.40	zł.
8) Niezwrócone dotąd pożyczki	150.00	zł.
Razem	2252.76	zł.
Saldo na rok przyszły	1695.52	zł.

Dla dokładności trzeba jeszcze nadmienić, że suma udzielonych i na termin zwróconych, a w zestawieniu nieumieszczonych pożyczek, wynosiła około 750 zł.

Z Wypożyczalni podręczników szkolnych korzystało w tym roku 283 uczniów i to przeważnie z klas wyższych. Książek wypożyczono 1038. Wystarczy zwrócić uwagę na materjalną wartość tak wielkiej liczby podręczników, by się przekonać, ile dobrego wyświadczyła naszym wychowankom, a właściwie ich Rodzicom Pomoc Koleżeńska.

Kto ją tedy na taki czy inny sposób popierał, ten widzi, że swój, nieraz „wdowi grosz“ na dobrą i pożyteczną przeznaczył sprawę.

VI. KOMITET RODZICIELSKI.

W roku sprawozdawczym praca Komitetu Rodzicielskiego napotykała na pewne trudności. Przedewszystkiem w miesiącu wrześniu wskutek ciągłych zmian w zakładzie nie można było odbyć walnego zebrania, tem ważniejszego, że zarząd tracił ze swego grona jednostki, które przez długoletnią pracę były obznajomione ze wszystkiemi zadaniami tej tak ważnej w życiu szkolnem instytucji. Przez cały zaś rok szkolny zarząd wobec ogólnego kryzysu finansowego borykać się musiał z trudnościami natury materjalnej, gdyż Walne Zebranie, zwołane na dzień 11 października, postanowiło obniżyć wkładki członków, co spowodowało zmniejszenie budżetu Komitetu blisko o 3000 zł.

Zarząd z konieczności zatem musiał ograniczyć swoje świadczenia na rzecz zakładu, przyczem jednak baczną zwracał uwagę, aby młodzież jak najmniej ucierpiała z powodu redukcji dochodów.

Po przyjęciu na Walnem Zebraniu do zatwierdzającej wiadomości protokółu z ostatniego Walnego Zebrania i po udzieleniu absolutorjum ustępującemu Zarządowi, zebrani rodzice jednogłośnie wybrali prezesem Pana Dra Jana Palmricha, Wiceprezesa Sądu Okręgowego, który, objąwszy przewodnictwo, przedewszystkiem w gorących słowach podziękował za wydatną pracę ustępującemu Zarządowi, a zwłaszcza ośmioletniemu jego członkowi i dwuletniemu prezesowi Panu Bronisławowi Bochenkowi, którego Walne Zebranie wybrało i na rok następny honorowym członkiem Zarządu. W skład Zarządu wchodzili nadto Pani Wanda Müllerowa — sekretarka i delegatka dla kl. I, Pan Józef Wilga, skarbnik i delegat dla kl. VIII b oraz orkiestry gimnazjalnej, Pan Józef Weiss, delegat dla kl. II i drużyn harcerskich, Pan Dr Eugenjusz Stawowski, wiceprezes a zarazem delegat dla kl. III a, Pan Rudolf Opłustil dla kl. III b, Pani Zofja Różańska dla kl. IV a, Pan Stanisław Nowakowski dla kl. IV b, Pan Jan Święcicki dla kl. V a, Pan Andrzej Filek dla klasy V b, Pan Stanisław Siess dla kl. VI a, Pan Władysław Panek dla kl. VI b i orgnizacyj sportowych, Pan Feliks Mroczkowski dla kl. VII a, Pani Felicja Daniekowi dla kl. VII b, Pan Stanisław Menschik dla kl. VIII a. Pan Bronisław Bochenek przyjął zaś na siebie obowiązki przedstawiciela Komitetu dla czytelni uczniów.

Zaraz na pierwszem posiedzeniu nowo wybranego Zarządu Pan Prezes Dr J. Palmrich naszkicował plan pracy na cały rok szkolny, dążący przedewszystkiem do utrzymania ścisłej współpracy z ogółem rodziców i do roztoczenia opieki nad życiem młodzieży i jej organizacjami. Postanowiono w miarę możności kontynuować kilkoletnią pracę dawnych Zarządów, która popierała wychowanie intelektualne, estetyczne i fizyczne młodzieży i roztaczała opiekę nad młodzieżą niezamożną.

Dla wzbudzenia rozmiłowania dla poważnego czytelnictwa Zarząd wielkim nakładem utrzymywał czytelnię uczniowską, prenumerując cały szereg czasopism zarówno polskich, jak i zagranicznych. W dalszym ciągu skupywał przeróżne dzieła dla powoli rozrastającej się pracowni humanistycznej i sprawił dla niej urządzenie kosztem 1000 zł.

Rozumiejąc doskonale znaczenie pracowni w nowoczesnej szkole, przeznaczył jednorazowo 2000 zł. na adaptację sali dla pracowni przyrodniczej i przez cały rok szkolny subwencjonował jej dział hodowlany.

Mimo trudności finansowych subwencjonował orkiestrę gimnazjalną, opłacając przez cały rok szkolny nauczyciela

i ponosząc koszta na naprawę instrumentów i zakupno koniecznych nut.

I inne organizacje cieszyły się opieką Zarządu. Kółko L. O. P. P. otrzymało subwencję na urządzenie wystawy i zakupno koniecznych przyrządów, a Kółko Krajoznawcze na wyjazd do Warszawy.

Szczególniejszą opieką cieszyło się harcerstwo, ponieważ członkowie Zarządu należeli również do Koła Przyjaciół drużyn harcerskich.

Wielką troską Zarządu było roztoczenie opieki nad niezamożną młodzieżą. Nie mogąc tego czynić bezpośrednio, przeznaczył Zarząd kwotę 2.500 zł. na akcję charytatywną, którą w równych ratach miesięcznych wręczał Ks. Prefektowi Dr. Rychlickiemu. Przeznaczył nadto kwotę 500 zł. na kolonję wakacyjną w Porębie Wielkiej, a 600 zł. dla harcerzy, pragnących wziąć udział w obozach.

Gorąco poparł też myśl, rzuconą przez Ks. Prefekta Dra J. Rychlickiego na Walnem Zebraniu, aby dążyć do stworzenia własnej Kolonji. Wyłoniono z pośród członków Zarządu osobną sekcję dla spraw kolonji, do której weszli Pp. Müllerowa, Mroczkowski i Bochenek. Sekcja ta kooptowała następnie Panie Weissową, Spettową, Woźniakową i Panów: Krzyżanowskiego, Nowickiego, Tyszownickiego i Swolkiena. Jakkolwiek w roku sprawozdawczym Zarząd nie mógł zbyt wydatnie poprzeć tej akcji finansowo — to jednak udzielał jej zawsze moralnego poparcia.

Było dotychczas zwyczajem, że Komitet Rodzicielski w miesiącach zimowych wszystkim bez wyjątku uczniom rozdawał zupełnie bezpłatnie herbatę. Ponieważ jednak kilkoletnia praktyka wykazała, że młodzież nie ocenia tego należycie, przeto w roku sprawozdawczym odstąpiono od tego zwyczaju. Bezpłatnie wydawano tylko herbatę młodzieży niezamożnej; zamożniejsi mogli ją nabywać po najniższych cenach w bufecie szkolnym, prowadzonym z całem poświęceniem i bezinteresownie przez Panie z Koła Przyjaciół Harcerzy.

Pragnąc zbliżyć się do młodzieży, Zarząd brał udział we wszystkich przez nią urządzanych uroczystościach i w niektórych jej posiedzeniach. Wydatny jego udział zaznaczył się w wieczorku listopadowym, urządzonym staraniem uczniów klasy VII i w wieczorze muzycznym, urządzonym przez obie klasy ósme.

W celu lepszego, wzajemnego poznania się rodziców, zorganizowano na wniosek Pana Prezesa wspólne klasowe posiedzenia rodzicielskie, na których omawiano sprawy związane ściśle z życiem pewnego zespołu klasowego. Brał w nich udział zawsze wychowawca klasowy, który potem ważniejsze sprawy poruszał na konferencjach klasowych, a nawet plenarnych.

Nie zapomniano też o rozpoczętej zeszłego roku akcji zbierania funduszów na budowę własnego gmachu. Wskutek jednak przeżywanego kryzysu nie wywierano żadnego nacisku, zwłaszcza, że równocześnie rozpoczęto zbiórkę pieniężną na założenie własnej kolonji.

Stan funduszów Komitetu Budowy przedstawiał się w dniu 16. czerwca 1932 r. w następujący sposób:

DOCHÓD

W roku szkolnym 1930/31 zebrano . . .	zł. 11499.10
W b. roku szkolnym po dzień 16. VI wpłynęło	zł. 1784.—
Razem	zł. 13283.10

ROZCHÓD

W r. szkolnym 1930/31 wydano i zakupiono dolary za łączną kwotę	zł. 9874.81
W ciągu b. r. zakupiono 317 dolarów za . .	zł. 2864.16
Razem	zł. 12738.97
Gotówka w Dyrekcji	zł. 544.13
Ogółem	zł. 13283.10

Wobec tego Komitet posiada na książeczce Oszczędności Kom. Kas. Oszcz. Pow. Krak. (w dolarach) 12017.92 zł., a w Kasie Dyrekcji 544.13 zł., co daje łączną kwotę 12562.05 zł.

Dla załatwiania spraw bieżących Zarząd zbierał się raz na miesiąc na posiedzenia, na których omawiano również dotychczasową działalność Komitetu i układano program na czas najbliższy. Posiedzeń takich odbyto w roku sprawozdawczym 10, a to 20. września, 15. października, 12. listopada, 11. grudnia, 21. stycznia, 18. lutego, 18. marca, 26. kwietnia, 20. maja i 24-go czerwca. We wszystkich posiedzeniach Zarządu z ramienia zakładu brali udział Pp. Dr. A. Kukliński, dyrektor, Ks. Dr. Józef Rychlicki, prefekt i Prof. Rudolf Niemiec, jako przedstawiciel Rady Pedagogicznej.

Na zakończenie roku szkolnego przygotował Zarząd żetony dla uczniów chlubnie uzdolnionych i wydał własnym kosztem niniejsze sprawozdanie.

Dołącza się do niego zestawienie kasowe za rok 1930/1931. Sprawozdanie finansowe za rok bieżący ukaże się w sprawozdaniu szkolnem za rok 1932/33.

Sprawozdanie kasowe Komitetu Rodzicielskiego Państw. Gimnazjum IV. im. H. Sienkiewicza w Krakowie za czas od 1. września 1930 do 31 sierpnia 1931.

Przychód.		Zł.	gr.
1. Saldo z poprzedniego okresu rachunkowego:			
gotówka	Zł. 389·17		
dol. 25.— (pożyczka dolarowa)	„ 131·33	520	50
2. Składki uczniów na cele Komitetu:			
z klasy I	Zł. 1.457·50		
„ II A	„ 1,046 25		
„ II B	„ 1.016 75		
„ III A	„ 1,217·—		
„ III B	„ 791·—		
„ IV A	„ 1,157·50		
„ IV B	„ 1,315·50		
„ V A	„ 898·—		
„ V B	„ 1,168·50		
„ VI A	„ 1,383·—		
„ VI B	„ 1,063·90		
„ VII A	„ 1,324·—		
„ VII B	„ 1,489·—		
„ VIII	„ 1,509·—		
zaległe z roku ubiegłego	„ 138·—	16,974	90
3. Zaległe składki		1,651	42
4. Odsetki od lokacji gotówki	Zł. 9·93		
za kupony od dolarówek	„ 11.50	21	43
5. Za koszulki gimnastyczne		147	—
6. Za sprawozdania szkolne, vide rozchód poz. 9 d		1,898	—
		21.213	25

Rozchód.		Zł.	gr.
1. Za naukę przedmiotów nadobowiązkowych	Zł. 180 50		
b) za odrestaurowanie tablicy do stenogr.	„ 40·—	220	50
2. Za naukę muzyki orkiestrowej	Zł. 1.800		
b) za naukę muzyki symfonicznej	„ 1.015·—		
c) klarnet, pult i pałkę do bębna	„ 467·50		
d) za naprawę instrumentów muzycznych	„ 193·39		
e) za utwory muzyczne, papier i przepis	„ 188·57	3.664	46
3. Gabinet fizyczny:			
Za probówki, rurki szklane i inne przybory	Zł. 179·45		
b) Pracownia biologiczna: na dotację	„ 600·—		
c) Sala gimnastyczna: za sprzątanie sali w Państw. Seminarjum	„ 165·	944	45
4. Za czasopisma, słowniki i encyklopedję dla czytelni uczniowskiej		1.709	55
5. Na subwencje i dotacje:			
a) na akcję charytatywną do rąk Ks. Prefekta Dra Rychlickiego zł. 1300.—			
b) Przez Zarząd Komit. Rodz. zł. 500.—	Zł. 1.800·—		
c) Na pomoc koleżeńską zł. 600 i 25 dolar.	„ 731·33		
d) Dla Sodalicji gimnazjalnej	„ 100.—		
e) Na pielgrzymkę do Częstochowy	„ 100·—		
f) Dla Kółka miłośników fotografji za aparat powiększający i przybory	„ 208·55		
g) Dla Sekcji modelarskiej: na koszty wyjazdu delegacji do Warszawy zł. 100.— za śmigła, bambusy etc. zł. 60. 10.	„ 160·10		
h) dla wycieczki narciarskiej	„ 50·—		
i) na koszty organizacji ping-pong	„ 25·—		
j) dla drużyn harcerskich i obozów letnich	„ 1.230·—		
k) dla Zrzeszenia Koła krajoznawczego	„ 7·—		
l) dla przysposobienia wojsk. na naboje	„ 11·—		
ł) dla Kolonji wakac. w Porębie Wielkiej	„ 500·—		
m) na gwóźdź do sztandaru Gimnazjum im. Emilji Platerowej	„ 20·—	4.942	98
6. Herbaciarnia:			
a) za garnuszki, sagany, napr. herbaciarni i obsługę	Zł. 801·41		
b) za 948 kg cukru	„ 1.510·85		
c) za 9.36 kg. herbaty	„ 286·50	2.598	76
7. Uroczystości szkolne: za wydatki na wieniec laurowy na tablicę pamiątkową poległych, na poranki szkolne oraz z okazji imienin Marszałka i święta narodowego 3-go Maja		385	59
8. Na subwencję na budowę Gimnazjum IV-go	Zł. 1.000·—		
b) na łódź podwodną w odp. Trevinarusowi	„ 100·—	1.100	—
9. Wydatki Komitetu:			
a) za bloczki kasowe, przybory i wynagrodzenie siły kancelaryjnej	Zł. 250·—		
b) za zaproszenia na wykłady dyskusyjne	„ 24·50		
c) za odznaki dla uczniów	„ 240·—		
d) za druk sprawozdania szkolnego i klisze vide przychód, pozycja 6.	„ 2 372·10	2.886	60
10. Saldo na rok następny (ulokowane na książecz. wkładk.)		2.760	—
		21.213	25

Kraków, dnia 31 sierpnia 1931 r.

Zgodność stwierdzono:

Komisja rewizyjna:

Dr Bronisław Kuśnierz m. p. *Florjan Mikulski* m. p.

Za Komitet Rodzicielski:

Przewodniczący: *Br. Bochenek* m. p.

Skarbnik: *Józef Wilga* m. p.

VII. STATYSTYKA UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM: 1931/32.

KLASA	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VII b	VIIIa	VIIIb	Razem
1. Z końcem r. 1930/31 istniały oddziały:	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	14
2. Przy promowaniu kl. liczyły uczniów:	50	—	43	38	49	39	44	47	39	47	51	54	47	47	48	—	613
3. Z tego promowano: . . .	50	—	41	34	46	37	41	41	37	39	43	49	41	44	48	—	591
4. Z tego pozostało na rok II:	—	—	2	4	3	2	3	6	2	8	8	5	6	3	—	—	52
5. Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
W r. 1931/32 klasy liczą oddziałów:	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14
Klasy liczą uczniów:	53	—	52	—	46	38	48	46	47	50	45	50	48	50	41	45	659
W tem promowanych: . . .	—	—	47	—	39	33	43	37	42	39	35	39	41	47	41	44	527
W tem drugorocznych: . . .	—	—	3	—	3	1	3	6	—	8	7	3	4	1	—	—	39
Ze szkół powszechnych: . .	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
„ „ średnich:	—	—	1	—	4	4	2	3	5	3	1	8	3	2	1	1	37
Z przygotowania domowego: .	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5
Klasy liczą rzymsko - katolików:	50	—	51	—	42	34	46	44	47	43	44	46	45	45	40	39	616
„ „ grecko-katolików: .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ ewang. augsb.: . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2
„ „ prawosławnych: . :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ wyzn. mojżeszowego.	3	—	1	—	4	4	2	2	—	7	1	4	2	5	1	5	41
Razem . . .	53	—	52	—	46	38	48	46	47	50	45	50	48	50	41	45	659

KLASA	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	Razem
Urodzonych w r. 1922 kl. liczyły	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ w r. 1921 „ „	43	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
„ w r. 1920 „ „	7	—	34	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
„ w r. 1919 „ „	2	—	13	—	28	23	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	67
„ w r. 1918 „ „	—	—	—	—	12	8	22	17	1	1	—	—	—	—	—	—	61
„ w r. 1917 „ „	—	—	1	—	4	5	21	13	25	15	3	2	—	—	—	—	89
„ w r. 1916 „ „	—	—	—	—	—	2	5	9	18	21	18	12	—	1	—	—	86
„ w r. 1915 „ „	—	—	—	—	—	—	—	5	3	9	12	17	22	12	1	—	81
„ w r. 1914 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	15	15	25	17	15	97
„ w r. 1913 „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3	1	4	7	16	20	54
„ w r. 1912 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	3	5	8	25
„ w r. 1911 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	4
„ w r. 1910 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	4
„ w r. 1909 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ w r. 1908 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ w r. 1907 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . . .	53	—	52	—	46	38	48	46	47	50	45	50	48	50	41	45	659
Klasy liczą zamieszk. u rodziców	51	—	46	—	42	37	42	40	42	44	40	46	46	49	41	43	609
„ „ na stancjach . .	2	—	6	—	4	1	4	3	3	5	4	2	1	—	—	2	37
„ „ w intern. lub bursie	—	—	—	—	—	—	2	3	2	1	1	2	1	1	—	—	13
Razem . .	53	—	52	—	46	38	48	46	47	50	45	50	48	50	41	45	659
Dojeżdżają koleją	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dzieci: obywateli ziemskich. .	1	—	1	—	2	—	3	—	3	—	2	2	2	5	4	1	26
Włościan i rolników drobnych .	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	3	—	1	9
Do przeniesienia . .	1	—	1	—	2	—	4	4	3	—	2	2	2	8	4	2	35

KLASA	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	Razem
Z przeniesienia . .	1	—	1	—	2	—	4	4	3	—	2	2	2	8	4	2	35
Urzędników i oficjalistów rolnych	—	—	2	—	1	3	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	12
Robotników rolnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysłowców	4	—	5	—	2	—	1	2	3	1	5	3	—	1	—	7	34
Rzemieślników	3	—	—	—	1	3	—	—	—	6	1	—	1	4	—	—	19
Urzędników fabrycz. i przemysł.	2	—	1	—	1	1	—	1	—	—	1	—	1	1	3	2	14
Robotników fabrycz. i przemysł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Kupców i przedsiębiorców handl.	4	—	2	—	4	3	2	2	4	5	1	3	—	2	1	3	36
Urzędników handl. i bankowych	2	—	2	—	—	—	2	7	1	2	1	2	—	1	—	1	21
„ kolei poczt. i telegr.	6	—	—	—	4	7	10	6	8	13	1	9	5	6	3	10	8[illegible]
Służby i rob. kolei poczt. i telegr.	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2	—	—	1	2	2	2	13
Wojskowych stopni oficerskich .	7	—	11	—	6	2	3	1	2	3	7	5	1	2	5	—	55
„ „ niższych .	—	—	1	—	—	4	—	4	—	—	—	1	1	—	—	—	11
Zawody wolne	5	—	6	—	12	4	5	2	8	4	7	9	8	5	1	8	84
Profesorów i nauczycieli . .	2	—	7	—	2	1	6	—	3	4	8	2	4	1	8	—	48
Urzędników państwowych . .	7	—	6	—	4	4	6	7	9	5	4	6	11	6	4	4	83
„ komunalnych . .	4	—	3	—	3	3	4	5	4	1	6	7	5	7	5	3	60
Służby z urzędów państw. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ komunalnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Właścicieli nieruch. miejsk. i kap.	1	—	3	—	—	—	—	2	—	1	—	—	2	2	—	2	13
Wyrobników	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Dzierżawców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Innych zawodów	4	—	2	—	4	1	3	2	—	—	—	—	4	2	4	1	27
Zupełne sieroty	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4
Razem . . .	53	—	52	—	46	38	48	46	47	50	45	50	48	50	41	45	659

VIII. STATYSTYKA EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI

odbytych w roku sprawozdawczym.

W myśl rozporządzenia Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 25. maja 1932 r. L. II — 4468/32 odbył się egzamin dojszałości w tutejszym zakładzie przed Komisją powołaną rozporządzeniem Kuratorjum z dnia 29. marca 1932 L. II — 3135/32 w której skład wchodzili następujący członkowie Grona nauczycielskiego: Dr Antoni Kukliński, dyrektor, jako przewodniczący; Ks. Dr Józef Rychlicki, jako egzaminator z religji rzymsko-kat. dla obu oddziałów, Prof. Kazimierz Krobicki i Dr Stefan Kropaczek, jako egzaminatorzy z języka polskiego; Prof. Rudolf Niemiec i Prof. Jakób Plezia, jako egzaminatorzy z języka łacińskiego; Prof. Sabina Jasieńska, jako egzaminator z języka francuskiego, a Prof. Stefan Michoński z języka niemieckiego; Prof. Mieczysław Kupczyński, jako egzaminator z historji; Prof. Józef Jodłowski, Prof. Dr Mirosław Gibas, jako egzaminatorzy z matematyki, a Prof. Kazimierz Fijoł z fizyki.

Do egzaminu dojrzałości dopuszczono ogółem 93 kandydatów.

Egzamin piśmienny odbył się w dniach 9, 10, 11, 12 i 13-go maja.

Do egzaminu piśmiennego z języka polskiego zgłosiło się 29 kandydatów. Podyktowano im następujące tematy do wyboru:

a) Wskazania pisarzy XVI. w. a dzień dzisiejszy.

b) Tatry, jako uzdrowisko, teren sportu i motyw twórczy w literaturze.

c) Legjoniści polscy z okresu wielkiej wojny światowej symbolem szczytnych haseł romantycznych w czynie.

Temat pierwszy wybrało 14 abiturjentów, temat drugi 14, a temat trzeci jeden.

Wypracowanie z historji pisało 64 abiturjentów. Z podyktowanych im tematów:

a) Czego nas uczą dzieje dawnej Polski, o ile chodzi o sprawę wychowania obywatela.

b) Udział Polaków w walce o niepodległość narodów.

c) Które ze wskazań i dążeń politycznych i cywilizacyjnych czasów jagiellońskich są aktualne dla Polski dzisiejszej?

Temat pierwszy wybrało 3 kandydatów, temat drugi — 52, temat trzeci — 9.

Do piśmiennego egzaminu z języka łacińskiego zgłosiło się 64 abiturjentów. Na wypracowanie otrzymali do przetłómaczenia na język polski wyjątek z dzieła Liviusa „Ab urbe condita XXII r. 55, zatytułowany „W Rzymie po klęsce pod Kannami“

i wyjątek z Cicerona „Tusculanarum disputationum L. V. r. 3., §§ 7, 8, zatytułowany „Pitagoras — pierwszy filozof“.

Wypracowanie z języka francuskiego pisało 10 kandydatów. Z podyktowanych tematów:

a) Ecrivez votre biographie et dites ce que vous comptez faire, vos études finies.

b) L'héroisme de la volonté chez les héros cornéliens.

c) Ma ville natale.

Czterech uczniów wybrało temat 1, dwóch temat 2, a temat trzeci uczniów 4.

Do piśmiennego egzaminu z języka niemieckiego zasiadło 19 uczniów. Podyktowano im następujące tematy:

a) Die Errungenschaften der Technik im Dienste des Menschen.

b) Die Sehenswürdigkteiten einer mir bekannten Gegend.

c) Was verdankt der Bürger dem Staate?

Temat pierwszy pisało uczniów 4, temat drugi 8, temat trzeci — 7.

Z matematyki pisało wypracowanie piśmienne 72 kandydatów. Mieli rozwiązać dwa zagadnienia:

a) Podróżny przebył 72 km. koleją, a 16 km. rowerem w 4 godziny. Z powrotem przebył tę samą drogę w 3½ godz., bo rowerem jechał wprawdzie z prędkością o 2 km/godz. mniejszą, ale pociąg (tym razem pośpieszny), jechał z prędkością większą o 18 km/godz.

Z jaką prędkością podróżny jechał rowerem, a z jaką poruszał się pociąg?

b) Stojąc w odległości 130 m. od wieży, zmierzono kąt wzniesienia jej wierzchołka. Drugi pomiar w odległości 30 m. od wieży dał kąt wzniesienia dwa razy większy. Notatka, zawierająca dokładne wartości kątów, zaginęła. Obliczyć mimo to wartość kątów i wysokość wieży.

21 abiturjentów wybrało wypracowanie piśmienne z fizyki. Opracowali następujące zagadnienia:

a) Ile zwojów drutu należy nawinąć na kole o promieniu $R = 10$ cm busoli stycznych, ustawionem w płaszczyźnie południka magnetycznego, aby prąd o natężeniu $i = 0.1$ amp. odchylił igłę o kąt $A = 45^\circ$? $H = 0.2$ gans.

b) Zasady fotografji. (Opisać budowę aparatu fotograficznego, zjawiska optyczne w aparacie i procesy chemiczne, zachodzące na kliszy).

Na podstawie wyniku wypracowań piśmiennych dopuszczono do ustnego egzaminu dojrzałości, który odbył się w dniach od 30 maja do 8 czerwca włącznie, 87 abiturjentów.

Następujący uczniowie otrzymali świadectwo dojrzałości:

Klasa VIII a.

1. Bednarczyk Antoni
2. Bednarczyk Wacław
3. Biernat Adam
4. Chmiel Miłosz
5. Ekier Jan
6. Fabris Arrigo
7. Gadomski Jerzy
8. Galas Marjan
9. Głębowicz Władysław
10. Głogoczowski Jacek
11. Gostkorzewicz Samuel
12. Jaworski Tadeusz
13. Just Jerzy
14. Kirchmayer Stanisław
15. Kisielewski Wilhelm
16. Klimała Jerzy
17. Krzyworzeka Jan
18. Machalski Renat
19. Majer Teodor
20. Małecki Andrzej
21. Menschik Zygmunt
22. Merenda Adam
23. Nowakowski Józef
24. Pachoński Zbigniew
25. Piller Adam
26. Potocki Jerzy
27. Prażmowski Zbigniew
28. Radwański Andrzej
29. Rejman Stefan
30. Rudolf Żdzisław
31. Śliwiński Adam
32. Targowski Włodzimierz
33. Trzeciak Stanisław
34. Uruski Aleksander
35. Rostek Wacław (pryw.)

Reprobowano 3 abiturjentów.

Klasa VIII b.

1. Beckmann Jerzy
2. Bielański Jan
3. Bieliński Zygmunt
4. Chan Kazimierz
5. Chudzikiewicz Mieczysław
6. Dym Józef
7. Frankiewicz Antoni
8. Frischer Edward
9. Hartman Willibald
10. Hein Eugenjusz
11. Henoch Władysław
12. Hubicki Włodzimierz
13. Klimeczek Karol
14. Klimek Ryszard
15. Klug Zbigniew
16. Kot Stanisław
17. Kotsch Kazimierz
18. Lempart Czesław
19. Maryan Tadeusz
20. Ochalski Jan
21. Olszewski Żdzisław
22. Pietrzykowski Janusz
23. Porębski Janusz
24. Pretzel Wilhelm
25. Romański Zbigniew
26. Ruszkiewicz Jerzy
27. Sala Stanisław
28. Sarnowicz Józef
29. Schneid Władysław
30. Skowron Zygmunt
31. Skrzyński Ludwik
32. Wilga Witold
33. Wróblewski Zbigniew
34. Zięba Tadeusz
35. Augustyn Wiktor (pryw.)
36. Kożuszek Antoni (pryw.)
37. Kulas Stanisław (pryw.)
38. Pittner Stanisław (pryw.)
39. Pośpiech Romuald (pryw.)
40. Studziński Franciszek (pryw.)
41. Szałankiewicz Stanisł. (pryw.)
42. Szyper Piotr (pryw.)
43. Twardy Władysław (pryw.)
44. Wolski Jan (pryw.)
45. Żuławski Mieczysław (pryw.)

Reprobowano 4 abiturjentów.

B) W terminie wrześniowym 1931 r. odbył się uzupełniający egzamin dojrzałości na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Krakowskiego przed Komisją ustanowioną rozp. Kuratorjum z 22 lutego 1926 r. L. II. 1074/26.

Świadectwo uzupełniającego egzaminu dojrzałości otrzymali:

1. Bieniarz Adam
2. Gustkowicz Jan

C) Taki sam egzamin odbył się w terminie lutowym i kwietniowym 1932 r.

a) W pierwszym terminie otrzymali świadectwo:

1. Berkelhamer Rudolf
2. Gelibter Eljasz
3. Gelles Karol
4. Kipman Kazimierz
5. Kaufman Schlome
6. Kowal Jerzy
7. Königsberg Chaim
8. Krasicki Michał
9. Lustig Anzelm
10. Mleczko Stefan
11. Morks Azriel
12. Myrlak Bolesław
13. Nagórski Zygmunt
14. Regenbogen Albert
15. Reif Chaim
16. Reinfuss Roman
17. Reissówna Alicja
18. Rybowski Henryk
19. Saper Jakób
20. Schlenger Pejsach
21. Szmukler Mojżesz
22. Silberstein Hirsz
23. Siwkówna Anna
24. Smagowicz Stanisław
25. Świętek Karol
26. Wójtowicz Tadeusz
27. Zimmermann Franciszek

Reprobowano 7 kandydatów.

b) W terminie drugim otrzymali świadectwo:

1. Antoszewski Żdzisław
2. Breit Szymon
3. Haraschin Juljan
4. Schiffer Hirsch

IX. A. STATYSTYCZNE ZESTAWIENIE WYNIKU KLASYFIKACJI z końcem roku szkolnego 1931/32.

KLASA	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	Razem
Na początku r. 1931/32 przyjęto .	52	52	46	38	48	45	47	49	45	50	48	50	41	45	656
W ciągu roku przybyło	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4
„ „ ubyło	2	1	2	—	—	4	3	2	2	—	1	2	—	1	20
Z końcem roku klasy liczyły . .	51	51	45	38	48	42	44	48	43	50	47	48	41	44	640
Z tego otrzymało:															
Wynik ogólny bardzo dobry . .	7	7	8	4	3	3	7	5	4	4	10	—	5	6	73
„ „ dobry	21	26	15	19	12	5	11	5	13	8	7	8	19	22	191
„ „ dostateczny . . .	22	18	18	11	22	24	21	28	25	35	25	27	13	14	303
„ „ niedostateczny . .	1	—	4	2	11	9	1	10	1	3	—	7	4	2	55
do egzaminu uzupeł. przeznaczono	—	—	—	2	—	1	4	—	—	—	5	6	—	—	18
Ogółem	51	51	45	38	48	42	44	48	43	50	47	48	41	44	640

IX. B. IMIENNY WYKAZ UCZNIÓW

zapisanych w r. szk. 1931/32.

Klasa I.

Alber Tadeusz
Auriga Ludwik
Beckman Tadeusz (dypl.)
Bednarczyk Kazimierz
Bernacki Wiktor
Biermański Stanisław
Bisztyga Adam (dypl.)
Boczarski Stanisław
Borkowski Włodzimierz
Chmurski Marjan
Ciechanowski Zbigniew
Czajewicz Tadeusz
Drzewicki Witold (nieuzd.)
Eckhardt Zdzisław
Gibiński Stanisław
Hell Wiesław
Hochstim Zbigniew
Jahoda Karol
Jałbrzykowski Andrzej
Jumiński Jerzy
Karwowski Tadeusz (wyst. 1. II. 1932 r.)
Krzyżanowski Ignacy (dypl.)
Litwin Jerzy
Lück Tadeusz
Łoziński Andrzej
Marszalski Władysław
Matusiak Leszek
Meyerhold Jan (dypl.)
Mondi Jerzy
Müller Zbigniew
Munk Andrzej
Oporski Jan
Ostrowski Witold
Pajor Zbigniew
Peryj Jerzy
Pilch Jan
Piotrowski Jerzy
Plutecki Adam
Płażek Stefan
Pochwalski Feliks
Rembiesa Stanisław
Skorupski Stanisław
Steczkowski Władysław (wyst. 10. XII. 1931 r.)
Stolarczyk Henryk
Syrzistie Tadeusz
Szamota Andrzej
Trembecki Adam (dypl.)
Truszkowski Wojciech (dypl.)
Trzop Aureljusz
Walas Józef
Walendzik Władysław
Warmuz Zdzisław
Wszołek Władysław

Klasa II.

Bier Antoni
Geldwerth Ludwik
Głębowicz Bolesław
Golarz Zdzisław (dypl.)
Hartman Władysław
Kacerz Tadeusz
Koch Lesław (dypl.)
Kosiek Zdzisław
Kril Henryk
Krokay Jerzy
Kuśnierz Adam
Kwiatkowski Tadeusz
Lipiński Wacław
Łoziński Jan
Mazanek Ryszard
Mudyna Edward
Nabożny Kazimierz
Nuckowski Jerzy (dypl.)
Osuchowski Antoni
Oszacki Juljusz
Pappius Stanisław
Pedenkowski Zbigniew
Piotrowski Maciej
Prażmowski-Belina Lech

Privšek Stefan
Przedrzymirski Stanisław
Ptak Tadeusz
Radzięda Franciszek
Reaubourg Józef (dypl.)
Siwadłowski Witold
Skawiński Tadeusz
Skąpski Jerzy
Skrochowski Franciszek
Spett Aleksander
Stawowczyk Leon
Stolarski Mieczysław
Stroka Franciszek
Suchoń Andrzej (dypl.)
Sukiennik Ignacy
Syrzistie Bogdan
Wachtel Mieczysław
Wawrzykowski Maciej
Weiss Jan
Wojakowski Zbigniew (wyst. 20. X. 1931 r.)
Wojtyga Mirosław
Wójcicki Jerzy
Wróbel Jerzy
Wywiałkowski Jerzy
Zaleski Jerzy
Zaręba Mieczysław
Zarzycki Adam
Żątowski Stanisław

Klasa III a.

Bauer Ryszard
Baumgardt Ernest
Bielański Jacek
Bieliński Stanisław
Bilek Tadeusz
Blicharski Juljusz (dypl.)
Chan Mieczysław
Chowaniec Adam
Czachowski Adam
Dunikowski Andrzej (dypl.)
Gawrzyński Zbigniew
Godzicki Tadeusz
Gottesman Artur
Horbacki Lech
Jentys Andrzej (dypl.)
Komorowski Jerzy
Konarski Szymon
Kopczyński Józef (nieuzdol.)
Krokay Adam (nieuzdol.)
Kulikowski Narcyz (nieuzdol.)
Laskowski Włodzimierz
Machlowski Jerzy (nieuzdol.)
Macudziński Jan
Malinowski Ignacy
Medvey Alfred
Mond Stanisław
Mroczkowski Kazimierz (wyst. 1. II. 1932 r.)
Müller Witold (dypl.)
Nieniewski Andrzej
Osadziński Andrzej
Pietras Antoni
Piotrowski Zbigniew
Popper Ernest
Ratz Leon
Rozwadowski Jan
Salak Jan
Sarna Romuald
Senkowski Tadeusz
Stawowski Eugenjusz (dypl.)
Suchodolski Jan
Swolkień Andrzej
Szuldenfrej Jerzy
Tereczyński Łukasz (dypl.)
Tochowicz Zbigniew
Truszkowski Andrzej (dypl.)
Warczewski Tadeusz

Klasa III b.

Busz Mieczysław
Cichon Jan
Ciołkowski Roman
Domagała Marjan
Eichner Zygfryd
Exner Stefan (dypl.)

Frańczuk Stanisław
Fraenkel Stanisław
Gołębiowski Rudolf
Hausmann Otto
Josse Tadeusz
Kielman Edward
Klimczyk Wiktor (nieuzd.)
Kowalówka Stanisław
Kumorkiewicz Kazimierz
Maak Marjan
Machnica Zbigniew
Milowski Józef
Misiów Edward
Oplustil Jerzy (dypl.)
Pajączkowski Marjan
Pańków Tadeusz (dypl.)
Penzer Wiktor
Pstraś Ignacy (dypl.)
Rink Hieronim
Rydel Stefan
Simon Adam
Skulski Stanisław
Socha Jan
Trojnar Stanisław
Widerski Zbigniew
Wilk Stefan
Wilkoszewski Zbigniew
Winiarski Marjan
Winzer Franciszek
Wnętrzak Władysław
Zamojski Marjan (nieuzd.)
Zwierzyński Mieczysław

Klasa IV a.

Brandman Egon (nieuzd.)
Brzeczka Adam
Bulewski Stanisław
Choma Jan
Cichoń Tadeusz
Cieplik Zbigniew
Cieszanowski Jerzy (nieuzd.)
Dura Leszek
Flebbe Norbert (nieuzd.)
Gibiński Józef
Grydil Zbigniew (nieuzd.)
Heller Zbigniew
Jaśkiewicz Fryderyk (nieuzd.)
Kalicki Kazimierz
Kisielnicki Jerzy
Kleszczyński Karol
Klimowski Józef
Kołaczkowski Ryszard
Krzeczowski Adam (nieuzd.)
Kukliński Czesław (dypl.)
Lijowski Ludwik
Link Tadeusz (nieuzd.)
Medvey Ernest
Niedźwiecki Jan (nieuzd.)
Nowicki Zbigniew
Pajor Kazimierz
Perzesty Zdzisław
Porembski Jerzy (nieuzd.)
Privšek Edward
Reaubourg Marjan
Riegl Jerzy (dypl.)
Romiszowski Stanisław
Rosiewicz Kazimierz
Rożański Władysław (dypl.)
Rucki Władysław (nieuzd.)
Rutkowski Włodzimierz
Rzegociński Bolesław
Scherman Ludwik
Setmajer Jerzy
Smalawski Zbigniew
Staszkiewicz Adam
Steciak Stanisław
Śliwiński Adam
Śmitkowski Bogdan (nieuzd.)
Uryga Jerzy
Wesołowski Józef
Wróblewski Lech
Zembaczyński Bolesław

Klasa IV b.

Beigert Stanisław
Bodnarowski Mieczysław
Burzyński Bogusław
Cagaszek Alojzy (nieuzd.)
Cholewicz Zdzisław
Czuszkiewicz Czesław

Firlit Emil
Frischer Jan
Gałek Juljan (wyst. 15. V. 1932 r.)
Gawrak Marjan
Glückstein Stefan (dypl.)
Górski Tadeusz (nieuzd.)
Grabowski Włodzimierz
Grodnicki Adam (nieuzd.)
Grzesiak Karol (nieuzd.)
Hałuszczak Albin
Kacza Józef (dypl.)
Kaliński Mieczysław
Kalista Stanisław
Kastory Zbigniew
Kielman Józef
Kluczyński Zbigniew
Kotsch Alfred
Kotusiński Czesław (nieuzd.)
Kowalówka Mieczysław
Kuśnierz Alfred (wyst. 26. IV. 1932 r.)
Loegler Wiesław (nieuzd.)
Machowicz Mieczysław
Norek Ludomir
Nowakowski Jan
Olejnik Stanisław (nieuzd.)
Paklikowski Andrzej
Ptak Stefan
Radwanowski Stanisł. (nieuzd.)
Różycki Jerzy
Skrzyński Adam
Stanoch Jan (egz. uzup.)
Susułowski Jan
Szczepański Witold (wyst. 1. V. 1932 r.)
Szewczyk Władysław (nieuzd.)
Śliwiński Jan
Ślizowski Zbigniew (wyst. 15. V. 1932 r.)
Tomasik Karol (dypl.)
Ungar Jan
Waszkiewicz Józef
Zawadzki Jerzy

Klasa V a.

Bachman Tadeusz
Bieżeński Wiktor
Bogatyński Adam
Chmiel Stawosz Stanisław
Cyrankiewicz Jerzy (egz. uzup.)
Ćmikiewicz Jan (dypl.)
Furowicz Kazimierz
Glatman Stanisław
Głębocki Tadeusz
Habiniak Zbigniew
Halski Zbigniew (dypl.)
Kłosiński Jerzy (nieuzd.)
Koczanowicz Aleksander
Kolkiewicz Stanisław
Konopka Jan (wyst. 23. IV. 1932 r.)
Konopka Piotr
Korta Adam (dypl.)
Kostołowski Antoni
Krawczyk Jerzy (wyst. 18. I. 1932 r.)
Łagowski Bogusław
Machnicki Stanisław
Niżański Jerzy
Oziębło Wojciech
Palmrich Adam (dypl.)
Pawlik Bolesław (wyst. 23. IV. 1932 r.)
Porębski Jan
Prażmowski-Belina Janusz (dypl.)
Pustelnik Kazimierz
Riesser Mieczysław
Romański Stefan (dypl.)
Sadowski Józef (dypl.)
Sarna Edward
Skórczewski Stanisław
Słowakiewicz Tadeusz Andrzej
Stolfa Lesław
Szlank Adam Jerzy
Święcicki Stanisław
Targowski Andrzej Marjan
Toczyski Zygmunt
Warczewski Witold
Warzeszkiewicz Jan (egz. uzup.)

Weiner Ludwik
Węgrzyn Tadeusz (egz. uzup.)
Wittek Zdzisław
Zaus Tadeusz
Zimnal Kazimierz
Zubrzycki Piotr

Klasa V b.

Batko Wiesław
Bielecki Tadeusz
Bujak Tadeusz
Czopek Marjan
Czyżek Jerzy
Dutka Zygmunt
Dym Ozjasz
Fajto Stanisław (nieuzd.)
Feix Kurt
Filek Andrzej
Fischer Tadeusz
Frischer Artur (nieuzd.)
Gnojek Adam (wyst. 4. X. 1932 r.)
Haber Tadeusz (dypl.)
Hojtasz Marceli
Janas Kazimierz (dypl.)
Jasiński Mieczysław (nieuzd.)
Kałamarz Mieczysław
Kłapa Mieczysław
Kłosiński Tadeusz (dypl.)
Lempart Alojzy
Michalik Andrzej
Moor Leszek
Nanowski Władysław
Nodzeński Zdzisław
Ochalski Stanisław
Orliński Jerzy
Pańszczyk Mieczysław (nieuzd.)
Pągowski Zbigniew
Pondel Tadeusz (nieuzd.)
Rybarski Kazimierz (nieuzd.)
Rzebik Tadeusz (dypl.)
Sidor Eugenjusz
Silberbach Wilhelm
Skoczowski Stanisław
Skowron Henryk (nieuzd.)
Soltan Stanisław
Stefanko Tadeusz (nieuzd.)
Steinberg Jerzy (dypl.)
Ster Eugenjusz
Ster Włodzimierz (nieuzd.)
Strnad Stanisław
Śmiechowski Bohdan (wyst. 11. V. 1932 r.)
Toroń Franciszek (nieuzd.)
Twardy Stanisław
Wagner Juljusz
Walenta Zygmunt
Własnowolski Bolesław
Wijasiński Jerzy
Wróblewski Stefan

Klasa VI a.

Adamski Eugenjusz
Ahrends Czesław
Bylicki Andrzej
Dura Karol
Figiel Jerzy
Gawrzyński Kazimierz
Gołębiowski Stanisław
Güntner Tadeusz
Heinrich Tadeusz
Jankowski Jan
Jarosiński Paweł
Jarosz Janusz (wyst. 25. I. 1932 r.)
Jordan Adam
Juras Jerzy
Kiersztyn Antoni
Koczur Rudolf
Korzeniowski Zygmunt
Kostecki Zdzisław
Lelek Stanisław
Madejski Marjan
Marczewski Jan (egz. uzup.)
Michałowski Zbigniew
Michoński Stefan
Modelski Stanisław
Moskała Tadeusz

Nędza-Nędzoski Władysław (wyst. 3. X. 1931 r.)
Nowicki Jerzy
Ordyński Ryszard
Ożga Roman
Pagaczewski Stanisław
Pankiewicz Zbigniew
Petecki Lesław
Pliszewski Adam
Riazancew Wincenty
Roliński Stanisław
Schwarz Roman
Siess Fryderyk
Silberzweig Karol
Starachowicz Zygmunt
Strzetelski Zygmunt
Sularz Marjan
Szydłowski Roman
Wilczek Andrzej
Wróblewski Wincenty (dypl.)
Żelechowski Jerzy (nieuzd.)

Klasa VI b.

Albiński Tadeusz
Allerhand Jan
Babulski Bogusław
Bartel Romuald
Benko Marjan
Berger Stanisław
Bernal Zbigniew
Bielczyk Jerzy
Biernacki Kwiryn
Broder Artur
Czapliński Alojzy
Dembiński Adam
Dzidek Zdzisław
Dziurkowski Eugenjusz
Fara Rudolf
Gajewski Jan
Gierczyński Zbigniew
Goldblatt Karol (dypl.)
Gondorek Kazimierz
Grabowski Roman
Hajdukiewicz Władysław
Hein Witold
Hojło Karol
Jordan Zygmunt
Kraj Juljan (nieuzdol.)
Krawczyk Adolf
Krokay Walery
Nowak Adam
Ogorzały Tadeusz
Panek Juljusz
Papiński Władysław
Pietrzyk Adam
Piotrowski Andrzej
Ptak Mieczysław
Rachwał Janusz
Rachwał Stanisław
Romański Tadeusz
Rothirsch Jerzy (dypl.)
Rusek Tadeusz
Rzepka Stanisław
Seifert Zygmunt
Stefański Tadeusz (nieuzd.)
Stuhr Tadeusz (dypl.)
Szetela Kazimierz
Tor Zygmunt
Warski Juljusz
Zawistowski Karol
Ziemba Adam
Ziembicki Zygmunt
Zvellner Stefan (nieuzd.)

Klasa VII a.

Altendorf Tadeusz
Babula Feliks
Babulski Roman
Bednarczyk Roman
Beres Krzysztof (dypl.)
Biedroński Mieczysław
Bniński Roman
Bogatyński Antoni
Brózda Stanisław
Deutscher Maks
Gibiński Kornel (dypl.)
Goos Adam

Grabowski Zygmunt
Haydukiewicz Lech (dypl.)
Hyła Jerzy
Jassem Henryk (dypl.)
Kłusek Jan (egz. uzup.)
Koczur Juljan (egz. uzup.)
Kowalski Władysław (egz. uzup.)
Krzyształowicz Władysław
Lipczyński Józef
Litawski Józef
Łuczko Andrzej
Łukowicz Jerzy
Malinowski Stanisław (wyst. 15. I. 1932 r.)
Mazurkiewicz Lucjan
Miarczyński Tadeusz
Moeser Bogusław
Mroczkowski Przemysław (dypl.)
Oszacki Jan
Passakas Lesław
Pytel Marjan (dypl.)
Schweiger Stefan (dypl.)
Schwelling Lesław
Sikorski Tadeusz
Skrochowski Jan (dypl.)
Skulski Leszek
Smoleński Stanisław (dypl.)
Sołtykiewicz Tadeusz
Swolkień Jerzy (egz. uzup.)
Syrzistie Zbigniew
Szczepański Wiesław (egz. uzup.)
Szulc Zdzisław
Śliwiński Kazimierz
Święcicki Antoni (dypl.)
Winzer Józef
Wittek Jerzy
Ziemba Jan

Klasa VII b.

Barzycki Konstanty
Bielański Gustaw
Bielczyk Zdzisław
Buzek Jerzy
Daniek Jan
Dużyk Włodzimierz (egz. uzup.)
Dyński Zbigniew
Filek Stefan (egz. uzup.)
Grado Mirosław
Grubenthal Roman (nieuzd.)
Gruszka Władysław
Herzog Józef (nieuzd.)
Holzer Józef (nieuzd.)
Jamka Mieczysław
Jedynak Józef (egz. uzup.)
Karaś Władysław (nieuzd.)
Karbowski Władysław
Kielman Maciej
Kielman Władysław
Klimczak Aleksander
Kunzek Marjan
Magiera Franciszek (nieuzd.)
Marczak Mieczysław
Matjasik Zdzisław
Merklinger Bolesław (wyst. 29. IV. 1932 r.)
Mikulski Józef
Miś Marjan
Mleczko Tadeusz
Nyczek Mieczysław
Olszewski Włodzimierz
Oświęcimski Kazimierz
Röhrenschef Tadeusz (egz. uzup.)
Rydel Kazimierz
Schudmak Stefan
Seffer Jerzy
Sieprawski Tomasz (wyst. 25. IV. 1932 r.)
Słowik Henryk
Sokulski Roman
Stachurski Tadeusz
Syska Zbigniew
Szpor Zygmunt (nieuzd.)
Toliński Marjan
Tropp Artur (nieuzd.)
Turek Kazimierz (egz. uzup.)
Uznański Mieczysław (egz. uzup.)
Wander Edward
Werndl Zbigniew
Wilamowski Zbigniew
Zacharjasz Mieczysław
Zachorowski Stanisław

Klasa VIII a.

Bednarczyk Antoni
Bednarczyk Wacław
Biernat Adam
Borkowski Jerzy (nieuzd.)
Chmiel Miłosz
Czajka Bronisław
Ekier Jan
Fabris Arrigo
Gadomski Jerzy
Galas Marjan
Głębowicz Władysław
Głogoczowski Jan Jacek
Gostkorzewicz Samuel
Jaworski Tadeusz
Just Jerzy
Kirchmayer Stanisław
Kisielewski Wilhelm
Klimata Jerzy
Krzyworzeka Jan
Machalski Renat
Majer Teodor
Małecki Andrzej
Mazur Robert (nieuzd.)
Menschik Zygmunt
Merenda Adam
Nowakowski Józef
Pachoński Zbigniew
Piller Adam
Potocki Jerzy
Prażmowski-Belina Zbigniew
Radwański Andrzej
Rejman Stefan
Rudolf Zdzisław
Skoczowski Marjan
Śliwiński Adam
Targowski Włodzimierz
Trzeciak Stanisław
Tutaj Jerzy (nieuzd.)
Tuziak Jerzy
Uruski Aleksander
Zgorzelski Józef (nieuzd.)

Klasa VIII b.

Beckman Jerzy
Bielański Jan Konstanty
Bieliński Zygmunt
Bromowicz Mieczysław
Chan Kazimierz
Chowaniec Stanisław
Chudzikiewicz Mieczysław
Dym Józef
Frankiewicz Antoni
Frischer Edward
Hartmann Willibald
Hein Eugenjusz
Henoch Władysław
Hubicki Włodzimierz
Kielawa Zdzisław (nieuzd.)
Klimeczek Karol
Klimek Ryszard
Klug Zbigniew
Kopera Zygmunt
Kot Stanisław
Kotsch Kazimierz
Kraj Kazimierz
Lempart Czesław
Maryan Tadeusz
Ochalski Jan
Olszewski Żdzisław
Pietrzykowski Janusz
Porębski Janusz
Pretzel Wilhelm
Prochowski Władysław (wyst. 1. II. 1932 r.)
Romański Zbigniew
Ruszkiewicz Jerzy
Sala Stanisław
Sarnowicz Józef
Schneid Władysław
Skowron Zygmunt
Skrzyński Ludwik
Szostak Władysław
Szumera Stanisław
Trzaska Franciszek
Tyszler Henryk (nieuzd.)
Wilga Witold
Wolny Jerzy
Wróblewski Zbigniew
Zięba Tadeusz

X. KRONIKA ZAKŁADU.

Nie wszystkie wydarzenia, jakie zaszły na terenie naszego Zakładu w roku sprawozdawczym, znalazły swój wyraz w dotychczasowych rozdziałach. Poświęcić im zatem wypada krótką wzmiankę w tym rozdziale.

Posiedzenia Członków Grona nauczycielskiego dzieliły się na 1) Pełne posiedzenia Rady Pedagogicznej; 2) Posiedzenia Komisyj Klasowych; 3) Posiedzenia Komisyj wychowawczej i naukowych.

Pełne normalne posiedzenia Rady Pedagogicznej odbyły się w dniach: 2. września, 27. listopada, 5. lutego, 21. marca i 30. czerwca.

Komisje klasowe obradowały od 16—18 listopada; 25 do 27 stycznia; 13 do 16 kwietnia, 20—23 czerwca. Nadto 27. kwietnia przeprowadzono klasyfikację klas ósmych, a 24 maja odbyto posiedzenie w sprawie dopuszczenia uczniów do ustnego egzaminu dojrzałości.

Komisje naukowo-wychowawcze obradowały 25. września, 16. października, 4. marca, 29. kwietnia i 13. maja.

Informacyj o postępach i zachowaniu się młodzieży udzielano opiece domowej: 23. października, 19. listopada, 18. grudnia, 11. marca, 22. kwietnia i 25 maja. Nadto Panowie Wychowawcy mieli wyznaczone dnie, w których przyjmowali rodziców, a inni członkowie Grona nauczycielskiego chętnie udzielali informacyj bardziej szczegółowych na wszystkich przerwach.

W miesiącu wrześniu i październiku odwiedzili nasz Zakład Panowie instruktorzy ministerjalni: Jan Harabaszewski, Franciszek Buczkowski, Dr Bolesław Gawecki, Józef Alichniewicz, Bronisław Bielecki i Michał Dowgird. W miesiącu październiku bawił w Zakładzie Pan Wizytator ministerjalny Seweryn w towarzystwie Pana Wizytatora Kur. O. S. Krak. Wierzbickiego. Dnia 8 kwietnia hospitował Zakład Pan Kurator O. S. Krakowskiego Dr Eustachy Nowicki w towarzystwie Pana Wizytatora Stanisława Wrzoska. Po zwiedzeniu pracowni przyrodniczej, fizycznej, humanistycznej i ogniska matematyki, przysłuchiwali się ośmiu lekcjom szkolnym. Tego samego dnia hospitował również Ks. Prałat Podwin dwie lekcje nauki rzymsko-katolickiej. W czasie trwania ustnego egzaminu dojrzałości bawili w Zakładzie Pan Wizytator ministerjalny Dr J. Zaleski i Pan Wizytator K. O. S. Krak. J. Kydryński i przysłuchiwali się tokowi egzaminu.

Do Sakramentów Pokuty i Ołtarza przystępowała młodzież 3 razy: 2 i 3 października, 4 i 5 marca po odbyciu rekolekcyj i 7 i 8 czerwca.

Egzaminy odbywały się w następującym porządku: a) egzaminy uzupełniające i wstępne 2. września, b) prywatne 21. stycznia, 25. kwietnia dla klasy VIII i 28. czerwca, c) nadzwyczajne z kl. I—VI 3. października, 21. stycznia i 9—14 czerwca. Terminy zwyczajnego i uzupełniającego egzaminu dojrzałości podano w rozdziale VIII.

W Krakowie, dnia 27. czerwca 1932.